Leto VI., štev. 113 | Ljubljana, petek 15. maja 1925 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 35.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 2. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180. Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 14. maja.

Na Češkoslovaškem že dalj časa razteda notranje-politično situacijo latentna vladina kriza, ki se te dni poostruje h končni odločitvi.

Politične prilike v mladi bratski državi so od nienega početka težavne. Češkoslovaška ima silno močne narodne manjšine (Nemcev je 3 milijone) in povrh še notranji unitaristični problem češkoslovaškega narodnega edinstva, ki je dejansko mnogo težavnejši nego je naš slovensko - hrvatsko - srbski. Ob ustanovitvi si je Češkoslovaška revoluc'jonarnim potom ustvarila ustavo. Delegirani zastopniki strank državnega naroda so proklamirali ustavo, ki sloni na načelu strogega unitarizma in centralizma. Šele po uvedbi ustave je bilo prebivalstvo na podlagi ravno tako revolucijonarnega volilnega reda pripuščeno v spomladi l. 1920. k volitvam.

Prvi izvoljeni češkoslovaški parlament (zbornica poslancev in senat) je razvil obsežno zakonodajno delovanje. Dokaz discipline in organizatorne sposobnosti češkega naroda je, da se je moglo to delo vršiti. V ta namen so se združile v koalicijo agrarna, socijalnodemokratična, narodnosocijalna, narodnodemokratska in klerikalna stranka, ki proti skoraj enako močni opoziciji slovaških separatistov, komunistov, nemških in madžarskih strank ter nekaterih čeških manjših skupin z velikim samozatajevanjem vzdržuje narodni karakter državne uprave ter vodi politiko republike. Samo ob sebi umevno je vladina koalicija v svojem zakonodajnem delu skušala poleg stvarnih uspehov na vseh poljih državnega življenja dobro zaščititi tudi interese državnega naroda ter zavarovati nacijonalni in unitaristični karakter republike proti odkritim in prikritim notranjim sovražnikom. Navzlic temu, da so se med koaliranimi strankami pri reševanju raznih važnih problemov pojavile opetovano znatne programatične in taktične diference, ki so često povzročile tudi formalne krize režima (nekaj časa je bila l. 1920. na krmilu uradniška vlada), se koalicija čeških strank dejansko ni nikdar prekinila in je zlasti odkar predseduje vladi eden od najbistrejših politikov, ki danes sedijo v ministrskih foteljih, ministrski predsednik Švehla, obvladala vse težkoče. Koalicija stoji pač pod narodnim imperativom. Njen razpad bi pomenil konec odločno narodnega režima na Češkem.

Tekom zadnjih mesecev pa so se le pojavile težkoče, ki izključujejo, da bi se moglo sedanje stanje vzdržati vse do izteka šestletne legislativne dobe češkoslovaškega parlamenta t. j. do spomladi prihodnjega leta. Vprašanje uvedbe uvoznih carin, ki je postalo akutno vsled češko - poljske trgovinske pogodbe, katera stopi 16. t. m. v veljavo je privedlo stvar do odločitve. Češki socijalni demokrati z ozirom na svojo levico in na agitacijo komunistov ne morejo pristati na te carine. Pogajanja za kompromis so po dosedanjih poročilih ostala brezuspešna in splošno se računa, da bo že ta teden izbruhnila formalna kriza Švehlinega ministrstva. Socijalistični ministri bodo verjetno podali demisijo. S tem je vlada v parlamentu potisnjena v manjšino in normalno bi bilo pričakovati preokreta v politični situaciji. Toda zavest skrajno neugodnih posledic takega stanja je v koaliranih strankah tako jaka, da bodo socijalisti svojo demisijo izvedli samo kot protestno gesto in kratko nato zopet vstopili v vlado.

Med strankami češkoslovaške vladine večine je sicer prodrla zavest, da se sedanja precej labilna situacija v parlamentu ne da več dolgo držati in da so postale volitve neizbežne, toda obenem je prišlo do sporazuma, da se morajo volitve izvesti tako, da se bo sedanja državotvorna večina **ojačala.** Z ozirom na pojavljajoče se tendence cepljenja strank, je ta cilj dosegljiv le potom radikalne reforme volilnega reda. Češkoslovaški volilni red temelji na precej kompliciranem proporcu s tremi skrutinii. Podobno kakor pri nas favorizira do gotove meje večje stranke, toda po mnenju vladine večine pospešuje manjšine vendarle še preveč. Zato se je vladina večina že sporazumela, da bo znatno omejila proporčno načelo. V bodoče naj bodo stranke, ki pri volitvah ne dosežejo gotovega procentnega minima od vseh v državi oddanih glasov (govori se o 2 % pa tudi o 10 %) izključene od vsakega mandata, tudi v slučaju, da bi v posameznem okrožju po okrožnem rezultatu imele pravico na enega ali več poslancev in naj povrh še plačajo primeren del državnih volilnih stroškov. Na ta način upa vladina večina utrditi svoje pozicije, zlasti ker računa, da se medsebojno razmerje v številu mandatov v koaliciji ne bo mnogo spremenilo. Male stranke bi izgubile, pa tudi stranke narodnih manjšin in zlasti razne separatistične grupacije na Slovaškem bi bile prizadete. Volitve naj bi se vršile letos v jeseni.

Računati je, da se bo češki parlament, ki je sedaj odgoden, po razbistrenju situacije še tekom tega meseca zopet sestal in da pride volilna reforma kmalu na dnevni red. Seveda se opozicija pripravlja na najiuteišo borbo.

Politični odnošaji na Češkoslovaškem so posebno za nas podučni in delo na volilni reformi bo vzbudilo v Jugoslaviji mnogo pozornosti, saj se tudi pri nas polagoma postavlja v ospredje vprašanje nove korekture volilnega sistema.

Odkrita zarotniška tolpa v Beogradu

Po sofijkem vzorcu so hoteli boljševiški plačanci vprizoriti atentate tudi v Beogradu in pognati v zrak ministrsko predsedništvo in parlament.

Beograd, 14. maja. p. Beograjska policija je danes prišla na sled zarotniški družbi, ki je po naročilu iz Moskve pripravljala atentate na ugledne naše politike, zlasti voditelje Narodnega bloka. V tej stvari je policija vršila že tri dni preiskave. Sinoči in tekom noči je izvršila več hišnih pre'skav in legitimirala nebroj oseb. Posebno je to storila v lokalih, kjer se navadno zbirajo Makedonci in Bolgari, ter je prijela in zaslišala nad 30 sumljivih elementov. Davi ob 4. je aretirala policija v ulici Kralja Aleksandra tudi Bolgara Miška Bulčova. Pri njem so našli velik revolver, na njegovem stanovanju pa precej prikrita in drugega razstrelliva. Tudi pri nekaterih drugih osebah so zasledili morilna sredstva. Dognano je, da so hoteli revolucijonarni elementi pognati v zrak ministrsko predsedništvo in Narodno skupščino. Policija je zastražila vsa javna poslopja in je storila vse potrebno za varnost ministrov.

Bolgarski vpad v vzhodno Srbijo

Pod poveljstvom oficirja je napadlo 30 vojakov našo vas. — Kmetje in orožniki so jih prepodili.

Beograd, 14. maja. p. Naravnost senzacijo vzbuja poročilo današnje «Reči» o vpadu bolgarskih vojakov na jugoslovensko ozemlje. «Reč» objavlja sledeče brzojavke:

Negotin: Sinoči je prekoračilo 30 bolgarskih vojakov mejo, ki so se približali vasi Crnošavce in jo napadli. Kmetje so bili prvi hip presenečni in prestrašeni, pa so se hitro zavedli in se lotili banditov. Boj je trajal več ur. Končno so se morali Bolgari umakniti proti meji. Pri umiku so vrgli v hišo Gjorgja Atanasova več bomb in jo zažgali. Atanasov je bil hudo ranjen. Kmetje so sledili napadalcem.

Zaječar: Iz poročil, ki jih je davi dobil veliki župan timoške oblasti, je razvidno, da je bolgarske vojake vodil častnik. K sreči ni na jugoslovenski strani nikakih žrtev razen kmeta Atanasova, ki je zadobil smrtnonevarne rane. Nemara so pokopani pod ruševinami zgorele hiše tudi njegovi trije otroci in žena. Veliki župan je takoj, ko je dobil prvo poročilo, odšel na lice mesta v spremstvu močnega orožniškega oddelka.

Negotin. Bolgarski vojaki, ki so napadli vas Crnošavce, so naleteli pri umiku na dva jugoslovenska obmejna stražnika, s katerima so se spoprijeli. Boj je trajal do polnoči. Ko je prišla pomoč z naše strani, so se roparji hitro umaknili proti meji in izginili. Na bojišču je več krvavih mlak, iz katerih se da sklepati, da morajo imeti izgube.

«Reč» dostavlja, da se ta poročila potrjujejo v notranjem ministrstvu. Namestnik načelnika javne varnosti je uvedel preiskavo. Pričakuje se, da bo notranji minister predlagal vladi, da stori energične korake, da bi se enkrat za vselej napravil konec zločinskemu divjanju bolgarskih tolp.

Finančni minister o našem gospodarstvu

Včeraj je Narodna skupščina ves dan razpravljala o interpelaciji glede odkupa tobaka. — Finančni minister Stojadinović o smotrenosti in uspešnosti naše finančne politike. — Skupščina izrekla vladi zaupnico.

Beograd, 14. maja rp. Današnji sestanek Narodne skupščine je bil otvorjen ob 10. dopoldne. Po prečitanju zapisnika in končanih formalnostih preide skupščina na prvo točko dnevnega reda, na interpelacijo posl. Agatonovića o odkupu tobaka.

Na interpelacijo je odgovorjal finančni minister dr. Stojadinović, ki je zagovarjal tobačno politiko uprave monopolov ter ugotavlja, da je naša država še pred leti morala tobak uvažati, dočim ga ima sedaj že toliko, da ga izvaža in prodaja v inozemstvo. Samo poljska režija je kupila našega tobaka za 201 milijon Din, a češkoslovaški režiji je bilo prodanih 1,230.000 kg. Povdarja, da se vodi dobra tobačna politika, da pa so producenti tobaka zadnje čase dobavljali tobak tako slabe kakovosti, da ni bil sposoben za izvoz, radi česar je došlo do spora med proizvajalci in med komisijo za odkup tobaka. Finančni minister naglaša, da je izdal potrebne naredbe za poravnavo tega spora in za varstvo interesov producentov tobaka. Da je bila politika uprave monopolov dobra, dokazuje tudi dejstvo, da je vlada zaključila v inozemstvu posojilo v znesku 1 milijona funtov šterlingov, kar pomenja, da smo pridobili v inozemstvu zaupanje, ter so glede na to docela neosnovane in bedaste vesti o našem finančnem polomu. Tekočih dolgov nimamo toliko, kolikor se nam očita. Finančni minister je demantiral vse vesti, razširjene v tisku in na borzah v Beogradu in Zagrebu, da namerava vlada najeti pri Narodni banki posojilo v višini 2 milijardi dinarjev za pokritje tekočih dolgov. Finančni minister zaključuje s povdarkom, da so to zlobne izmišljotine, ker finančno ministrstvo kakor tudi Narodna banka vodita smotreno in trezno finančno politiko.

Nato je govoril posl. Agatonović, ki vnovič obrazloži svojo interpelacijo ter zahteva od finančnega ministra zaščite za proizvajalce tobaka. Za njim govori v enakem smislu posl. Kujundžić. Z njegovim govorom se dopoldanska seja zaključi.

Popoldanska seja Narodne skupščine je pričela ob 16.15. Zemljoradnik Dimitrije Vujić je napadel finančnega ministra zaradi njegove politike v stvari odkupavanja tobaka in predlaga ustanovitev tobačnih zadrug. V njegovem smislu se zvrstijo tudi ostali opozicijski govorniki Baljić (musl.) Žebot, Smodej, (kler.) Hadžiomar (radič) in federalist Vuletič. Finančnega ministra zagovarja Mihajlo Srečković, ki v svojem temperamentnem govoru napade interpelanta Agatonovića. Očita mu nepoštenje in ga poziva naj pomete pred svojim pragom. Obrazloži, da je poslanec Agatonović velik korupcijonist, ker je zaračunal invalidom za razne intervencije po 7 tisoč dinarjev dnevno. Ta odkritja so naravno izzvala veliko pozornost v zbornici in pri opoziciji hrup. Govoril je še spahovec Gavran Kapetanović nakar je bila debata končana.

Interpelant Agatonović je predlagal prehod na dnevni red z obsodbo politike finančnega ministra zaradi tobaka. Bora Milovanović je predlagal navadni prehod na dnevni red in ugotovil, da je finančni minister s svojim dosedanjim delovanjem glede odkupovanja tobaka podal dovolj dokazov o dobri volji, da hoče spraviti interese države v popoln sklad z interesi sadilcev tobaka. Narodna skupščina da ima popolno zaupanje v finančnega ministra, ki hoče odstraniti vse krivice, ki morda še obstojajo. Poslanec Pečić je govoril o kršitvi poslovnika, nakar je finančni minister dr. Stojadinović zavrnil motivacijo posl. Agatonovića in sprejel Milovanovičev predlog.

Pri glasovanju je bil sprejet predlog posl. Milovanovića o navadnem prehodu na dnevni red, nakar je bila seja ob 9. zvečer zaključena.

Prihodnja seja je jutri dopoldne. Na dnevnem redu je poročilo zakonodajnega odbora o stanovanjskem zakonu. Kot druga točka je na dnevnem redu razprava o zakonskem načrtu poslanca Dušana Živojinovića o izpremembi zakona o vojni odškodnini.

Interpelacija o bolgarskih dogodkih

Beograd, 14. maja. p. Nocoj je naslovil poslanec dr. Voja Marinković na zunanjega ministra dr. Ninčića interpelacijo zaradi poslednjih dogodkov na Bolgarskem in posebno glede zahteve sofijske vlade po zvišanju svoje vojske preko kontingenta, predvidenega v mirovni pogodbi. Interpelacija pravi med drugim, da skušajo v Sofiji uradno, še bolj pa neuradno naprtiti krivdo Jugoslaviji za poslednje dogodke in za strahovite razmere, ki so zavladale na Bolgarskem. Interpelant poslanec dr. Marinković vprašuje nadalje, kake garancije je dobila vlada, da se bo zvišanje bolgarske vojske porabilo le za pobijanje komunističnega terorja.

Novi ogromni požari na Japonskem

London, 14. maja. a. «Times» javljajo iz Tokija z včerajšnjim datumom: V mestu Kumagaja, ki ima 50 tisoč prebivalcev in ki je približno 30 km oddaljeno od Tokije, je včeraj izbruhnil požar, ki je uničil nad 2000 poslopij. Uničeni so: poštni urad, železniški urad, vse banke, šole, gledališče in vsi kinematografi. 25 tisoč oseb je brez strehe. Iz Tokija so nemudoma prihiteli gasilci, ki so se pa kmalu morali vrniti, ker je istočasno izbruhnil požar na treh krajih Tokija.

Vznemirjenje v Beogradu

Vesti o nameravanih komunističnih atentatih so povzročile v Beogradu veliko vznemirjenje. — Važna posvetovanja v ministrskem predsedništvu. — Avdijence na dvoru. — Radićevci se brezpogojno ponujajo Narodnemu bloku.

Beograd, 14. maja. p. Politično življenje je danes bilo precej razgibano in polno raznih podrobnih političnih novosti. Skupščinska seja je potekla enolično in brez pomembnejših izpadov. Važnejši dogodki so se odigravali izven skupščinske dvorane.

Ministri so bili zbrani v ministrski sobi ter so razpravljali o tekočih dogodkih. Nekateri jutranji beograjski listi so poročali o nekih skrivnostnih pripravah in posebnih varnostnih odredbah, ki so bile ukrenjene okoli ministrskega predsedništva in posameznih ministrstev. Notranji minister Maksimović je tozadevne informacije odklonil.

Pred dopoldanskim sestankom Narodne skupščine je imel sejo klub samostojnih demokratov. Razpravljal je o tekočih vprašanjih. Istočasno so imeli svoje seje tudi Davidovićev, radićevski in muslimanski klub.

Veliko pozornost vzbuja zadržanje radićevcev in posebno njihovi odnošaji do razpadajočega «bloka narodnega sporazuma», katerega pravzaprav že ni več. Ker so vsi poslanci zbrani v Beogradu, se vsak dogodek obširno razpravlja. Načelniki opozicije javno priznavajo, da je blok narodnega sporazuma razbit, vendar pa vedno naglašajo, da ne verujejo v odkritosrčnost radikalov. Pravijo namreč, da hoče Pašić speljati radićevce na led.

Popoldne ob 5. uri je imel Pavle Radić daljši sestanek z ministrskim predsednikom Pašićem. Prosil je, naj poročilo anketnega odbora pride čimprej na dnevni red skupščine. Kakor se doznava s poučene strani, je stavil Pavle Radić ponudbe, v katerih zatrjuje, da hoče njegova stranka popolnoma opustiti svoje dosedanje zadržanje do ustave in da celotno sprejme v tem pogledu stališče Narodnega bloka. Izjavil je tudi, da radičevci nič več ne nasprotujejo, ako ostanejo samostojno - demokratski ministri še nadalje v vladi. Pavle Radić je prijavil svojo avdijenco na dvoru in pričakuje se jutri popoldne sprejem pri kralju.

Dopoldne je bil na dvoru ministrski predsednik Pašić in za njim zunanji minister dr. Ninčić, nato pa še minister dr. Srskić, ki je poročal vladarju o tekočih zakonskih predlogih. V istem smislu je referiral kralju skupščinski predsednik Trifković, ki je bil na dvoru ob 6. zvečer. Zaradi zavlačitve sestanka Narodne skupščine se ni mogla vršiti napovedana seja radikalskega kluba in tudi ne seja ministrskega sveta, dasi so obe pričakovali z veliko napetostjo.

Zvečer je imel predsednik vlade sestanek z notranjim ministrom, nato z vojnim ministrom in končno z ministrom prosvete Pribičevićem, s katerim se je razgovarjal nad eno uro. Po konferenci sta se oba ministra odpeljala z avtomobilom v Narodno skupščino.

Sklep klubov vladne večine, da se morajo poslanci odpovedati sinekuram, se striktno izvaja. Danes sta radikalna poslanca Radonjić in Cirković odložila članstvo v upravi monopolov, poslanec Simonović pa v tovarni sladkorja. Poslanec Cirković je tudi odložil članstvo v upravi Kreditne zadruge.

Beneš o avstrijskem vprašanju

Odločna odklonitev ekspanzivnih stremljenj avstrijske industrije. — Avstrija je tudi v današnji obliki zmožna življenja.

Dunaj, 14. maja. s. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je pred svojim odhodom iz Bukarešte sprejel dopisnika «Neue Freie Presse» ter mu izjavil na vprašanje, kako presoja politični položaj v Avstriji in kakšno je njegovo mnenje o bodoči politiki te države, med drugim nastopno:

«Podlaga politike avstrijske republike je ženevski protokol in tako bo moralo tudi ostati. Vsi vemo, da ima avstrijska vlada najboljše namene, da hoče lojalno izvršiti ženevski protokol. Mnenja, ki so jih v zadnjem času ponovno zastopali gotovi neuradni krogi, češ da Avstrija v svoji dosedanji obliki ni zmožna življenja in da sanacija ne bo dovedla do ugodnega konca, smatram vsekakor za napačna. Ti glasovi napravljajo v inozemstvu neugoden vtis. Za svojo osebo sem prepričan o življenski zmožnosti Avstrije in ni dvoma, da se bo njeno gospodarstvo dvignilo in se samo vzdrževalo. Avstrija se bori sedaj z začetnimi težkočami, ki jo večkrat močno udarijo, čijih pomen pa se ne sme precenjevati. Pojem tesnejše gospodarske zveze ni dovolj precizen. Ako se s tem misli carinska unija, jo moram vsekakor za bodočnost odkloniti, ker niti Češkoslovaška, niti Jugoslavija, niti Madžarska ne želijo take unije. Stremeti je treba za tem, da se razširi sistem trgovinskih pogodb med nasledstvenimi državami. Ako se to enostavno sredstvo za pojačanje gospodarsko slabih držav Srednje Evrope ne posreči, moramo tembolj dvomiti o uspehu mnogo kompliciranejšega poskusa gospodarske zveze, v katerikoli formi.»

Praga, 14. maja. (Avala.) Zunanji minister dr. Beneš je danes dospel semkaj.

Atentate v poljskem koridorju povzročajo Nemci

Dva nova poskušena atentata na železnico. — Železniške nesreče naj izzovejo revizijo nemško-poljskih mej.

London, 14. maja. a. «Times» javljajo iz Varšave: Danes sta bili izvršena v poljskem koridorju, ki vodi proti Gdanskemu dva atentata. V bližini Dirschaua je železniški čuvaj, tik predno je prišel brzovlak, še mogel odstraniti s proge kup kamenja. Med Poznanjem in Brombergom je čuvaj zasačil dve osebi, ki sta hoteli pokvariti tir. Atentatorja sta pobegnila. Pri tem sta oba streljala na čuvaja.

Varšava, 14. maja, s. Listi javljajo iz Gdanskega, da je preiskava glede vzrokov železniške katastrofe v poljskem koridorju jasno pokazala, da gre za zločin. Iz izpovedb prič izhaja, da so atentat izvršili nemški optant iz Gdanskega Schumacher, pobegli kaznjenec Mihelski in odpuščeni železniški delavec Klein.

Varšava, 14. maja. d. Danes sta bila v poljskem koridorju poskušena zopet dva atentata na železnici. Ker je preiskava o prvem atentatu, ki je povzročil grozno železniško nesrečo, ugotovila, da so bili zločinci Nemci, izražajo listi sumnjo, da gre za dobro premišljeno nemško fašistovsko zaroto. Ponovne nesreče v koridorju naj bi dokazale, da Poljska ni zmožna vzdržati redu v tem ozkem pasu in da je zato današnja situacija nevzdržna. Vlada je varnostne odredbe še poostrila.

Nekateri listi dolže tudi komuniste, vendar pa je malo verjetno, da bi si ti za svojo akcijo izbrali ravno koridorsko ozemlje, ki je izredno močno zastraženo, dočim imajo drugod dovolj bolj ugodnih prilik za eventualne zločinske naklepe.

Zakonodajni odbor

Beograd, 14. maja p. Popoldne sta se sestala k seji pododbora Narodne skupščine za razpravo o ustrojstvu sodišč in o kmetijskih kreditih. Jutri ima svojo prvo sejo pododbor za proučavanje zakodskega načrta o srbski pravoslavni cerkvi.

Kalfov v Parizu

Bolgarija ne bo prosila za podaljšanje roka za demobilizacijo.

Pariz, 14. maja. s. Bolgarski zunanji minister Kalfov, ki se mudi tukaj, je izjavil zastopniku lista «Petit Parisien», da je kritična perioda na Bolgarskem minula. Vendar pa je treba odrediti vse potrebno proti možnosti nove komunistične zarote. Obsedno stanje se bo čimprej, in sicer takoj po demobilizaciji nadomestnih čet, ki so bile poklicane pod orožje z dovoljenjem zaveznikov, ukinilo. **Bolgarska vlada ne bo prosila za podaljšanje od poslaniške konference dovoljenega roka, ki poteče 31. maja.**

London. 14. maja. z. Kakor poročajo današnji listi, bo prispel bolgarski zunanji minister Kalfov v petek ali soboto tudi v London. Ni še gotovo, ali ga bo mogel sprejeti zunanji minister Chamberlain osebno, ali pa se bo razgovarjal z njim kdo od vodilnih uradnikov.

Sprejemi pri Hindenburgu

Berlin, 14. maja. z. Predsednik Hindenburg je sprejel včeraj predsedstvo Reichstaga in prusko vlado. V svojem odgovoru na pozdrave je ostentativno povdarjal suverenost parlamenta in svojo ustavovernost.

Danes je Hindenburg sprejel tudi ves diplomatski zbor, ki mu je prišel korporativno čestitat.

Predrzna roparska tolpa v Bolgariji

Sofija, 14. maja. s. Proti roparski tolpi, ki se je pojavila v bližini Pazarčika in ki je od prebivalstva izsilila približno 400 tisoč levov in odvedla talce je bil v svrho zasledovanja odposlan oddelek vojaštva. Pri prvem spopadu je bilo sedem roparjev ubitih, več pa ranjenih. Upa se, da se bodo roparji, ki jih zasledujejo od vseh strani kmalu udali.

Redukcija srednjih šol

Mišljenje strokovne komisije o redukciji. — Načelo redukcije. Prizadete slovenske gimnazije.

Beograd, 12. maja.

Minister prosvete je določil posebno komisijo, ki je imela ugotoviti načela, po katerih naj se izvrši redukcija srednjih in strokovnih šol. Člani komisije so bili kot zastopniki ministrstva pomočnik ministra Toma Radivojevič ter član glavnega prosvetnega sveta Lazar Tripkovič, nadalje delegati posameznih sekcij, in sicer za Beograd Lazar P. Kneževič, za Zagreb Koloman Rac, za Ljubljano dr. Val. Korun, za Sarajevo Mil. Gjukovič, za Split Nik. Pavkovič in delegat profesorskega udruženja M. Popovič.

Komisija se je sestala 6. t. m. ter določila kot načela za redukcijo naslednje:

1.) Ne more se ukiniti nobena srednja šola, ne da bi se prej nadomestila z drugo, potrebnejšo za oni kraj, v katerem se nahaja.

2.) Da se pri ukinjenju šol in razredov postopa v vsej državi po čl. 4 zakona o srednjih šolah.

3.) Da se razredi, ki nimajo sedaj zadostnega števila učencev začasno zatvorijo, dokler se njihovo številčno stanje ne popravi, ali pa se ne dobi zakonita podlaga za ukinjenje.

Na podlagi teh načel je komisija predlagala:

1.) Da se ukinejo gimnazije in nadomeste s strokovnimi šolami v naslednjih krajih:

Gilianu, Ivanici, Kavadarju, Kolašinu, Kuršumliji, Novi Varoši, Prijepolju, Resnu, Ulčinju, Bos. Gradiški, Gacku, Krapini, Herceg-Novem.

2.) Da se ukinejo z ukazom ali naredbo po čl. 4 gimnazije, odnosno razredi:

Z ukazom: v Aleksincu (V—VIII), Beli Cerkvi (VII—VIII), Beranih (V—VIII.), Velesu (VII—VIII), Knaževcu (V—VIII), Novem Pazarju (V—VIII), Prokuplju (VII—VIII), Smederevu (VII—VIII), Srbobranu (V—VIII), v Šibeniku klasična gimnazija (II—VIII).

Z naredbo: v Arangjelovcu (V), Velikem Gradišču (V—VI), Kavadarju (V), Kolašinu (V—VI), Kraljevu (V), Leskovcu (VI—VIII), a osnujejo srednje strokovne šole; v Paračinu (V—VI), Bačkem Petrovcu (V—VI), Strumici (V), Tetovu (V—VI), Caribrodu (V), Bihaču (V—VIII), ako tekom treh let ne bo zadostnega števila učencev; v Derventi (V—VI), Livnu (V), Prijedoru (V), Foči (V—VI), Sinju (V—VI), Kočevju (V—VI), Kranju VII—VIII), Murski Soboti (V—VI), Ptuju (VII—VIII), Virovitici (V—VII), Daruvarju (V—VIII), Iloku (V—VIII), Koprivnici (V—VIII), Korenici (V—VIII), Kostajnici (V), Križevcih (V—VII), N. Gradiški (VII), Ogulinu (VII—VIII), ako izpolnu je pogoje paragrafa 4, v Osijeku ženska gimnazija (V—VIII), Otočcu (V), Petrinji (V—VIII), v Senju (V—VIII), v Cetinju se moška in ženska gimnazija spojita. Nadalje naj se ukine pomorska akademija v Dubrovniku ter trgovske šole v Pančevu, Somborju in Virovitici. Razen tega naj se zatvorijo začasno nekateri razredi na devetih gimnazijah.

Z uvedbo te redukcije bi se ukinilo 160 razredov in dobilo okoli 250 učnih moči na razpolago. Po mnenju komisije bi bilo to zelo potrebno izvesti, ker poučujejo danes na srednjih šolah 603 nekvalificirani učitelji.

Nam se zdi predlog komisije glede srednjih šol na Slovenskem povsem neutemeljen in v tej obliki absolutno škodljiv. Pripomniti je treba, da gre zaenkrat le za mnenje komisije in da bo zadeva še predmet posebnega proučevanja s strani strokovnih referentov ministrstva in samega ministra.

Sovjetsko volilno pravo

Splošno je znano, da je vladala pred svetovno vojno v številnih evropskih državah ljuta borba za splošno volilno pravico. Ta zahteva je izhajala zlasti iz delavskih krogov, ki so po vsej pravici naglašali, da morajo v moderni državi imeti vsi sloji enake dolžnosti, pa tudi enake pravice. Borba za splošno volilno pravico je bila dovršena z delavsko zmago. Do ruske revolucije, leta 1917, se je smatrala splošna volilna pravica za osnovno politično dogmo. O nadaljnem razvoju tega problema v sovjetski Rusiji pa priobčuje zanimivo juridično študijo beograjski vseučiliški profesor Slobodan Jovanović v svoji znanstveni knjigi «O državi».

Avtor povdarja, da je ruska revolucija zavrgla splošno volilno pravico, prav tako kot je zavrgla kapitalizem in parlamentarizem. Dasi je značila splošna volilna pravica kompromis med takozvano buržoazijo na eni in delavstvom na drugi strani, so vendar boljševiki to ustanovo, za katero se je delavstvo borilo dolga desetletja, proglasili za čisto buržoasko ustanovo. Njihova ustava je leta 1918. proglasila sovjetsko republiko, to je republiko, v kateri vladajo izvoljena telesa, ki se zovejo sovjeti. Treba pa je upoštevati, da se sovjeti ne volijo po načelih splošne volilne pravice. Oni se ne smatrajo za organe celokupnega ruskega naroda, ampak za organe ujedinjene delavske mase, za organe samo enega dela ruskega naroda, za organe delavskega razreda, ki je po mišljenju boljševikov edino koristen za državo. Ta politična ideologija ima seveda to posledico, da imajo volilno pravico samo delavci, zaposleni v industriji in trgovini ter oni seljaki, ki povsem samostojno brez tuje pomoči obdelujejo svoja zemljišča. Poleg navedenih imajo volilno pravico tudi vojaki sovjetske armade, ker oni niso nič drugega nego oboroženi delavci in seljaki.

Politična enakopravnost je torej v Rusiji povsem odpravljena in na njeno mesto je prišla «diktatura proletarijata».

Jasno je, da v modernih državah buržoazija niti iz daleka nima tako favoriziranega stališča, kot ga ima danes delavstvo v sovjetski Rusiji. Moderne države se danes nikakor ne more smatrati za «diktaturo buržoazije», nasprotno moderna država predstavlja posebno vrsto političnega ravnotežja med buržoazijo in proletarijatom. Danes je cela Rusija organizirana na čisto razrednem stališču. O politični ravnopravnosti ne more biti govora. Delavstvo je monopoliziralo vojno službo: samo delavec more biti volilec, samo delavec more biti vojak.

Moderna država je osnovana na idejah političnega kriticizma, sovjetska republika na idejah političnega dogmatizma. Pri splošni volilni pravici so vsa mišljenja ravnopravna, kajti nobeno nima kake višje dogmatične vrednosti. Sovjetska Rusija pa predstavlja dogmatično diktatorski sistem, ki ne dopušča opozicije.

Ni dvoma, da je boljševiški koncept najbolj reakcijonaren, kar jih pozna zgodovina človeštva. Delavstvo, ki se je vedno borilo proti zatiranju od ene ali druge strani, je danes samo pogazilo svoja načela in uvedlo sistem, ki je edinstven v zgodovini, in ki gotovo ne bo rodil večjih uspehov. Kjer ni boja, kjer ni tekmovanja, tam ni uspeha.

Spirit denat.

firnež, oljnate in suhe barve, pleskarske in slikarske potrebščine

Ravhekar & Derganc

Pred škofijo 20.

Politične beležke

+ **V klerikalnih stopinjah.** G. Pucelj modruje v «Kmetijskem listu» o sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci. Ponavlja stare fraze klerikalcev, ki so se jih ti že sami naveličali in natančno kakor klerikalci tudi g. Pucelj ne pove niti najmanj, kakšen naj bo ta sporazum in kaj si pod to besedo sploh predstavlja. Ravno tako, kakor klerikalci, se g. Pucelj postavlja tudi na revizijonistično stališče glede ustave, ne pove pa, kaj naj se revidira. Tako naziranje o notranji ureditvi naše države je sicer zelo poceni, pa tudi zelo plitko in ne vodi do nobenega pozitivnega uspeha, kar je že pokazal politični razvoj zadnjih let. G. Pucelj menda misli, da bo z ribarjenjem v kalnem po klerikalnem zgledu dosegel kake strankarsko-politične uspehe, pozablja pa, da je s to politiko doživela že njegova stranka velik polom in da tudi klerikalni stranki ni prinesla nobenih lovorik. Za uspešno politiko sta potrebni tudi jasnost in doslednost načel. G. Pucelj hoče slediti klerikalni taktiki. Dejstvo, da smatra to baš sedaj **po polomu** politike klerikalne stranke za potrebno, dokazuje njegovo politično nerazsodnost.

+ **Pašičevi nameni.** «Slovenec» poroča, da namerava Pašič vladati brez parlamenta. Take race spušča škofov list v svet, ko vsak političen analfabet ve, da stoji Narodna skupščina pred najživahnejšo dobo zakonodajnega dela. Pa to še ni vse. Pašič hoče tudi vse kredite razdeliti med strankarje in svoje ljudi. Spričo tega je za nas tolažilno to, da klerikalni strankarji ne bodo ničesar dobili. Upamo, da se klerikalci, ki tako dobro poznajo Pašičeve namene, tega dejstva tudi v polni meri zavedajo. S takimi izmišljotinami skušajo klerikalci zabrisati ugoden vtis sklepa obeh klubov Narodnega bloka, da ne sme nijuen poslanec biti udeležen pri državnih podjetjih. Opozicijonalne stranke, ki so toliko kričale o korupciji, doslej še niso sprejele takega sklepa in tudi doslej še noben opozicijonalen poslanec ni odložil svojih funkcij pri upravi državnih podjetij, četudi jih je zastopnik Narodnega bloka pozval v skupščini, naj to store in sprejmejo enak sklep, kakor so ga radikali in samostojni demokrati. Tako so n. pr. radikali Jankovič, Čirkovič in Radonič že odložili svoja mesta v Monopolski upravi, «Slovenčeva prijatelja gg. Velikovič in Angjelinović pa mirno sedita naprej in iščeta korupcije pri — drugih. «Slovenec» govori o izigravanju parlamentarizma, ki da je popolnoma v stilu dosedanje PP-politike, dasi dela vlada Narodnega bloka s parlamentom, medtem ko se lani Davidovičeva-Koroščeva vlada kljub ponovnim zahtevam niti ni upala sklicati seje Narodne skupščine. Škofov list, ki tako dobro ve za namene Pašiča in Narodnega bloka, bi dobro storil, ako bi tudi povedal, kdaj bodo klerikalci zopet dobili od Pašiča in Narodnega bloka — po grbi. Če tega ne ve, bomo pa mi se šli malo proroke . . .

+ **«Slovenčev» ruski vzor.** Škofov list je zopet našel svoj vzor v sovjetski Rusiji. Po nekem nemško-avstrijskem listu, ki objavlja pismo nekega boljševiškega učitelja, opisuje, kakšne idealne razmere vladajo v boljševiškem šolstvu. Država skrbi za nadaljnjo izobrazbo srednješolskih učiteljev na ta način, da jim nudi tako zvane prosvetne domove in strokovne knjižnice, ki dobivajo, čujte in strmite, štirikrat na leto po 20 do 30 novoizišlih knjig — seveda komunističnih. Vse učiteljsko osobje je organizirano v «učiteljski zvezi», ki sodeluje pri rešitvi vprašanj, ki se tičejo šolstva. In kar je glavno, brez pristanka te organizacije komisarijat za prosveto nobenega učitelja ne more premestiti! Predpogoj je seveda, da mora biti vsak učitelj navdušen komunist in vnet član komunistične učiteljske zveze, česar pa «Slovenec» ne pove. Da tudi ne pove, kako so učitelji v Rusiji plačani in da dobivajo namesto kruha le komunistične propagandne brošure, je umljivo. Toda kljub vsemu, klerikalcem je boljševiška Rusija vzor, samo v Jugoslaviji je slabo.

+ **Sušnikove prevoznice in Gospodarska zveza.** Naše ugotovitve o znani zadevi s Sušnikovimi prevoznicami za Gospodarsko zvezo skuša «Slovenec» oslabiti s trditvami, ki so že davno ovržene. Tako zopet ponavlja staro laž, da je Gospodarska zveza prodajala tovorne liste samo zato po 500 Din, da je dobila kritje za svoje delo in za riziko, ki ga je imela s položitvijo kavcije. «Slovenec» govori, da je Gospodarska zveza računala samo «malenkostno pristojbino». 500 Din predstavlja več nego polovico popusta pri enem tovornem listu in stroški Gospodarske zveze so bili: položitev 100.000 Din kavcije v bančni garanciji, izročitev prevoznic kupcem in kasiranje kupnine za nje! Mi smo svojčas točno navedli, koliko tovornih listov je Gospodarska zveza prodala in iz teh podatkov je bilo razvidno, da jih sploh ni mislila uporabljati zase, ampak delati z njimi kupčije. Ako ni došlo do obtožbe pred sodiščem, se to ni zgodilo, ker je bilo ugotovljeno pravilno in neoporečno postopanje Gospodarske zveze, ker sodišče tega ni ugotovilo, ker tudi moglo ni, ampak zato, ker je bila naredba ministra Sušnika namenoma tako sestavljena, da je bila dana možnost prodajanja tovornih listov. Mislimo, da je ta klerikalna korupcijska afera že dovolj razčiščena, za klerikalno moralo pa je dovolj značilno, da «Slovenec» ponovno ponavlja že davno ovržene laži. Njegove grožnje s sodiščem tudi nič ne izpremene na dejstvu, da je prof. Remec kot predsednik Gospodarske zveze moralično in politično odgovaren za njene manipulacije in spekulacije, temboli, ker je tudi podnačelnik SLS. Sicer pa naj «Slovenec» pove, ali je Gospodarska zveza prodala 305 tovornih listov, razen 14, ki so jih dobili konzumi, po 500, oziroma 300 Din, ali ne? Za to gre! Da jih več ni prodala, to vemo. Predno je bil namreč posel pod streho je posegla vmes roka pravice.

+ **Z imeni je prišel na dan!** Zadnjič smo pozvali gospoda Puclja naj ne obrekuje demokratskih politikov, da so si (v l. 1919., ko je bil on še demokrat) dali izplačevati «mastne račune» po 600 do 800 K (kar je značilo takrat mnogo denarja) za nastope na shodih, medtem ko je idealni g. Pucelj požrtvovalno delo za JDS seveda opravljal zastonj. Razložili smo g. državniku iz Velikih Lašč, da ni dostojno iznašati take splošne obdolžitve, temveč da je med civiliziranimi ljudmi navada, da se navedejo tudi konkretni podatki. Zahtevali smo od njega, da naj pride z imeni na dan. G. Pucelj nam odgovora dotičnih demokratskih politikov, ki so služili «mastne plače» ni ostal dolžan. Prišel je z imeni! In sicer navaja Rob. Lužarje, Ortnek, Lašče, Turiak, Ribnica, Dobre polje, Žužemberk itd. To so torej gospodje, ki so se mastili na stroške strankinih pristašev? O ne, to so le kraji, kjer je imel g. Pucelj shode in kjer je videl «da so si gospodje razne izdatke zapisovali!» Kateri gospodje? Gospod Pucelj tega ne ve. Spominja pa se, da ga je prof. Breznik (ki je bil takrat blagajnik JDS) «najmanj dvakrat opozoril», da naj stroške shodov «kar pisarni predloži v izplačilo» češ, saj drugi tudi tako delajo. Blagajnik, ki nima blagajne in mesto katerega posluje «pisarna». To smatra g. Pucelj morda za dober dovtip, s katerim pa se ne bo izmaknil iz zanke. Tudi z izgovorom ne, da je svojo trditev o 600 do 800 K «slučajno izvedel». Kje, od koga? Puljev zagovor je tipičen za moralo gotovih ljudi. S tem, da smo njegovo glavno vsebino navedli, smo se tudi oprostili potrebe, da izrečemo o g. Puclju v tem oziru še posebno sodbo. Naj se pridruži g. Bukovcu, ki je vsaj toliko previden, da molči . . .

+ **«Pribičevičev uspeh.»** Blokaški tisk se zadnje čase poslužuje drznih manir, da v svoje sporazumaške špekulacije vmešava kralja. Najprej je razglaševal, da krali želi takojšnje zbližanje med radikali in radičevci, a ker so se vse te napovedi izjalovile in ker blokaškemu tisku radi nedostojnega vmešavanja krone v politične zadeve nihče ni stopil na kurja očesa, nadaljuje metodo. Tako včerajšnji «Hrvat» navaja v svoji brzojavki, da je «preokret v sporazumevanju med radikali in radičevci nastal radi nekega Pribičevičevega uspeha.» Pribičeviću — pravi «Hrvat» — je uspelo na dvoru dokazati, da je izpreobrnitev radičevcev zgolj vprašanje taktike. Resnica pa je, da je Pribičević bil zadnjič na dvoru ravno pred tednom dni, v resortnih zadevah. Kako se v ostalem blokaški tisk sam lovi v lažeh, dokazuje dejstvo, da istočasno s «Hrvatovim» podtikanjem Pribičevičevega uspeha piše Tipografijin organ o «neuspelih intrigah samostojnih demokratov». Čeveli jih žuli, blokaške gospode, pa sami ne vedo kje.

+ **Kdaj je Stipa Radić lagal.** Lani dne 27. junija je Stipa Radić (glasom «Slobodnega doma») poslal glavnemu tajniku seljaške internacijonale Smirnovu nastopno sporočilo: «Dragi tovariš! Kot predsednik HRSS in Hrvatskega narodnega zastopstva ter po pooblastilu skupne seje Hrvatskega narodnega zastopstva z dne 1. maja 1924 Vam javljam, da HRSS vstopa v seljaško internacijonalo.» In dne 3. avgusta l. l. je vodstvo HRSS objavilo komuniké, ki je oznanil: «Hrvatsko narodno zastopstvo je na današnji seji vzelo na znanje in soglasno odobrilo, da je predsednik HRSS Stjepan Radić na osnovi pooblastila seje Hrvatskega narodnega zastopstva z dne 19. avgusta 1923 in 1. maja 1924 provedel vstop HRSS v seljaško internacijonalo v Moskvi.» A pred nekaj dnevi je Stipa Radić, kakor javljajo zagrebški listi, izpovedal preiskovalnemu sodniku, da ni imel pooblastila za vpisanje HRSS v seljaško internacijonalo, pač pa da je dr. Mačku poslal iz inozemstva pismo, ki je bilo prečitano na oni fatalni seji dne 3. avgusta l. l. in v katerem je sporočil, da je vprašanje pristopa HRSS v seljaško internacijonalo stvar glavnega odbora, ki je za to kompetenten. Ta Radićeva izjava je bila priključena izvestju anketnega odbora, ki se bo moral podrobneje pozabaviti z vprašanjem, kdaj je Radić lagal, lani ali letos? Menda tako nekako — obakrat.

Iz demokratske stranke

Iz okrožnega tajništva za za Notranjsko

V nedeljo, dne 17. maja t. l. se vrši v Begunjah v gostilni Vidrih ob 3. uri popoldne predavanje *«o kmetijskih in obrtniških kreditih»*. Predava g. Egidij Peric. Vabimo naše pristaše in prijatelje k obilni udeležbi.

Po svetu

— **Lord Milner †.** V sredo je umrl na svojem posestvu v grofiji Kent znani angleški državnik lord Alfred Milner, star 71 let. Milner je bil eden najbolj markantnih zastopnikov angleške imperijalistične svetovne politike. Rojen v Bonnu v Nemčiji, je bil v mladostnih letih nemški vzgojen. Poznejje je nadaljeval svoje študije na angleških univerzah in se popolnoma asimiliral. Posvetil se je najprej žurnalistiki. Takratni zakladni kancelar Goschen ga je imenoval za svojega privatnega tajnika, nakar se je vršila njegova karijera z veliko naglico. Štiri leta je bil v Egiptu državni podtajnik za finance, l. 1897. pa je postal guverner Južne Afrike. Po burski vojski je prevzel težko nalogo, urediti razmere v Transvaalu in Oranju in doseči spravo, kar se mu je tudi posrečilo. V svetovni vojni je bil minister brez portfelja v Lloyd Georgejevem kabinetu, leta 1918. je postal vojni minister, od leta 1919.—1921. pa je bil kot strokovnjak minister za kolonije, nakar se je umaknil iz političnega življenja.

— **Ogromna redukcija na nemških železnicah.** Generalni direktor nemških državnih železnic, državni tajnik Stieler, je poslal te dni vladi poročilo, da je finančni položaj državnih železnic tako kritičen, da je neobhodno potrebna nova velika redukcija, ako se hoče doseči zmanjšanje osebnih izdatkov. Kakor poročajo berlinski listi, bo zopet odpuščenih okoli 30.000 nameščencev, kar je vzbudilo med železničarji silno vznemirjenje.

Občni zbor Društva javnih nameščencev v Celju

Celje, 14. maja.

V torek zvečer se je vršil v spodnjih prostorih Narodnega doma občni zbor Društva javnih nameščencev, ki ga je vodil društveni predsednik prof. Ratč. V uvodnem nagovoru je ugotovil skromno udeležbo članstva ter pomanjkanje solidarnosti in borbenosti med uradništvom. Predsednik je povdarjal v svojem poročilu, da Osrednja zveza v Ljubljani radi nezanimanja nekaterih, v njej včlanjenih strokovnih organizacijah ni mogla z večjim uspehom vršiti svoje delo. Celjsko društvo je uvidelo nujno potrebo Zvezine reorganizacije in je dalo tudi svojo inicijativo v tej smeri. Sedaj je ta reorganizacija v teku in Osrednja zveza je dobila nova zelo demokratična pravila, ki omogočajo tudi provinci polnejše uveljavljenje. Predsednik društva je tudi nastopil na skupščini Saveza javnih nameščencev v Ljubljani z referatom o uradniškem vprašanju in uradniških potrebah. Med slovenskim uradništvom še ni opažati onega demokratičnega duha in smisla za skupnost, kakor ga imajo baš srbski uradniki. Neobhodno potrebno je, da se uradništvo v dosego svojih ciljev trdno oklene svojih strokovnih organizacij. V celjskem Društvu javnih nameščencev se je zadnji dve leti pojavil zastoj, ki ima svoje vzroke v brezbrižnosti članstva in v pomanjkanju zadostne podpore v ljubljanski osrednji organizaciji.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da se je odboru v minulem letu posrečilo doseči 20 odstotno znižanje cen v celjskih lekarnah za društvene člane. Odbor je uvedel tudi druge slične akcije za društvene člane, ki pa še niso zaključene. Društvo je tudi v znatni meri sodelovalo pri akciji za maksimiranje mesnih cen, sedaj pa forsira vprašanje znižanja še vedno previsokih mesnih cen.

Društvena blagajna izkazuje letos 2901 Din premoženja napram 3165 Din ob koncu lanskega poslovnega leta. Na predlog pregledovalca računov naduč. Bizjaka se je izrekel blagajniku absolutorij.

Pri volitvi odbora je bil med živahnim odobravanjem ponovno izvoljen za predsednika prof. Ratč, v odbor pa gg: Prekoršek, Pestevšek, Ferk, Zorko, Šek Cergol, Zupanek, Anžlovar in dr. Rus, za namestnike: gg. Vengust, Sernec, Bojec, Žumer, Čuš Škof, Reš Leban in Založnik, za pregledovalca računov pa naduč. Bizjak.

Pri slučajnostih je občni zbor na predlog predsednika sprejel resolucije, ki se odpošljejo na pristojna mesta in ki pravijo med drugim:

«Vsled zavlačevanja izplačila diferenc in vsled širjenja vesti, da nam hoče vlada mesto denarja nakazati drž. obligacije, se celokupnega državnega uradništva polašča veliko vznemirjenje, posebno še radi tega, ker so se diference nekaterim najvišjim uradnikom in oficirjem že izplačale. Zahtevamo, da se ta zadeva končno uredi.

Državni nameščenci in upokojenci protestiramo najodločneje, da bi zvišal parlament z novim stanovanjskim zakonom stanarine na račun naših dosedanjih plač, ki že itak za najmanj 50 odst. zaostajajo za eksistenčnim minimom, ampak zahtevamo tudi 200-odstotno zvišanje sedanjih stanarin, da ne bomo hišnim posestnikom v breme, ki nas ponižuje in nam jemlje ugled.

Istotako protestiramo, da se vkljub nenormalno visokim cenam najpotrebnejših živil s povišanjem carinskega nadavka tirajo iste še kvišku, mesto nasprotno.»

G. upr. Cvahte je poročal o vprašanje stanarinskih doklad za uradnike ter povdarjal potrebo enotnosti in močne organizacije. Odboru se je dalo pooblastilo, da sklepa o pristopu društva k novi Osrednji zvezi in da sklepa tudi o višini novih prispevkov. Občni zbor se je zaključil ob četrt na 11.

Za Binkošt
OBLEKE
po znižanih cenah
J. Maček
Ljubljana
Aleksandrova 12.

Iz Trbovelj

t— *Prenavljanje orožniške stanice.* Vsa dela pri orožniški stanici, pri kateri popravljajo zunanjost in izvršujejo male predelave, ne glede na dela v notranjosti, kjer čistijo sobe, bodo končana v teku enega meseca. Renovacijo poslopja, ki je veliko večje, kot ga je videti s ceste, izvršuje stavbenik g. Rudolf Ročak.

t— *Pri današnji seji* gerentskega sosveta za katero vlada veliko zanimanje zlasti pri socijalistih, ker se bodo predlagala razna imena za razširjenje gerentskega sosveta, bodo reševali tudi vprašanje paznika pri občinskem vodovodu. Gerentski sosvet bo obravnaval samo dve prošnji: g. Franca Gučka in I. Prežlja.

t— *Spoped in kar je žnjim v zvezi.* Spopadi med posamezniki so pri nas na dnevnem redu. Tako n. pr. je napadel I. M., ki je po poklicu kočijaž nekega hlevskega paznika, ker sta se nekoliko sporekla za prazen nič, in ga je ob tej priliki tudi poškodoval z držajem od vil. M. se sedaj opravičuje, da ga je obdelal samo z roko, ugotovilo pa se je, da ga je tudi z držajem. Oba imenovana sta pri rudniku. M. je precej zanimiv mož, ker ga smemo imenovati posiliselsamomorilca. Že večkrat se je namreč poskušal obesiti, toda vedno mu je spodletelo, ker je imel to srečo ali nesrečo, kakor sam pravi, da so ga še vselej pravočasno rešili. Zadnjič se je zgodilo, da se je obesil na konjsko opremo, toda v poslednjem trenutku ga je opazil že visečega njegov tovariš in prerezal jermena. Kakor je videti, ne mara smrt zanj, čeprav se ji trdovratno ponuja. Takšnih ekstravagantnih ljudi, samo z drugačnimi poantami je v naši kotlini v izobilju.

t— *Komentar k različnim pritožbam.* Od več strani smo prejeli pritožbe, da se tukajšnji mesarji ne drže cen, predpisanih od srezkega poglavarstva ter da je tako kot bi odredbe, ki se nanašajo na prodajanje mesa različne kvalitete, sploh ne obstajale. Te pritožbe vsebujejo tudi poziv, naj napravijo odgovorni faktorji red in to čimprej. K vsemu temu pripominjamo, da so nereda, ki se baje vrši in ga opisujejo poedinci, krivi oni sami, ker ne vedo, da je v njihovem interesu, da naznanijo vsak prestopek takoj pristojni oblasti, in ta je v Trbovljah orožništvo. Tu ne pomaga noben izgovor, češ, da nočejo imeti nepotrebnih sitnosti, kajti reda ni mogoče napraviti drugače kakor na pravkar opisani način.

Vesti iz Prekmurja

Odličen gost v Prekmurju. V Prekmurju se mudi te dni g. dr. Rado Kušej, profesor cerkvenega prava na ljubljanskem vseučilišču, ki proučuje patronatsko vprašanje v Prekmurju.

Imenovanje. G. Rudolf Klopčič, učitelj na meščanski šoli v M. Soboti, ki v tekočem šolskem letu študira na pedagogiju v Zagrebu, je premeščen k velikemu županu v Zagrebu.

Nesreča z nabojem. 20letni dninar Alojz Škrilec iz Strehovcev je odpiral neki naboj, ki je eksplodiral in mu raztrgal obe roki. Težko poškodovanega so prepeljali v javno bolnico v M. Soboti.

Zahvala. Podružnici Jugoslov. Matice v Murski Soboti so darovali prostov. gasilno društvo v Šalovcih 90 Din in g. Alojz Bagari, gostilničar v Rogaševcih, 25 Din. Prisrčna hvala. Odbor.

Proslava dneva treznosti. Kakor druge naše srednje šole, je tudi drž. realna gimnazija v M. Soboti proslavila v soboto, 9. t. m. dan treznosti na dostojen način. Glavno predavanje je imel g. prof. A. Zalaznik. Na sporedu so bil govori in deklamacije dijakov.

Državna podpora kolonistom. Po prizadevanju demokratske organizacije so zaprosili naši kolonisti, ki so se vrnili popolnoma uničeni iz Ovčjega polja v Macedoniji, državno podporo. Mariborski veliki župan je njih prošnji ugodil in nakazal potom g. srezkega poglavarja, ki se je istotako toplo zavzel za te siromake, 13 družinam kot prvo pomoč 200 do 500 Din za družino. Ako hočejo naše oblasti, da se kolonizacija na meji posreči, bo treba večje podpore s strani ministrstva za agrarno reformo. Kako naj postavijo ti nesrečneži domove do 1. oktobra, ko so komaj rešili golo življenje v Macedoniji in so sedaj brez vsakih sredstev.

Naši kraji in ljudje

Mariborski pevci v Beogradu

Kakor je «Jutro» že poročalo, se je vršil v torek zvečer v prostorih beograjskega Narodnega gledališča koncert «Glasbene Matice» iz Maribora pod vodstvom dirigenta Topiča. Zbor se je pripelal v prestolico na dan koncerta in je bil na kolodvoru prisrčno sprejet. Pripeljalo se je 35 članov in 40 članic, katere je vodil kot predstavnik društva gosp. Janko Arnuš. Na beograjski postaji so pričakovali goste vsi člani pevskega društva «Stanković», predsednik beograjskega akademskega pevskega društva «Obilić», zastopniki «Beograjskega pevskega društva» in «Narodne Ženske zveze». Na kolodvoru je bilo tudi precej Slovencev. Goste je pozdravil gosp. Pera Odavić, predsednik «Stankovića», ter prvomestnik zbora «Stankovića», Žika Paunović. Člani «Stankovića» so nato zapeli državno himno in zdravico. Gosp. J. Arnuš je imel nagovor, v katerem je poudarjal, da se Slovenci čutijo srečne, da se nahajajo med brati, ki so jih osvobodili tujega jarma.

Popoldne ob dveh so si mariborski pevci ogledali prestolico, zlasti Kalemegdan in staro trdnjavo. Vkrcali so se tudi na ladjo, katero jim je stavil na razpolago brodarski sindikat in s katero so se peljali po Savi in Donavi. Na ladji so se orile srbske in slovenske pesmi in izlet je napravil na vse navzoče globok utis.

Zvečer se je vršil koncert v Narodnem gledališču. Prisostvovala sta mu osebno kralj in kraljica, ministra dr. Žerjav in Grisogono, bivši poslanik v Pragi dr. Vošnjak in bivši minister Trumbić ter cela vrsta drugih odličnikov. Pesmi, ki so bile na sporedu, so poslušalce nenavadno razgibale. Beograjski listi poročajo, da ni bilo že dolgo tako navdušene muzikalne produkcije v naši prestolici. «Glasbena Matica» je dobila v dar dva venca, enega od «Stankovića», drugega od «Obilića».

Po koncertu je bil banket, katerega je priredil Slovencem industrijalec Milan Vapa. Banketa so se udeležili poleg drugih minister dr. Žerjav, ki je govoril v imenu vlade, mariborski poslanec dr. Pivko, ministra Stojadinović in Radojević in druge osebnosti. Ves večer je vladalo med domačini in gosti prisrčno razpoloženje.

Dolžnost narodnega Maribora

Maribor, 14. maja.

Pred vojno so se ponemčevale cele občine v mariborski okolici, ker so jih zlasti ob nedeljah preplavljali nemški Mariborčani in nemčurji od obrtnikov in trgovcev do inteligence. Potem so zanesli v te kraje klerikalci svoj separatističen strup, zlasti sovraštvo proti Srbom. Naravno, da imajo sedaj naše nacijonalne, zlasti napredne kulturne organizacije v teh krajih skrajno težavno delo, tem bolj, ako jih jugoslovensko orijentiran Maribor ne podpira. Kljub temu pa naše delo na mnogih krajih celo uspešno napreduje. Celo v Slovenskih goricah, nad katerimi hočejo imeti klerikalci monopol, se vedno bolj jasni obzorje. V Jarenini, pol ure od železniške postaje Pesnice nad Mariborom, deluje n. pr. že pet let vztrajni Sokol, ki ga vzdržujejo sami kmečki ta viničarski fantje. Na večih sokolskih zletih so že častno nastopili. Tvorijo seme za naše nadaljno sokolsko in sploh napredno - kulturno delo po Slovenskih goricah.

V nedeljo 17. maja slavi jareninski Sokol petletnico svojega dela. Mariborsko sokolsko okrožje hoče dvigniti sloves tega pomembnega dne ob meji z okrožnim zletom, katerega pa se mora udeležiti razven Sokolov tudi ves ostali jugoslovensko čuteči Maribor, ki se zaveda svoje narodne dolžnosti na meji in napram deželi. Ni dovolj, da rodoljubi plačujejo članarino pri Sokolu, ali se udeležujejo slavnostnih prireditev v Narodnem domu in parad v Götzovi dvorani, treba je predvsem iti tudi med nezavedni narod in še bolj podpreti naše idealne bojevnike na deželi, četudi morda ne vodi tja železnica. Sicer pa si je že težko misliti lepši izlet, kot bo v nedeljo pohod v cvetoče Slovenske gorice, v ljubko Jarenino, ki leži dobre pol ure od kolodvora, kakor sredi vrta med vinogradi in sadnim drevjem ob beli okrajni cesti.

Kot slišimo, so se zavzeli za zlet tudi Primorci, ki se priključijo Sokolom korporativno s svojim pevskim zborom v društvu «Jadran». Tem manje smejo torej manjkati «Štajerci» in «Kranjci». Prireditvi moramo posvetiti veliko večjo pozornost, kot ostalim običajnim sokolskim zletom, to tem bolj, ker so tudi klerikalci napovedali za teden pozneje v isto Jarenino veliko orlovsko parado. Narodni Maribor naj torej izkaže v nedeljo v polni meri svojo jugoslovensko in napredno kulturno dolžnost.

Poplave ob Muri

Ivanjkovci, 14. maja.

Kakor Drava in Sava, tako je tudi reka Mura vsled deževnih nalivov zadnjih dni silno narasla in povzročila po nekaterih krajih precejšnja opustošenja. Znatna je škoda posebno ob novi železniški progi Ljutomer - Murska Sobota, kjer se je razlila v širini enega kilometra. Voda je pretrgala tudi železniški nasip ob prvem, 20 metrov širokem betonskem mostu med postajama Veržej in Beltinci. Posledica je bila seveda, da je bil železniški promet na novi progi včeraj prekinjen. Že tekom današnjega dne pa se je posrečilo vzpostaviti provizorično zvezo, tako da je bil promet z večernim vlakom zopet v redu. Proga je v oskrbi vzdrževalne sekcije v Ptuju in je ukrenjeno vse potrebno za varnost prometa. Mura je narasla za več kot tri metre nad normalo. Danes je voda pričela nekoliko vpadati.

Kozjanski okraj o Pucljevi samopašnosti

Samostojnim kmetom v Savinjski dolini, ki so se izrekli z vso odločnostjo proti najnovejšemu Pucljevemu političnemu salto mortale, so se pridružili sedaj tudi kmetje v kozjanskem okraju. Prejeli smo sledeči dopis iz kozjanskega okraja s prošnjo, da ga objavimo:

«Pucljeva politika, od katere imajo v zadnjem času korist samo klerikalci, se nam je popolnoma pristudila. Kar se je zgodilo na zadnjem občnem zboru SKS v Ljubljani, pa presega že vse meje. Proti takemu brezglavemu preskakovanju načel mora biti vsak razsoden človek. Pucljeva komedija je nadvse slaba, sicer je ne bi hvalil klerikalni «Slovenec». Slovenci se čutimo v svoji državi svobodne, kakor še nikdar. Ni nam do Koroščeve avtonomije, še mani pa do Radičeve konfuzne republike. Za prazne burke naj se navdušujeta Radič in nedosledni Pucelj sama. Motita pa se, ako mislita, da bosta spravila tudi nas kmete v nepotrebno in brezuspešno borbo proti Narodnemu bloku. Stranka SKS je imela lepe uspehe, dokler je hodila po prvotno začrtani poti in je sodelovala na državni upravi. Odkar pa je pričela lavirati, so jo spravili njeni voditelji na rob propada. Nam je treba gospodarskega uspeha in procvita in v kolikor je ta odvisen od skupščine, nam more prihajati korist samo od vladne večine, ne pa od brezuspešne in otročje zagrizene manjšinske opozicije, v katero tišči kratkovidni in trmasti Puceli, loveč se za brezglavnim Radičem. Želimo sodelovati z onimi, ki jim je v resnici pri srcu skrb za narod in državo, ne pa s kapricijoznimi zapeljivci in ambicijoznimi trmami. Izjavljamo kot bivši pristaši SKS, da zapuščamo razbito ladjo, ki se žalostno potaplja. Prepričani smo trdno, da nam bodo sledili vsi razsodni kmetje, bivši pristaši SKS.»

Ženske nogavice v fratrovi prtljagi

V nedeljo, dne 10. t. m., se je nudila potnikom v vlaku, ki prihaja ob ¾7. v Celje, prav svojevrstna zabava. V vlaku je sedel usmiljeni brat J. M. iz Vrbja pri Žalcu, ki se je ravnokar vračal z nekih opravkov iz Gradca. Poleg sebe je imel ročni kovčeg in nahrbtnik. Rejen gospod z lokavim obrazom, ki pa mu človek ne bi prisodil čudne misije, ki jo je pravkar izvršil . . .

Usoda pa je hotela, da je vstopil v vagon službujoči komisar celjske finančne kontrole s svojimi organi. Revizija prtljage! Neizprosno oko službujočega uradnika tudi gospodu v kuti ni prizaneslo. Odpreti je moral svoj kovčeg in nahrbtnik in izkazalo se je, da nosi s seboj vtihotaplieno carinsko blago iz Avstrije. Večja količina tobaka za noslanje in za pipo, nekaj zavitkov vžigalic — in šest parov finih ženskih fbrnogavic . . . Fatalno odkritje! Hudomušno posmehovanje in galantne opazke med potniki. Frater v silnem neugodju . . . V tem položaju bi bil gotovo z veseljem zamenjal svoj sedež s kakšnim kotičkom v vicah.

No, stvar je končala za enkrat tako, da so nesrečnega božjega služabnika spremili na celisko carinsko postajo in mu temeljito izprašali slabo vest. To pa menda še ne bo vse, kaiti za tihotapstvo so predpisane prav neprijetne kazni. O usodi in namenu ženskih nogavic pa arhivi še molčijo . . .

Tatvine iz poštnih voz na železnicah

Upravnik beograjske poštne direkcije je bil opozorjen od svojih uradnikov, da na progi med Ljubljano in Beogradom že dalje časa izginevajo iz poštnih ambulančnih voz različne poštne pošiljke, ponajveč zavoji. Preiskava je dognala, da je izginilo tekom par mesecev iz poštnih ambulančnih vagonov veliko paketov, ki niso nikdar prispeli na svoj naslov, marveč padli na nepojasnen način v roke tatovom. Preiskava med poštnim ambulančnim osobjem je ostalo brezuspešno, ker je isto dokazalo, da se je poslovalo vedno brezhibno.

Zato je bilo treba krivce iskati drugod. Sprva se je menilo, da so se tatvine pošiljk, namenjene za Srbijo, vršile že na ozemlju Slovenije, natančna kontrola pa je dognala, da izginjajo paketi šele na progi od Zagreba do Beograda ali še točneje med Siskom in Vinkovci. Škoda je ogromna in jo trpi v prvi vrsti poštna uprava. Ker tatvine niso hotele pojenjati, je bilo ministrstvo prisiljeno, ukreniti energične korake, da se pride storilcem na sled.

Pri svojem poslu so vlomilci in tatovi prakticirali, kakor se sklepa, navadno tako, da so se iz prvega vagona, priklopljenega poštnemu vozu, vtihotapili med vožnjo od postaje do postaje, zlezli nato v stranišče poštnega voza in tako prišli do zavojev. Iz ambulančnega voza so metali brzkone zavoje na prosto ob progi, kjer so že čakali na dogovorjenih mestih komplici, ki so spravili vrednosti na varno. Pri tatvinah so po domnevi raznih faktorjev udeleženi različni inozemski lopovi, ki so že izvežbani v tovrstnih tatinskih načinih. Različno blago, ki so je našli v zavojih, so spravili pri raznih svojih zaveznikih v Zagrebu in je počasi razpečavali po deželi.

Nevarni sodrgi pa prede že precej trda in je upati, da se kmalu vlovi v pripravljene ji mreže.

Romanje na Golico

Med Veliko nočjo in Binkoštmi drve Čehi in Nemci v Benetke, Angleži v Nico, Francozi v Ženevo, Kranjci pa imajo romanje k materi devici pripodi na Golico, ki je sedaj, kakor nevesta. Samo da ima mnogo preveč ženinov. Vendar pride večina njih na svoj račun.

Med Veliko nočjo in Binkoštmi nas vse dajé. Še posebno pa letos hrepenimo ven v zeleno, ko nam je dolgotrajno deževje vzelo še ono pomlad, ki nam jo dajeta sicer Tivoli in Golovec. Razven tega pa se presnavljajo vsi pomladni življenski sokovi, in tako se pričenja pomladna obča mobilizacija lodna, ohlapnih bluz in ohlapnih občutkov.

V Sils - Maria je Nietzsche v 8 dneh napisal in doživel svojega Zarathustro, in potem je sanjal sredi lok, polnih belih narcis. Potem se je vračal med svoje narcise leto za letom. Pa so še drugi takšni slavni kraji, takšni travniki z narcisami, z gorskim zrakom in razgledom in z občutki mistike in razposajenega življenskega veselja, s pogledom v daljavo in poletom v višavo. Sicer nam še na Golici ni nikdo napisal Zarathustre, zato se je pa tod pretakalo obilo prigodne lirike in narodnih pesmi, in vsako leto je te robe več, tako da je Golica postala že prava romarska postojanka za pogane. Po zelenih pobočjih okrog spodnje koče in na Brdu je sedaj vse belo, sladki vonj narcis te boža, med njimi se pa najdejo tudi druge gorske cvetice. Baš sedaj pod kraj maja je narcis največ. Tudi letos, ko imajo ponekod prav posebno letino radi vlage, čeprav naglo zarujave, kakor device.

Golica je visoka 1835 metrov, zelo lahko pristopna, na vrhu je Kadilnikona koča bo pa to nedeljo tudi že odprta. Ta je že odprta in oskrbovana (oskrbnica lanska iz Erjavčeve!), vrhna koča bo pa to nedeljo tudi že odprta. Tudi tu je nova oskrbnica. Od Golice dalje se vrste Krvavka, Adamčeva gollca, pod njo sedlo Suha za prehod v Podgorje (Koroško) in Jeklovo sedlo. Potov na Golico je več, pravzaprav kolikor hočeš. Ali iz Prešernove koče čez Medji dol po grebenu Karavank, ali iz Bistrice v Rožu na sedlo «med Stoli», čez Vajnaš iz Koroške Bele ali od Javornika, ali s Kočenske planje, ali pa najbolj navadna pot od Jesenic čez planino sv. Križ. Ta pot vodi skozi Jesenice od postaje na Plavški rovt, Prihode in pod Golo pečjo, dokler ne dosežeš (v dobri uri vse skupaj!) idilične gorske vasice sv. Križ. Ves čas in zlasti izpod vasi ali pa od Koplšarjev imaš diven razgled na prej naštete vrhove in koče, na Klek in Rožčico, na Veliki vrh in Hrušico in na očaka Triglava in družico Riavino. Tu gori je star rudarski kraj, stara rudarska cerkvica, kjer bi se gotovo našle tudi stare freske pod ometom. Vas leži sredi obširnega samega prirodnega vrta narcis. Kdor noče po poti običajnih karavan, jo mahne na Petelina ali ob Belem potoku na Jeklovo sedlo, ali ob Poletovcu strmo na Spodnjo kočo, po razdrapani pa vendar prijetni in ne dolgi poti. Kdor pa gre, kamor gredo drugi, jo mahne mimo Drniča na Brdo, kjer ga pozdravi od Skalašev z rdečim «ma-

Proti glavo- in zobobolju
najbolje pomagajo
Aspirin-tablete Bayer
Pazite na modro-belo-rdečo pečatno znamko.

Danes zadnjikrat
Lee Parry v krasni ljubavni drami
„Najlepša žena sveta"
Danes in prihodnje dni
Pathe Journal štev. 8.
Najnovejši svetovni dogodki! Vsak teden nov Pathe Journal, kateri Vam nudi najnovejše in najzanimivejše svetovne dogodke!
LJUBLJANSKI DVOR
Kino
Telefon 730.
Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9.

malani» dobrodušni nasvet: «Nikar se ne žuri, boš hodil še dve uri!» Odtod po samem kranjsko - perzijskem tepihu narcis in zelenja ali pa kolovozih skozi Grižmanico, hosto, na Peské, in odtod kakor hočeš, na Krvavčev plaz ali na Suho ali k Špicam ali na vrh. Razgled. — če je lep dan, — ne znam ga opisati. Pojdi in glej!

Pod nami Koroška. Tu gori tudi vedno kaj Koroščev in Korošic, takšnih, ki «slovénijo» in onih hinderhonder. Rož pod nami, — kdaj boš zopet naš? Ostani zvest in ne pozabi, — mi ne pozabljamo! Ne moremo in nočemo, in čakamo!

Postojanka vrh Golice je tudi vojaško važna. Ta prokleta meja! Ta prokleti plebiscit in naša lastna impotenca in domišljavost in zatelebanost klerikalna in avstrijska!

Pustimo! Spomlad je, nedeljo, lep dan, in Korošice nekam zelo sosedno razpoložene. Marsikatera bi se data odrešiti.

Narcisam pravijo domači «ključávnice». Eno za klobuk, eno v gumbnico, eno dekletu. Ali pa si jo naj sama utrga. Kdor vzame več ko tri, zasluži 25. Sedaj že treba poskrbeti, da bodo volki in telice, ki bi se radi narcis napasli in jih natrgali cele snope in koše, potem v dolini lepo kaznovani. Ne da bi se njim kvarilo izletno veselje, ampak da ga oni nam ne bodo s svojim pustošenjem.

Učiteljski izpiti

Usposobljenostni izpiti za osnovne in za meščanske šole, ki so se vršili pred izpraševalno komisijo v Ljubljani pod predsedstvom ravnatelja A. Doklerja v času od 1. do 12. maja t. l. so imeli sledeče uspehe:

1.) *Izpit za meščanske šole* so napravili: Rudolf Wagner in Milena Žun za I. skupino, Katarina Črnivec (z odliko) in Regina Gobec za II. skupino; Avgust Petrišič in Ana Mencin (s. Assunta) za III. skupino.

2.) *Specijalne in dopolnilne izpite* so napravili: Franc Žukovec za srbohrvaščino na osnovnih šolah, Gizela Doma za osn. š. s slov. uč. jez., Zora Orel-Iskra in Roza Žunkovič (s. Emanuela) za subohrvaščino na meščanskih šolah, Božena Merljak, Milena Mohorič ter Ana Šavnik (z odliko) za italijanščino na mešč. šolah.

3.) *Za osnovne šole so bili usposobljeni:* a.) s srbohrvatskim učnim jezikom: Slobodan Živojinović in Ana Flego.

b.) s slovenskim učnim jezikom: Franc Bitenc, Leopold Bonča, Franc Čuk, Josip Fatur, Valentin Frece, Ladislav Furlani, Edvard Gregorič, Janko Horvat, Edvard Hribernik, Bogdan Jurančič, Gustav Lusner, Josip Makovec, Vekoslav Malnarič, Alojzij Markič, Rudolf Miculinič, Oton Oman, Zdravko Omerza, Viljem Puntar, Vladko Rape, Dragotin Supančič, Anton Uršič, Tomaž Žargaj, Olga Benčina-Grilanc, Helena Colnar, Jožefa Erbežnik, Frančiška Fakin, Henrika Ferjančič, Regina Judnič, Marija Koritzky, Ana Kušar, Ida Labernik, Amalija Leskovec, Bogomila Mervič, Helena Potočnik, Irena Premk, Marija Radin, Marija Rožaj, Vida Schott, Amalija Šlibar, Julijana Weble, Frančiška Zajec, Leopoldina Zupančič ter Valerija Zurc.

c.) s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Zlata Albert (z odliko), Helena Kreiner in Ana Sokula.

4.) Specijalni izpit za *petje* na mešč. šolah: Friderik Dujc, Marija Pofk (s. Terezija) ter Helena Bahovec (s. Assumta). — Reprobirane so bile 3 kandidatinje, med izpitom so odstopili 3 kandidati in 3 kandidatinje.

Kupujte srečke za sokolski Tabor!

ELITNI KINO MATICA
Telefon 124.
15., 16. 17. maja
Predstave ob: 1/24., 5., 1/28., 9.
Lya de Putti Splošno priljubljena krasotica, nas opi po dolgem času v svojem najnovejšem filmu
TAMARA
Snov je vzeta po istoimenem, vsakomur dobro znanem romanu. Krasni naravni posnetki iz naše divje romantične Bosne — Fina igra — Izvrstna režija.
Prednaznanilo: Prvakinja moskovskega teatra Hudožestvenikov OLGA TRPIN-ČEHOVA kot NORA v istoimeni drami Henrika Ibsena.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama

Petek, 15.: Zaprto.
Sobota, 16.: Zaprto.
Nedelja, 17.: Zaprto.

Ljubljanska opera

Petek, 15.: ob 8.: «Glumači». «Cvetice male Ide». F.
Sobota, 16.: ob pol 8.: Hudožestveniki: «Na dnu». Izv.
Nedelja, 17.: ob pol 8.: Hudožestveniki: «Ženitev». Izv.
Ponedeljek, 18.: Zaprto.
Torek, 19.: ob pol 8.: Hudožestveniki: «Medeja». Izv.

Mariborsko gledališče

Petek, 15.: Zaprto.
Sobota, 16.: «Hamlet». Premijera.

Ljubljansko gostovanje Hudožestvenikov se vrši v sledečem vrstnem redu: v soboto drama »Na dnu«, v nedeljo komedija »Ženitev« v torek klasična igra »Medeja« z gospo Germanovo v glavni vlogi. Pri tej predstavi sodeluje tudi celotni operni orkester. **Prodane vstopnice veljajo za iste** predstave kakor so bile kupljene, spremeni se le datum. Prvotno za petek kupljene vstopnice veljajo za soboto, sobotne za nedeljo in nedeljske za torek. Datum se je moral spremeniti na zahtevo ruskih umetnikov.

Matineja Hudožestvenikov v Ljubljani. Člani moskovskega Hudožestvenega teatra prirede v nedeljo dne 17. t. m. ob 11. uri v dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica) matinejo z recitacijami in pevskimi točkami, pri čemur sodeluje g. Sevastijanov, bivši član ruskih imperatorskih gledališč. Vstopnice v predprodaji pri blagajni kina »Matica.«

Gogoljeva komedija »Ženitev« ki jo igrajo Hudožestveniki v Ljubljani, nam s pristnim ruskim humorjem slika ženitev starega fanta Podkoselina. Dvorni svetnik v najboljših letih, ki bi se rad oženil s krepostno trgovčevo hčerko, se zaupa ženitovanjski posredovalki in svojemu prijatelju z namenom, da bi mu ta dva pripomogla do neveste. Predno pa pride do ženitve, nastane toliko zamotanih zmešnjav in komičnih prizorov, da je ubogi stari fant čisto razdvojen in se končno iz vseh teh **zagat ne more rešiti na drug način, kakor** da tik pred poroko, ko je za svatbo že vse pripravljeno, skoči skozi okno, zbeži pred nevesto in vso družbo s trdnim namenom, da ostane i v naprej samec in živi zadovoljno dremajoč na svojem divanu kakor doslej. Podkolesina igra g. Pavlov, posredovalko Grečova, prijatelja Kočkarjova-Masalitinov, teto trgovko Tokarskaja, ostale vloge pa Krasnopolskaja, Bakšejev, Šarov, Vazilijev in drugi. Režijo vodi g. Masalitinov.

Iz ljubljanske opere. Pri današnji predstavi »Glumačev« nastopi v vlogi Silvija prvič g. Jug, ki se odlikuje po lepem baritonu.

Konec gostovanja beograjske opere v Splitu. Beograjska opera je končala svoje gostovanje v Splitu s Thomasovo »Mignon« in Verdijevim »Trubadurjem«, ki je bil zaključna predstava. Opero »Mignon« je dirigiral kapelnik Srbulj, glavne vloge v njej so peli: ga Popova (Mignon) ga Volevač (Filina), g. Tomič (Vilj. Meister) in Jovanović (Lothario). »Trubadur« je napravil na poslušalce najboljši vtis, Manrica je pel tenorist Zinovjev, ciganko Azuzeno ga Pinterovičeva, Eleonoro pa ga Pisarevič-Richterjeva. Orkester je vodil dirigent Hristič. Pred poslovilno predstavo je izročil mestni svetovalec Mačkić g. Hrističu srebrn lovorov venec, dr. Perišić pa je imel zahvalni nagovor. **Branislav Nušič je poklonil** ansambiu venec z narodnim trakom. Posamezni solisti so bili obdarovani s cvetjem in drugimi spominki, katere je napravila domača šola za umetnostno obrt.

Koncert s francoskim sporedom v Zagrebu. V sredo 13. maja priredi g. Zlata Novakova, članica Trianon Lirique v Parizu rodom Zagrebčanka, koncert v dvorani Hrv. glasbenega zavoda. Na programu ima vokalne skladbe francoskih komponistov.

Matineja ge Germanove v Zagrebu. V nedeljo dne 17. maja nastopi v Zagrebu vodilna igralka hudožestveniških disidentov ga Marija Germanova na posebni matineji. Matineja se bo vršila v prostorih Hrv. glasbenega zavoda in bo zagrebška proslava 20 letnice velike umetnice na odru. Spored matineje je isti kakor v Beogradu: recitacije iz Turgenjeva, Bloka, Puškina, Tolstoja, Tjutčeva, Ostrovskega Tagoreja. Poleg ge Germanove sodelujeta na matineji še člana skupine Adamajtisova in Vyrubov.

Pri koncertu pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani v pondeljek 18. t. m. sodeluje poleg zbora in velikega orkestra še 6 solistov in sicer gospe Pavla Lovšetova, Vilma Thierry in Mila Wohinz ter gg. Svetozar Banovec, Julij Betetto, Hugo Zathey. Imena teh solistov nam vsekakor jamčijo, da so vse solistične partije v najboljših rokah ter da bodo v vsakem oziru umetniško **podane. Poleg solistov ima lepo in hvaležno** vlogo tudi mešani zbor. Spremljevanje sta prevzela orkester Dravske divizije in pa orkestralno društvo Glasbene Matice. Dirigiral bode to znamenito delo, ki se prvokrat izvaja v naši državi, zborovodja Srečko Kumar. Vstopnice v Matični knjigarni.

Cesar Franck: Les Beatitudes (Blagri.) V pondeljek, dne 18. maja t. l. izvaja pevski zbor Glasbene Matice s sodelovanjem celotnega orkestra Dravske div. oblasti in dela orkestralnega društva Glasbene Matice, pod vodstvom zborovodje Srečka Kumarja veliko oratorijsko delo Cesar Franck Blagri. Delo je pisano za 6 solistov mešani zbor in veliki orkester. Ker vsled obširnosti dela ni mogoče izvajati celotnega dela na en večer, zato se izvaja: Prolog, III. IV. V. in VIII blagor. Tako bodemo imeli priliko čuti veliko oratorijsko delo, ki se je izvajalo že po vsem svetu. Vstopnice za ta koncert so že v predprodaji v Matični knjigarni.

Jugoslovenska glasba v Nemčiji. »Frankfurter Zeitung« poroča: Nemško jugoslovensko društvo v Frankfurtu je priredilo te dni koncert jugoslovenske glasbe, ki je bil tem bolje obiskan, ker niso imeli domačini pojma, kakšna je jugoslovenska muzika. Pred koncertom je predaval o jugoslovenski glasbi Arman Scherens. Povedal je, **da jugoslovenske glasbe v evropskem po-**

Domače vesti

Tempora mutantur

Tista reč s cirilico se ne more pozabiti. Če pade vodja stranke, mož, ki je v zgodovini prevrata vsai ime dal za nekai, kar je bilo lepo in vsem nam v prijetnem spominu, — če takšen mož pade tako globoko, da začne napise trgati, ker so cirilski, je treba takšno bedasto ravnanje primerno predočiti in nanj opozoriti.

Tri leta so tega, da se je ugleden Beograjčan, minister, v neki zadevi obrnil na vrsto Slovencev, na politike, univ. profesorje itd. Pisal jim je v slovenščini, v precej dobri slovenščini. Vsi so mu odgovorili, seveda tudi v slovenščini. Samo eden mu je pisal v srbščini.

Ta eden je bil Korošec, dr. Anton. (Tisti, ki je rekel, da ni treba slovenščine v parlamentu.) In tisti, ki je sedaj strgal cirilski napis.

Vidite, tako se menjajo časi in ljudje, in klerikalci se zopet levijo nazaj v staro barvo. Kakor se stari napisi pokažejo izpod beleža.

Prosto po Napoleonu bi se moglo tudi reči: Grattez l' ultramontane, et appariva l'Autrichien! Zdrsaite površino s klerikalca, in pokazal se bo Avstrijec. Nekdanji, stari, pristni, grdi!

M. A. C.

*

* **Kralj pokrovitelj ljubljanskega velesejma.** Pokroviteljstvo letošnjega ljubljanskega vzorčnega velesejma je z zadovoljstvom in največjo dobrohotnostjo blagovolil sprejeti Njeg. Vel. kralj Aleksander. Kar ustvarjamo v Sloveniji, je ustvarjeno za celo državo, da jo izklešemo v granitno stavbo trde gospodarske sile na bregovih Jadranskega morja in ob cestah, ki pelje v Orijent Zato ima ljubljanski velesejem vsedržavni gospodarski pomen in visoka čast, da je pokrovitelj tega velesejma kralj Aleksander, ne velja samo Sloveniji, ampak vsem silam širom naše lepe države, ki so na delu, da iz povojnih razvalin dvigajo gospodarsko življenje v srečo lastnega naroda in države, katero naj priznava in spoštuje širni zunanji svet.

* **Novi naši konzuli v Nemčiji.** Za našega honorarnega generalnega konzula v Bremenu je imenovan industrijalec Ernst Barkhausen, za honorarnega konzula v Lipskem pa bančni direktor Viljem Meyer.

* **Promocija.** Na univerzi v Varšavi je bil dne 9. t. m. g. Leopold M e j a č, sin višjega sodnega svetnika v Ribnici promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

* **Habilitacijsko predavanje dr. Paulove.** Dr. Milada Paulova ki je pred kratkim izdala veliko delo »Jugoslovenski odbor«, je imela dne 13. t. m. v Pragi v veliki predavalnici filozofske fakultete habilitacijsko predavanje o »Postanku srbske države (1804—1812.)

* **Izpremembe v državni službi.** Redni profesor za slovensko literaturo na ljubljanski univerzi dr. Ivan Prijatelj je iz 3. skupine pomaknjen v 2. skupino I. kategorije državnih uradnikov. Janko Lenarčič, doslej učitelj osnovne šole v Ljubljani je imenovan za predmetnega učitelja na srednji tehnični šoli v Ljubljani ter uvrščen v 4 skupino II. kategorije. Pristav finančne prokurature v Ljubljani Josip Zupančič je imenovan za arhivarja v 1. skupini III. kategorije. Preglednik centralnega zapora v Novem mestu Julij Fischer je imenovan za namestnika upravitelja kaznilnice v Stari Gradiški. Trajno sta upokojena: višji pisarniški oficijal Anton Cetinski pri okraj. sodišču v Kočevju in višji pisarniški oficijal Karel Němec v Ljutomeru.

* **Izpremembe v vojaški službi.** Imenovani so: major Ivan Grom za načelnika veterinarskega oddelka osješke divizije, major Dragotin Mitić, doslej pomočnik načelnika intendanture Dravske diviziiske oblasti; za komandanta 2. bataljona 51. polka; inženjerski podporočnik v rezervi Milan Koprivec je imenovan za aktivnega administrativnega podporočnika inženjersko-tehnične stroke. — Premeščeni so v verskem oddelku: višji vojaški duhovnik Rihard Zajc od timoške divizije k II. armiji; nižji vojaški duhovnik Ignacij Marinčič od šumadijske k jadranski diviziji; nižji vojaški duhovnik Andrej Nartnik od bosenske k zetski diviziji; nižji vojaški duhovnik Alojzij Dejak od III. armije k moravski diviziji in nižji vojaški duhovnik Fran Pavlič k bregalniški diviziji. Nadalje so premeščeni: pehotni kapetan Mirko Vilfan od 16. k 21. polku, poročnik Finžgar Fran od 5. k 25. polku, poročnik Mihael Markeš od 6. k 32. polku, artiljerijski poročnik Joško Slobodnik od potiske k verbaski artiljerijski brigadi, artiljerijski podporočnik Ignacij Furlan od verbaške k vardarski brigadi, podporočnik Anton Pečar pa od savskega eskadrona k jadranski artiljerijski brigadi.

* **Madžarski listi prepovedani v naši državi.** Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo razširjanje vseh listov v naši državi, ki se tiskajo in izhajajo na Madžarskem.

* **Imenovanja v carinski službi.** V carinski službi so imenovani: upravnik Nikola Vukčević v Bohinjski Bistrici za podšefa personalnega odseka v generalni direkciji carin; za kemičarja 6. skupine I. kategorije v Zagrebu Andrej Grošelj, doslej pri carinarnici v Ljubljani; za kemičarja 6. skupine I. kategorije v Ljubljani Miloljub Todorović, doslej pri carinarnici na južnem kolodvoru v Zagrebu.

* **Osebne vesti.** Pri mariborskem državnem kmetijskem kemičnem zavodu je nastavljen kot fitopatolog inž. Matija Banovec. To mesto je na novo ustanovljeno in je izpopolnitev zavoda s te strani topio pozdraviti, ker dosedaj ni nihče proučeval bolezni naših kulturnih rastlin v mariborski oblasti. — Okrajni komisar dr. Alojzij Trstenjak pri velikem županstvu mariborske oblasti je imenovan za vladnega tajnika 7/I z veljavnostjo od 1. oktobra 1923.

* **70 letnico rojstva slavi v soboto v Mariboru odličen češkoslovaški rojak g. Ivan Knop,** prvi jugoslovenski vodja davkarije v Mariboru. O zaslužnem delovanju jubilarja na narodnem polju bomo jutri obširneje spregovorili. Za enkrat mu iskreno čestitamo k dnevu, ki ga je zaslužni in vedno iskreni Slovan doživel v polni duševni in telesni svežosti ter mu želimo še mnoga srečna leta med nami!

* **Pomožna pošta Plešivec.** Koncem oktobra 1921. začasno zatvorjena pomožna pošta Plešivec pri Velenju se z jutrišnjim dnevom ponovno otvori. Zvezo bo imela s pošto Velenje vsak torek, četrtek in soboto.

* **Zborovanje učiteljstva laškega okraja.** Prejeli smo: Dodatno k tozadevni notici iz Trbovelj naj še pripomnim, da nam je bila čast tudi tokrat pozdraviti v naši sredi dragega gosta v osebi tov. šol. nadzornika Fr. Drnovška z Sevnice. Tov. šol. upravitelj V. Jurko pa ni imel nobenega referata, kot je bilo to pomotoma v članku iznešeno, temveč je podal samo nekaj pojasnil k hospitaciji zemljepisja v IV. razredu.

* **»Slovenec« se čudi, zakaj se dr. Bevk ni vrnil na svoje mesto nazaj ter vprašuje,** zakaj se ga »odriva« in ne popravi Koroščeva krivica. Škofovskemu glasilu odgovarja dr. Bevk sam, ki nas prosi za konstatacijo, da se na lastno prošnjo nahaja radi bolehnosti na daljšem dopustu.

* **Planšarska tečaja v Savinjski dolini.** Kmetijska družba za Slovenijo priredi s sodelovanjem agrarnega komisarja v Ljubljani in poljedelskega referenta za Mariborsko oblast v Mariboru v dneh 17. in 18. maja 1925. planšarska tečaja v Gornjem Gradu in v Lučah za Savinjsko dolino, na katerih se bodo vzmenjaje vršila predavanja o planinskem pravu, planinski gospodarski politiki in planinski statistiki, o planinskih melioracijah in planinskem stavbništvu, o kmetijstvu v goratih krajih, o planinski živinoreji in končno o mlekarstvu in sirarstvu v naših planinah. Za tečaja vlada med savinjskimi kmeti živahno zanimanje in je pričakovati mnogobrojne udeležbe.

* **Slovensko planinsko društvo javlja,** da so otvorjene, oziroma se otvorijo sledeče postojanke: Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, celoletna oskrba, hotel Sv. Janez ob Boh. jezeru, celoletna oskrba, Koča v Kamniški Bistrici, Koča na Veliki planini, Kržka koča na Krvavcu, 15. maja, Spodnja koča na Golici 17. maja, Kadilnikova koča vrh Golice, 17. maja.

* **Hrvatski planinci na Golici.** Hrvatsko planinsko društvo priredi 17. maja izlet na Golico. Na Jesenice prispejo z vlakom dne 16. maja ob 22.35 ponoči; odhod na Golico v nedeljo rano zjutraj. Izletniki se vračajo z Jesenic ob 19.40 zvečer.

* **Prve češnje v Dalmaciji.** Kakor javljajo splitski listi, so prošli teden prišle na trg prve letošnje češnje domačega pridelka. Prodajajo jih po 18 dinarjev kilogram.

* **Proti korpulenci** (debelosti) učinkuje edinole preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablette. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* **Rodbinska tragedija.** Iz Vinkovcev na Hvatskem poročajo o grozni rodbinski tragediji. Brivec Franjo Herman, ki se je pred tremi leti poročil s šestnajstletno deklico Ano Greif, je prošlo soboto ustrelil, svojo ženo, nato pa je izvršil samomor. Neznosne rodbinske razmere so Hermana dovedle do obupnega čina.

* **Ponarejevalka tisočdinarskih bankovcev** V Pančevem je bila včeraj aretirana ruska begunka Anka Kretendič v trenutku, ko je hotela v neki trgovini spraviti v promet več tisočdinarskih bankovcev. Na policiji je izjavila pri zaslišanju, da je dobila dotične bankovce od detektiva Dragoslava Gjorgjevića. Pri preiskavi njenega stanovanja so našli stroj za pomnoževanje ponarejenih bankovcev. Izročena je bila takoj sodišču, preiskava pa se še nadaljuje in je pričakovati novih aretacij.

* **Roparski napad.** V noči od srede na četrtek so pred cerkvijo sv. Marka v Beogradu trije neznani moški napadli na cesti berlinskega trgovca Roberta Fabra in mu odvzeli 3500 Din 5 dolarjev in 5 nemških zlatih mark.

* **Delavci — ne v Francijo!** Inž. Vladimir Dekleva iz Uckange v Franciji nas prosi za objavo sledečih vrstic: »Obveščam javnost, da so delavske razmere v Franciji radi preobilice delavstva skrajno slabe. To je opažati zlasti zadnje čase Odsvetujem odločno vsakemu, da bi se podal s trebuhom za kruhom v Francijo. Delavci, ki so posesti kontraktov, posebno rudniških, naj se ne odzovejo. Ker se je bati na jesen velike delavske krize, svetujem delavcem, posebno onim, ki so prišli v Francijo po mojih vabilih, da si prej ko mogoče prihranijo 200 frankov in odpotujejo v domovino. S tem razglasom se oproščam vsake odgovornosti in opuščam vsako nadaljno zanimanje za delavstvo«.

* **Umor za 5000 Din.** V okolici Mitrovice je bil izvršen te dni grozen umor. Posestnik Branko Vašić je živel s svojo taščo Joko v vednem prepiru. Ker se je ni mogel znebiti, je najel nekega Radivoja ter mu obljubil 5000 Din ako ubije Joko. Naslednjega dne je prišel Radivoj s sekiro v Vasićevo ter je opravil svoj krvavi posel: s sekiro je Joki preklal glavo. Ko je zato dobil 5000 dinarjev, je šel v gostilno, se opijanil in v pijanosti tudi izdal grozen zločin. Vašić in Radivoj sta bila aretirana in izročena sodišču.

Opereta «ZORIN GOD»
(Šentjakobsko gledališče.)
V soboto, 16. t. m. v Spodnji Šiški.
V nedeljo, 17 t. m. na Viču.

Iz Ljubljane

u— **Zahvala matere.** Ob šesti obletnici svoje junaške smrti je bil moj nepozabni sin Milan deležen tako iskrenega počaščenja, da mi je bil ta za mene tužni dan, dan globokega zadoščenja in tolažbe. Vsem, ki so molili za dušni mir molega Milana in se poklonili njegovemu spominu na grobu, prisrčna hvala! Zlasti mi je bila v tolažbo navzočnost divizijonarja g. generala Stojanovića, številnih gg. oficirjev, polkovnika v pok. g. Raktelja in Milanovih sobojevnikov gg. rezervnih častnikov. Tolažilne in vspodbudne besede vlč. g. Bonača mi ostanejo vedno v spominu. Hvala iskrena dalje gosp. Zdešarju in gg. pevcem «Ljubljane», ki ste počastili Milana s svojim ganljivim petjem. Zahvaljeni bodite zastopniki društva «Gosposvetski Zvon», Sokola, Orjune in vsi, ki ste prišli na junakov grob, da prilijete olja ognju svoje domovinske ljubezni. Hvala, hvala! — Katinka Kvartič.

u— **Truplo livarja Banovca najdeno.** Včeraj okrog pol 6. zjutraj so opazili cestni pometači molet iz vode na Bregu nasproti nekdanje Zabukovčeve gostilne čevlje utopljenca. O slučaju je bila obveščena takoj tudi policijska direkcija, ki je poslala na lice mesta komisijo, dr. Avramoviča in dežurnega uradnika Kuharja. Moštvo rešilne postaje je okrog 7. ure potegnilo nato na suho truplo utopljenca, v katerem so po obveščenju soproge takoj spoznali dne 27. aprila ponesrečenega livarja Alojzija Banovca iz Trnovega. Truplo je bilo že močno razdejano, vendar pa ga je soproga takoj spoznala po suknji. Čuden slučaj je, da je za časa močnega deževja sila narasla voda nesla utopljenca iz struge Gradaščice samo dobrih 150 metrov dalje po Ljubljanici. Truplo je bilo po zdravniškem izvidu prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu, odkoder se bo jutri vršil pogreb na pokopališče k Sv. Križu.

u— **Pogreb ponesrečenega g. Banovca** se bo vršil danes ob pol 6. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

u— **Repriza operete «Zorin god»** se vrši v soboto dne 16. maja na odru Narodne čitalnice pri Valjavcu v Spod. Šiški in se ponovi na splošno željo Vičanov v nedeljo dne 17. maja v Sokolskem domu na Viču. Ker je premijera operete dosegla izboren uspeh in je na mah osvojila srca gledalcev, je pričakovati pri reprizah zopet veliko udeležbo Zato je priporočati, da si občinstvo preskrbi vstopnice že v predprodaji. Za uprizoritev operete na Viču se namreč dobe vstopnice tudi v kavarni Zalaznik.

u— **Osobje šentjakobskega gledališča** se opozarja, da se vrši skušnja za opereto v petek dne 15. maja točno ob 8. uri zvečer na odru pri Valjavcu v Spodnji Šiški.

u— **Jugoslov. - češkoslovaška liga v Ljubljani** poziva svoje člane, naj se v čim največjem številu udeleže dne 24. maja kongresa v Celju, ki ga prirede ljubljanska in mariborska Liga ter Češkoslovenska Obec in Češki klub v Mariboru. Udeležnik naj se blagovolijo pismeno ali ustno prijaviti tajniku Lige dr. Brileju (ljubljanski magistrat) najkasneje do 18. maja. Spored prireditve je sledeči: Izletniki se odpeljejo dne 24 maja ob 5.28 v Celje, kjer je skupni zajtrk. Nato se tekom dopoldneva vrši zborovanje in izlet na Grad, kjer bo g. profesor Kovačič iz Maribora v kratkem predavanju orisal zgodovino celjskega Gradu in celjskih grofov. Opoldne je skupni obed v Celjskem domu. Povratek z večernim vlakom.

u— **J. A. D. «Triglav».** Nocoj, v petek dne 15. maja predava v kulturno znanstveni sekciji g. univ. prof. dr. M. Dolenc o zanimivi temi «Naše vinogradništvo v luči pravne zgodovine». K predavanju, ki se vrši ob 20. uri v dvorani Akademskega kolegija, so vabljeni razen članov tudi gg. starešine in vsi napredni akademiki.

u— **Perijalni Savez** priredi v nedeljo dne 17. maja svoj vsakoletni cvetlični dan. Upamo, da bo naše občinstvo blagohotno podprlo akcijo te največje dijaške organizacije ki že več let najuspešneje deluje na polju medsebojnega poznavanja Jugoslovenov in ki tiho, neopaženo dela na zgradbi resničnega duhovnega edinstva. Apeliramo na članice in člane vseh podružnic F. S. v Ljubljani kakor tudi na vse druge, ki so voljni sodelovati pri cvetličnem dnevu, da se udeleže pripravljalnega sestanka danes dne 15 maja ob 18. v I c razredu realke. —

u— **Sokol Moste** priredi na binkoštni pondeljek v Vodmatu javno tombolo s sodelovanjem godbe Dravske div. oblasti. Po tomboli se vrši velika veselica v Kodeljevem parku. Vsi, ki prisostvujejo tomboli, imajo tudi k veselici prost vstop. Ne pozabite si preskrbeti par tablic. Dobitki so krasni. 1004

u— **Ples «Preporoda»** se vrši v soboto dne 16. maja v areni Narodnega doma. Svira orkester «Jadrana». Začetek točno ob 8. uri zvečer. 1002

u— **Prireditvena sekcija Mestne Orjune** Ljubljana ima svojo sejo v soboto dne 16. maja ob 20. uri v prostorih na Dunajski cesti 40. Na sejo vabljeni tudi oni, ki so se na novo priglasili k sodelovanju v to sekcijo. 995

u— **Ljubljanski skavti!** Jutri, 16. maja je ob 5. uri na realki za vse odseke obvezen stegov sestanek. Pridite v kroju! 996

u— **Klub ljubiteljev ptičarjev** vabi vse, ki imajo čistokrvne pse ptičarje ali španijele, da jih čimpreje priglase. Predloži naj tudi rodovnike, ako jih imajo, sicer jih bo mogoče nabaviti od kluba. 997

u— **Rusovo omizje.** Redni običajni sestanek našega omizja se vrši od sedaj naprej vsako soboto zvečer. To soboto dne 16. maja v restavraciji «Ljubljanski dvor», soba št. 1, nasvidenje! 1001

u— **Predstava v Mostah.** V nedeljo dne 17. maja ob 20. uri na sokolskem odru v Mostah izvirna noviteta Cvetka Golarja «Vdova Roślinka». 990

u— **Ženski odsek Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj** priredi za vse člane in prijatelje društva v četrtek (praznik) dne 21. maja izlet na Šmarjetno goro pri Kranju. Odhod ob pol 9. uri z gorenjskega kolodvora. Kdor želi reden obed, naj se zglasi najpozneje do pondeljka dne 18. maja zvečer v trgovini Šterk na Starem trgu 18. K obilni udeležbi vabi — odbor. 1000

u— **Predenica.** Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglas o zatiranju predenice, ki je nabit po mestu.

u— **V nedeljo dne 17. maja** gremo vsi v Trnovo na Opekarsko cesto 31, kjer bo imela Orjuna Sv. Jakob - Trnovo svojo majsko veselico. Poleg dobre pijače in jedače je preskrbljeno tudi za smeh in kratek čas. Začetek ob vsakem vremenu ob 4. uri popoldne; sviral bo ruski orkester z balalajkami. Ne pozabite na pristne, pohane «Trnovske žabe»! Ker je dobiček namenjen za potovalni fond v Beograd, prosimo čim obilnejše udeležbe.

u— **Umrli v Ljubljani.** Prijavljeni so bili sledeči smrtni slučaji: Antonija Rataj, zasebnica, 70 let. — Ivanka Tišler, sodarjeva hči, pol leta. — Ana Ferk, žena železn. pisarn. pomočnika, 36 let. — Ivana Cvek, kovačeva hči, 2 dni. — Kristina Kovačič, šolska sestra, 21 let. — Ivana Okršljar, hči tovarn. delavca, 4 leta. — Fran Bezlaj, mizar, 69 let. — Antonija Brunčič, zasebnica, 64 let. — Ivana Lap, zasebnica, 71 let. — Ivan Bricelj, šolski sluga, 62 let. — Frančiška Zupan, žena čevljarskega mojstra, 66 let. Ivan Škulj, občinski ubogi, 82 let. — Magdalena Mikš, bivša šivilja, 75 let. — Ana Mrgole, tov. delavka, 62 let. — Antonija Cvetrečnik, zasebnica, 70 let. — Fran Medved, užitkar, 79 let. — Frančiška Korošec, posestnikova žena, 29 let. — Ivan Drčar, dninarjev sin, 8 mesecev. — Valentin Zeschko, zasebnik, 73 let. — Matija Grabnar, trgovec in posestnik, 68 let. — Marjeta Meglič, gospodinja, 55 let. — Mihael Kapus, posestnik, 78 let. — Antonija Prašnikar, rejenka, 10 mesecev.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 16 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopek posesti orožja brez dovoljenja in 1 prestopek pobiranja milodarov brez dovoljenja. Aretaciji sta se izvršili 2 in sicer: 1 radi goljufije in 1 radi suma tatvine.

u— **Obupana ženska.** Včeraj, okrog 21. ure se je začulo ob Gradaščici v Trnovem nakrat kričanje ljudi, ki so se zbirali okrog neke ženske, ki je hotela skočiti iz neposnanega vzroka v vodo. Namera pa se ji ni posrečila, ker so jo zadržali ljudje in jo je nato odvedel domov njen sin.

u— **Zapleten slučaj.** Trgovski sotrudnik Alojzij Mastek je hotel ustreči svoji materi in ji rešiti iz kolodvorske garderobe zavoj, v katerem se je nahajalo 90 srajc v vrednosti 4500 Din. Ker pa sam ni menda imel dovolj časa, je izročil garderobni listek dekli Ani Majcen, ki pa ga je na kolodvoru v pogovoru morda zamenjala, tako da je robo dobil v roke nepoznan mladenič, ki je vzel blago s seboj v vlak. Medtem pa je oškodovanka, Mastekova mati prijavila zadevo policiji, ki je dobila že tekom popoldneva obvestilo, da se je pripetila pomota, ker se srajce nahajajo v Trbovljah. Radi slučaja se je izvršilo par aretacij po nedolžnem.

Iz Maribora

a— **Za obrtnike.** Splošna zveza obrtnih zadrug nam poroča: V soboto dne 16. maja ob 19.45 (7.45) uri se vrši v veliki kazinski dvorani važno predavanje o reformi obrtne nadaljevalne šole. Predava znani strokovnjak, ravnatelj Drag. Humek. Obrtništvo pogostoma izraža želje za preureditev pouka za vajence na obrtno - nadaljevalni šoli in sedaj je prilika, da sliši strokovnjaka v tej važni zadevi. Prosimo vse zadruge, da obvestijo svoje člane o tem predavanju in skrbijo za veliko udeležbo, ker samo s tem pokažemo, da nam je pouk za naše vajence na nadaljevalni šoli jako na srcu.

a— **Akademijo** priredijo dne 18. maja v Narodnem gledališču mariborski gimnazijski maturanti z recitacijami, petjem in grškim zborom, ki bo izvajal v originalu sceno iz Sofoklejevega Ojdipa.

a— **Mariborsko sokolsko okrožje** si je zbralo letos za svoj zlet Jarenino v Slov. goricah. V Jareninj deluje že peto leto odsek sokolskega društva v Mariboru, ki v obmejnih ponemčenih in s sovražno nam agitacijo prepreženih krajih nima lahkega dela. Kljub temu ne le trdno vztraja, ampak tudi lepo napreduje. Danes šteje že nad 50 članov povečini kmetskih fantov in deklet in postavi vedno lepo vrsto telovadcev. V nedeljo dne 17. maja poleti s Sokoli v Jarenino gotovo ves narodni napredni Maribor. Več društev je tudi že prijavilo oficijelno svojo udeležbo. Jareninskemu agilnemu odseku pa želimo: Le čvrsto naprej!

a— **Na tretjem pedagoškem večeru** je predaval g. prof. Fink o reformi meščanske šole. V zelo poljudnem govoru je podal v nad enournem govoru lep pregled postanka in zgodovine meščanske šole ter njen razvoj v naši državi. Po ravno tako lepo podanih smernicah za bodočnost meščanske šole je sledila zanimiva debata o novem osnutku zakona o srednjih in meščanskih šolah. Tudi obisk je bil zadovoljiv.

a— **Policija** je aretirala vlomilce, ki so dne 11. maja odnesli razne delikatese iz skladišča trgovca Hmelaka na Rotovškem trgu.

Iz Celja

c— **Tombola.** Podružnica Udruženja vojnih invalidov v Celju priredi v nedeljo dne 7. junija veliko javno tombolo, združeno s koncertom v mestnem parku. Čisti dobiček je namenjen za podporni sklad celjske podružnice.

c— **Celjsko pevsko društvo.** V torek dne 12. maja se je vršila odborova seja CPD, na kateri se je razpravljalo o krizi, ki je jesenj nastopila v društvu. Sklenilo se je v kratkem sklicati izredni občni zbor društva in tako zopet obuditi društveno delovanje. Pričakujemo, da se bo posrečilo odstraniti vse ovire in zasigurati društvu nadaljni obstoj, ki je iz kulturnega in nacijonalnega stališča neobhodno potreben.

c— **Mestni vodovod.** Že dalje časa se opažajo v celjski vodovodni napravi defekti, ki izvirajo iz dejstva, da je glavna vodovodna cev na več mestih poškodovana, tako da se izteka voda v zemljo. Vodni pritisk se je vsled tega občutno zmanjšal. Istočasno se je zmanjšala količina vode, ki se nabira v rezervoarju na Miklavškem hribu, od dnevnih 2000 na 800 do 1000 hl. Vsled tega je rezervoar navadno že v popoldanskih urah prazen. Mestni magistrat je sedaj izdal razglas, v katerem se občinstvo opozarja na tratenje z vodo, zlasti pri iztokih in stranišnih vodovodnih napravah. Organi mestnega vodovoda imajo nalog, pregledati in stalno nadzorovati vse hišne vodovodne instalacije. Stranke, ki defektov ne bi takoj odpravile ali ki bi na kak drug način tratile z vodo, se bodo prijavile mestnemu magistratu, ki bo dotičnim strankam nato do odprave nedostatkov ukinil dobavo vode in poleg tega še kaznoval z občutnimi denarnimi globami, ki jih predvideva vodovodni red za mesto Celje.

c— **Vreme.** Po deževju, neurju in povodnji v zadnjih dneh je nastopilo včeraj zopet lepo solnčno vreme. Vode vidno padalo. Na mnogih krajih se poznalo sledovi opustošenja, ki ga je povzročila zadnja povodenj. Treba bo mnogo dela in truda, da se škoda na poljih in cestah popravi.

Iz Primorja

* *Premestitev konzula čilske republike.* Dosedanji konzularni zastopnik čilske republike v Trstu don Oscar Garces Silva je zapustil Trst in odpotoval na svoje novo mesto v Vigu na Španskem. Do prihoda novega konzula Joaquina Fernandeza vodi čilski konzulat v Trstu g. Rizotti.

* *Požar v Lokvah pri Gorici* V Lokvah pri Gorici je pred dnevi izbruhnil ogenj, ki je upepelil tri gospodarska poslopja. Vse zgorele stavbe so bile pod eno streho in šta je bila krita s slamo. Škoda je tem občutnejša, ker so bila poslopja le deloma zavarovana.

NOGAVICE KLJUČ

so najboljše in najcenejše kajti trpežnost enega para nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 93-a 1

Kupite in prepričajte se!

V soboto in nedeljo

! S. K. Sturm, Graz !

Koncert

SOKOLA POLJE s pestrim vzporedom v nedeljo ob 8. uri v tovarniški restavraciji na Vevčah. Prijatelji pesmi od blizu in daleč

pridite med nas!

2740-a

VAN KASTER

KAKAO dobiva dnevno številna pohvalna pisma. 2709-a

Gostilna

„Alle Viole“?

Trieste

Via S Lazzaro 20e Via G. Carducci N. 7 (poleg Caffe Roma ex Caffe New York)

menu besede še ni, da je pa zato narodna pesem južnih Slovanov na zelo visoki stopnji. Nato je pevka Beatrice Sutter-Kottlar zapela troje slovenskih pesmi, Scherensov zbor pa narodno pesem »Na Ohridu« v Mokranjčevi prireditvi. Pele so se še skladbe Antona Lajovica, L. M. Škerjanca in Marija Kogoja. Par Kogojevih klavirskih kompozicij je prednašal Danilo Švara.

Novitete osiješkega gledališča. Narodno gledališče v Osijeku pripravlja Kalmanovo opereto »Grofica Marica« in Langerjevo komedijo »Kamela skozi uho šivanke«.

Nar. divadlo v Pragi ima ta teden na repertoarju: Shawovo »Sveto Ivano«, dramo »Žižka«, baleta »Istar« in »Petruška«, »Prodano nevesto« in »Daliborja«.

Razstava Gjura Škarpe v Zagrebu. Zabeležili smo že vest, da je razstavil v zagrebškem salonu Ullrich Meštrovičev učenec Gjuro Škarpa kolektivno zbirko svojih plastik in kipov. Kritika daje na razstavi prednost dvema umotvoroma, Sramežljivosti in Mladeniču. Prva figura predstavlja nago deklico, ki se stiska k sebi, druga pa je polna klasične harmonije. Poleg teh dveh zelo posrečenih figur je razstavil nadepolni kipar še celo vrsto drugih stvari, med katerimi omenjajo listi posebno »Mrežo smrti«, relief, Brezup, Strast, Obup, Salomo itd. Škarpinova tehnika je izborna.

Iz življenja in sveta

Samomor Borisa Savinkova

Včeraj smo med brzojavnimi poročili na kratko poročali, da je izvršil samomor znani ruski socialni revolucijonar **Boris Savinkov**, katerega so boljševiške oblasti pred kratkim obsodile na večletno ječo.

Boris Savinkov je spadal med najmarkantnejše osebnosti ruskega revolucijonarnega gibanja. Bil je voditelj tako zvane socijalnorevolucijonarne stranke in je igral mnogo let vodilno vlogo v ruskem političnem življenju. Napram sovjetski vladi je zavzemal sprva povsem nevtralno stališče, pozneje pa je organiziral v Moskvi upor, ki je vodil do krvavih pouličnih bojev in končal s popolnim porazom socijalnih revolucijonarjev. Savinkovu se je posrečilo pobegniti v inozemstvo.

Pred nekaj meseci pa so se pojavile vesti, da je prišlo do izmirjenja med Savinkovom in sovjetsko vlado. Savinkov je veriel lepim besedam sovjetskega tiska in se nekega dne tudi resnično pojavil v Moskvi. Toda sovjetske oblasti so ga takoj aretirale in stavile pred sodišče, ki ga sicer ni obsodilo na smrt, pač pa na večletno težko ječo.

Pri Savinkovu so po njegovem samomoru našli pismo, v katerem izjavlja, da so se mu pri aretaciji dozdevale le dve možnosti, ki naj bi odločile o njegovi usodi: usmrtitev ali pa odpust kazni s policijskim nadzorstvom in popolno svobodo nepolitičnega dela. Tretja možnost, namreč zapor, se mu je zdela povsem nemogoča. Ko pa je bila nad njim izrečena zaporna kazen, je bil silno presenečen. Vložil je priziv, misleč, da bo vendar mogoče revidirati sklep prvostopnega sodišča. Ko pa so mu naznanili, da njegova pritožba ne bo ugodno rešena, se mu življenje v ječi ne zdi življenja vredno; zato se je vrgel s petega nadstropja kaznilnice na dvorišče, kjer je obležal mrtev z razbito lobanjo.

Torej zopet nova žrtev boljševizma.

Konec Ledererjeve žrtve

Ledererjev proces v Budimpešti vzbuja vedno večjo senzacijo. Nadporočnikova žena, ki je bila zaslišana po svojem možu, je izpovedala nove zanimivosti.

S klobasičarjem Kodelko sta se zakonska Lederer seznanila ko je bil Lederer provijantni oficir Pronayevega bataljona. Nadporočnik je ravnal s klobasičarjem zelo obzirno. Neki mehkobi v občevanju z njim je treba pripisati posledice, ki so nastale ob umoru.

Ledererjeva pravi, da ni skušala Kodelke nikoli zastrupiti z opijem. To je podla izmišljotina njenega moža, v katerega je ona že petnajst let blazno zaljubljena. Kodelka je imel z nadporočnikom in njegovo ženo večkrat reševati zadeve denarnega značaja. Tudi usodnega večera ko je bil umorjen, je prišel k njim radi nekega posojila.

Ledererjeva žena je pripravljala južino. Po južini ji je dejal mož, da pojde v Csepel. Prosila ga je, naj je ne pusti doma same s klobasičarjem ali pa naj ga vzame s sabo. Lederer ni hotel o tem ničesar slišati.

Okolu desetih zvečer se je nadporočnik vrnil domov in ob dvanajstih je bil klobasičar še vedno pri njih v stanovanju. Ko je šla Ledererjeva žena odgrinjati postelje, ji je Kodelka sledil v sobo. Zato je zahtevala od svojega moža, da ga pošlje preč.

Ob dvanajstih je vprašala klobasičarja, če želi prenočiti pri njih. Kodelka ni odgovoril nič, temveč je odšel z nadporočnikom v predsobo. Mislila je že, da pojde, a kmalu je videla, da se klobasičar z možem vrača.

Lederer in Kodelka sta šla v spalnico, odkoder se je nadporočnik po kratki pavzi vrnil in začel vpiti nad ženo, češ da je našel v nočni omarici neki sumljiv predmet. Vrnil se je v spalnico, iz katere je brž nato zadonel strel. Ko je prišel Lederer v kuhinjo, je povedal ženi, da je ustrelil klobasičarja. Ona je šla v sobo, kjer je ležalo truplo s hrbtom na tleh. Bilo je ogrnjeno s plahto. Mož ji je ukazal umiti pod, ki je bil ves krvav. Žena se mu ni upala ugovarjati; svetovala mu je samo, naj prijavi čin policiji.

Lederer je nato vzel sekiro in nož ter je razsekal truplo na kose, katere je spravil v dva kovčga. Naslednjega dne sta šla Lederer in njegova žena k Donavi. Na nekem mostu je spustil Lederer en kovčeg v vodo. Potem je odšel v Csepel, kjer je hotel utopiti še ostale dele razsekanega telesa. Ukazal je ženi, naj spravi kose v kovčeg. Opoldne je prišel v stanovanje svak Ledererjeve žene, kateremu je ona dejala, da ima neke knjige, katere bi rada prenesla v Csepel. Prosila ga je za pomoč, kar ji je svak rad obljubil.

Zvečer sta nadporočnikova žena in svak poiskala Ledererja v oficirski kazini, kjer so vsi trije skupaj večerjali. Po večerji je nesel nadporočnik kovčge k Donavi. Tam sta ga videla in spoznala dva stražnika, katerima so se morilci zlagali, da jim je crknil pes, katerega hočejo sedaj utopiti. Pozneje sta mož in žena doma v peči sežgala vse predmete, ki bi utegnili zbuditi sum umora.

Mučen prizor v dunajski operi

Vsakovrstne reči se gode v gledališču. Tam so doma spletke, zavist, sovraštvo, nečedno tekmovanje — skratka vse tisto, kar tolikokrat vidimo na odru, ali tudi česar največkrat ne vidimo. Kulise so velika pregrada, ki loči gledalce od občinstva in pravo dejanje se običajno odigrava za njimi.

Marija Jeritza, slavna operna zvezdnica je zopet na Dunaju. V torek zvečer je pela v operi vlogo v Wagnerjevi «Walküri». V tem delu je bila zaposlena tudi pevka Olszewska kot Fricka. V drugem dejanju je morala peti večjo partijo in baš v tem času so se za kulisami razgovarjali Jeritza, ga. Kittel in Jovanovičeva. Govorile so glasno in Olszewsko je to motilo. Skušala je dvakrat glasno opozoriti sopevke, naj je ne prekinjajo z razgovorom. Ker se to ni zgodilo, se je dala zavesti od hipne razburjenosti in je pljunila v velikem loku za kulise, da je občinstvo videlo, kaj se je zgodilo. Pljunec je zadel Kittlovo, ki je pobesnela za odrom. Ko je Olszewska zapustila pozornico, se je Kittlova vrgla nanjo z brahijalno silo. Pevka je pri tem izjavila, da ni hotela opljuvati nje, ampak Marijo Jeritzo. Zdaj je bil šele ogenj v strehi. Jeritza se je čutila razžaljeno, hotela je prekiniti petje in oditi domov ne da bi odpela svojo vlogo do kraja. Morala sta posredovati operni ravnatelj Schalk in nadrežiser profesor Turnau, da se je dama premislila in omogočila predstavo do konca.

Občinstvo je bilo v gledališču zelo nemirno. Bati se je bilo izgredov, kajti takega škandala ne pomni dunajska gledališka kronika. Zadeva bo nedvomno končala pred sodiščem in razvnema sedaj vse Dunajčane, ki obožujejo Jeritzo in obiskujejo gledališče.

Beračev trik

V Elberfeldu v Poruhrju je prišel berač na drzno misel, kako bi v kratkem obogatel. Šel je in izvršil svoj načrt, ki se mu je izvrstno posrečil.

Na enem najživahnejših oglov Elberfelda je stal na pločniku «vojni invalid» in razkazoval ostanek roke. Kmalu je prišel elegantno oblečen gospod in nagovoril berača. Začela sta se meniti in kmalu se je nabralo precej ljudi okrog obeh. Končno je gospod glasno vzkliknil: «Sramota je, da morajo ljudje kot vi beračiti! Vsak mora dati, kolikor more! S temi besedami je segel v žep in ostentativno podaril beraču bankovec za pet mark. Nato je pričakujoče gledal po ostalem občinstvu in ga tako pozval, naj tudi drugi slede njegovemu zgledu. In množica se je odzvala nememu pozivu in metala drobiž, pa tudi bankovce v beračev klobuk, ki se je s solzami v očeh ginjeno zahvaljeval. Potem je prišla elegantna dama, in isti prizor se je ponovil.

Kmalu potem je šel berač, ko je stlačil obilico milodarov v žep, drugam in se zopet postavil na obljuden kraj. In zopet je prišel čez par minut eleganten gospod in za njim velikomestna dama in sta storila isto kot malo poprej. Posledica je bila, da je «vojni invalid» zvečer rabil par ur, da je preštel ves denar in ga lepo vpisal v svojo blagajniško knjigo.

Naravnost ogromne vsote so vsak dan dobivali sleparji s tem trikom. Dokler ni postala policija pozorna in je bilo glorije konec. Na komisarijatu se je pokazalo, da ima mož vse ude zdrave in da je imel dva zdrava, pa nikakor ne poštena pomagača.

Se pač še vedno najdejo ljudje, ki pridejo na metode, ki «vlečejo!»

SRAJCE

barvaste à 2 ovratnika Din 85·—
barvaste à 2 ovratnika Din 110·—
bele pique prsa Din 95·—
Panama češke Din 95·— 105·—
Hlače gradl Din 4[illegible]·—
Tetra blače Din 60·—
Krasna izbera! Dobro blago!
P. MAGDIČ, Ljubljana.

Pekingov ugasli sijaj

Sijaj starega Pekinga, «prepovedanega mesta» in prestolice ogromne kitajske države, v kateri so bili zbrani vsi čudeži več tisoč let starega kitajskega carstva, so ugasli.

Cesarske palače, v katere je smela redkokdaj stopiti človeška noga, zavzemajo velikansko površje in so pravcato mesto v milijonskem mestu. Danes so zapuščene. Vsakdo jih lahko vidi, ako plača malenkostno vstopnino. Najsijajneje opremljeni prostori so danes deloma preurejeni v urade republikanskih uradnikov. Radovedneži hodijo po prostranih dvoriščih, si ogledujejo zaprte palače in prihajajo do prepričanja, da je vse na svetu minljivo. Odkar je zapustil zadnji kitajski cesar Esuan Tung s svojo mlado ženo in vsem dvorom kot begunec palačo svojih očetov, so začele stavbe propadati. Svetli rdeči zidovi, ki so do pred kratkim obdajali prepovedano mesto, so porušeni. Opeka je bila prodana na javni dražbi in na tako dobljenih prostorih so se nastanile majhne trgovine. Mladega cesarja, ki ne želi drugega, kot da ga puste v miru, zasledujejo radikalci, ki zahtevajo njegovo smrt, češ da bo vedno središče gibanja za vzpostavitev tisočletne monarhije.

Kakor poročajo iz Pekinga, je vložila cesarska rodbina pri vrhovnemu sodišču v Pekingu tožbo za povrnitev imovine, ki so jo odnesle čete maršala Fenga za zasedbe prepovedanega mesta. Predsednik vrhovnega sodišča, bivši ministrski predsednik republike Vang Tasije, je odgodil razpravo, ker da je vprašanje preobširno in prezamotano, da bi takoj mogel podati razsodbo. Cesarska dvojica, ki so ji odnesli vsa dragocena oblačila, se mora zadovoljiti z navadno obleko. Sedaj se je obrnila do zvestega služabnika v Šanghaju s prošnjo, naj kupi zanjo v Tientsinu, ki je pod japonskim gospostvom, majhno vilo, kjer bi mogla nemoteno živeti.

× *Rekordna krava.* Po podatkih vodstva društva za pospeševanje goveje živine v Gradcu je dala krava «Bella», last avstrijskega zveznega predsednika dr. Hainischa v Jauerju pri Spitalu ob Severniku od 7. maja 1924. do 6. maja 1925., torej ravno v enem letu, 10.155 litrov mleka, ki ima 3.8 odstotkov maščobe. To odgovarja dnevni množini 27.7 litrov. Uspeh je tem večji, ker je bila krava približno polovica časa na paši in je dobivala le malo tečne krme. Da je to res izredna krava, vidimo takoj, ako pomislimo, da da srednjedobra mlekarica na leto povprečno 2000 litrov mleka.

× *31 ljudi izginilo v dveh dneh.* V Budimpešti je bilo prijavljenih začetkom tega tedna 31 ljudi, ki so izginili v dveh dneh. Med njimi je 8 žen, 4 dekleta in 19 moških, in sicer večinoma mladi ljudje. O 17letni Klari Schneiderjevi se je dognalo, da je pobegnila z nekim italijanskim trgovcem v avtomobilu.

× *Brezžični prenos slik.* Kako zelo je že napredovala tehnika v prenašanju slik po navadnem in tudi brezžičnem brzojavu, kaže dejstvo, da so newyorški listi prinesli že večkrat slike o velikih vajah ameriške mornarice v vodovju okrog Havajskih otokov. Velika brezžična postaja v Honolulu je radiografirala v pondeljek par posnetkov teh mornariških vaj v Newyork, 9000 km daleč. Ves prenos slik je trajal samo 20 minut. Slike so bile izredno jasne.

× *Okraden samostan.* V pondeljek je podal frančiškanski samostan v Pragi policiji ovadbo, da so te dni vdrli neznani zlikovci v notranjost samostana in odnesli popolno mašno obleko. V samostanu se je pred mnogimi leti nahajala delavnica, ki je izdelovala dragocene mašne obleke in jih oddajala samostanom po vsem svetu. Ukradeni paramenti so bili najdragocenejši in samostan jih je zato obdržal zase. Mašna obleka je čez in čez vezana s srebrnim in zlatim brokatom in je vredna nad 100.000 čeških kron. Ukradeni sta bil tudi dve ravno tako dragoceni dalmatiki, vredni 20.000 Kč. Ukradeni predmeti so stari nad 300 let. Izginuli parament je bil zadnjikrat rabljen na velikonočni pondeljek. O zlikovcih manjka vsaka sled.

× *Poleti «Los Angeles»* Zeppelin «Los Angeles» je napravil po drugi vožnji na Bermude pretekli teden polet na Portorico v Antilih in se zopet povrnil v Lakehurst. Vsa vožnja od letališča do Portorica je trajala približno 30 ur in se je izvršila popolnoma brezhibno. Tekom letošnjega poletja poleti zeppelin v Evropo. Pri tem poseti nemara tudi Pariz. Ni izključeno, da se vožnja razširi tudi na Nemčijo.

× *Najnovejša iznajdba Marconijeva?* Italijanski senator Marconi se je, kakor znano, pred kratkim zaročil z 18letno hčerko angleškega bogataša. Marconi se je te dni povrnil s potovanja po morju v svoj hotel v Londonu in je sprejel mnogo gratulantov, ki so mu prišli čestitat k zaroki. Slavni izumitelj ni hotel povedati, kdaj bo poroka. Rekel je le, da se poroči takoj potem, ko sporoči svetu svojo najnovejšo in največjo iznajdbo na polju brezžičnega brzojava. Nemara bodo trajala dela še nekaj mesecev, šele potem bo imel Marconi mir. Poročil se bo in se dobro odpočil od svojih naporov.

Ženski svet

Še nekaj o dvoženstvu

Dama, čije zanimivi članek o dvoženstvu je »Jutro nedavno posnelo iz praške »Narodne Politike«, nadaljuje svoja razmotrivanja o tem življenjskem vprašanju in piše v omenjenem listu tako-le:

»Moj zadnji članek je zbudil zanimanje tako v dnevnem tisku kakor tudi v javnosti, ki je pošiljala uredništvu dopise o tem problemu. Dnevni tisk je na moja izvajanja reagiral na ta način, da je iztrgal iz članka samo poedine odstavke, ne da bi navedel, kaj sem trdila prej in pozneje. Tako so nekatere novine prikrojile moj članek tako, da je bilo v mojem članku izrecno rečeno, da je dvoženstvo zlo in da z uvedbo dvoženstva sploh ni mogoče resno računati.

Javni dopisi čitateljic so mi malone brez izjeme očitali, da v članku nisem dovolj jasno in točno povedala, da sedanji prejemki moških nezadostujejo za vzdrževanje dveh žen. Iz teh dopisov je bilo razvidno, da takozvana ljubosumnost zakonskih žen ne izvira toliko iz moralnih, kolikor iz gmotnih nagibov. In vendar je že zdaj na svetu mnogo žensk (in jih bo čedalje več), ki v ljubezni ne iščejo svoje preskrbe. Zadostuje jim, da so ljubljene. Življenje si znajo že same urediti.

In te vrste ženske so tiste, iz katerih se rekrutirajo zdaj v prvi vrsti one druge, postranske »zakonske žene«. Mož, ki malo zasluži, si nemore dovoliti luksuza, da bi vzdrževal poleg žene še ljubico, ki bi reflektirala na njegovo finančno podporo. Ko se torej svoje zakonske žene naveliča, začne iskati med samostojnimi in finančno preskrbljenimi ženskami prijateljico, ki ne samo da od njega ničesar ne zahteva, temveč nasprotno, mu še sama nudi gmotno podporo. To je sicer žalosten in za moške ponižujoč pojav, vendar pa je tako. Zlasti v velemestih so taki pojavi pogosti. O tem se lahko prepričate iz rubrike »Sodišče«. To je tako pogost pojav, da se tu in tam pečajo z njim povsem resni listi, celo feministični. Razpravljati o kakem pojavu pa še ne pomeni odobravati ga. Življenje gre svojo pot, ugiaja si nove struge, kakor reka, ki je ni mogoče ustaviti. Vzemimo na pr. ta-le slučaj: slabo situiran mož, prikupljiv in poln življenjskih sil, toda oženjen in rodbinski oče; njegova žena flegmatična, preobložena z gospodinjstvom, utrujena od neprestanih skrbi za deco; taka žena tudi ne more ničesar producirati in posledica je, da se je mož naveliča. A druga ženska, ki nima moža, zasluži mnogo, je brez skrbi in zato živahna, prikupljiva in hrepeneča po ljubezni. Iz teh danih faktov sama po sebi sledi nadaljna realnost: današnja trojica. Mož ima ženo in rodbino, ki jo vzdržuje. Izven doma pa prijateljico, ki ne le da ne zahteva od njega gmotne podpore, nego mu včasih celo sama pomaga preživljati rodbino. Ozrite se okrog in prepričajte se, koliko je zdaj takih «trojic», živečih več ali manj javno.

To je na prvi pogled nerazumljivo. Vsakdo poreče: »Zakaj si samostojne ženske rajši ne poiščejo svobodnega moža, vdovca ali bodočega moža! Saj je tudi teh dovolj. Zakaj ne puste oženjenih pri miru?« Te ženske niso vedno same krive. Kriva je v tem slučaju bolj previdnost samskih moških. Polovica teh gospodov, kolikor so seve v zreli starosti, se strašno boji zakona in se plaho izogiblje svobodnih žensk in njihovih »mrež«. O tem bi se dalo napisati posebno poglavje, recimo pod naslovom »Moški in značaj«. Nasprotno pa so oženjeni moški često zelo ognjeviti, ker njihova svoboda ni več v nevarnosti. Kdo bi se torej čudil, da se uda svobodna, često na brezuspešno hrepenenje po kakem preopreznem mladeniču obsojena ženska oženjenemu moškemu? Ženska je v takih slučajih zelo pogosto bolj žrtev nego zapeljivka. Mnogo je pa tudi slučajev, ko se samostojna ženska resnično zaljubi v oženjenega moškega, zlasti če dela z njim po cele dneve v pisarni itd. Vse to so abnormalne posledice, ki so nastale vsled številčne premoči žensk nad moškimi in posledice tudi raztrovanih povojnih razmer.

Impresije iz Skandinavije

Francoska žurnalistinja in pisateljica Gabrijela Reval je predavala nedavno v Parizu o svojih utisih in spominih, ki jih je prinesla seboj s potovanja po Skandinaviji, zlasti glede ženske in otroške vzgoje.

Ženstvo v Skandinaviji ima predvsem globoko željo, da koristi svoji državi, svojemu narodu. Izmed vseh poklicev ga privlači najbolj bolničarski, ker ta najbolj odgovarja aspiracijam srca, polnega ljubezni in dobrote. Skandinavska žena hoče, da ume in more negovati ne samo svojo rodbino, svojo deco, temveč tudi tujo deco. Ta altruizem je ena najlepših lastnosti žene v severnih državah; on je inspiriral zidanje velikanskih otroških bolnic, kakršno je videla eno predavateljica v Göteborgu. To je palača iz granita in rdeče opeke, z velikimi okni, obrnjenimi proti lepi pokrajini, podobni Tirolski. V sobah stoje male, bele postelje, snaga popolna, vsako dete ima poleg sebe svoje igrače, cvetlični lonček, pred seboj na belem zidu pa zanimive freske iz vilinih pravljic. Te palače so plemenita darila skandinavske žene. Ona daruje velik del svojih dohodkov v svrho, da bi bile bolnice svetli domovi, kjer se vrača zdravje in življenje.

Altruizem je našla v Skandinaviji tudi v brigi za deco v šoli, za njeno praktično vzgojo. Dečki niso ločeni od deklic, vrši se koedukacija, obstoja samo ena enotna in nacionalna šola. To šolo obiskuje deca iz vseh plasti naroda. V tej monarhistični državi, kjer je vlada socijalistična, se razlikujejo ljudje bolj po vrednosti kakor po kastah. Zato je bilo tudi mogoče, da je postal tu fin, minister bivši čevljar, ki je imel za kolego ministra Brantinga, bivšega tesarja. Tako dviganje iz naroda na oblast podžiga mladino, ker dobro ve, kaj ima upati in kam jo more dovesti stvarno in smotreno delo. Šole so organizirane tako, da ima inteligenten otrok, deček in deklica, gotovost, da uživa v njih najboljšo kulturo duha.

V Göteborgu je obiskala krasno šolo, zgrajeno iz granita na bregu, ki dominira nad mestom ob pristanišču. Čudila se je lepim in praktičnim izdelkom iz lesa in železa. Deklice so kuhale, snažile, prale, šivale. Ves pouk je vzajemen, teoretičen in praktičen. Kar jo je najbolj zadivilo v Skandinaviji, je bila higijenska skrb za otroško zdravje. Vsak mesec pregledajo otrokom zdravje. Vsak mesec pregledajo otrokom zobe in jih brezplačno popravljajo. Vsakih štirinajst dni se otrok kopije in sicer najprej v kadi, potem v basenu, nato pa gre v telovadnico, kjer se vrši telesna vzgoja po načelih znane švedske gimnastike, ki formira vitko, elegantno raso, ki je dala toliko lepih atletov, mož in žena. Sport se goji v enaki izmeri pri obeh spolih, nanj se polaga velika važnost in vzgojna vrednost, ker vzgaja energijo, vztrajnost, gibčnost in hladnokrvnost. Zdi se, kakor da bi bil sport nekak skandinavski privilegij.

Florentinsko solnce

Firenze, v maju.

Prvo jutrov Firenzi je bilo čisto in solnčno. Stopil sem iz hotela na Via Nazionale in se počasi kakor romar, ki je ugledal na oliženjem vrhu zvonike daljne, težko pričakovane cerkve, napotil po ulicah. Vzduh je bil lehak in prozoren, vse je imelo jasno, plastično podobo. Zgoraj nad ulico se je modril kos florentinskega neba, ki so ga pesniki tolikanj opevali in slikarji tolikokrat posnemali. To je tedaj Firenza, o kateri sem že zdavnaj sanjaril! Toda bolj ko sem šel v središče mesta, manj je govorilo občutje. Na ulicah je bilo živahno in nemirno; prometni trušč je prevpil prvo opojnost oči in srca. To, kar sem iskal v Firenzi, ni bilo piskanje avtomobilov, zvonenje tramvajskih zvončkov, pokanje kočijaških bičev in ves velikomestni buljvarski trušč. Razočarano sem ustavil poglede na kočijažih, ki so še bili najbližje moji predstavi o starodavnih italijanskih Atenah, kakor so nekateri nazvali Firenzo. Njih široke kočije, iskri konji, njih značilni cilindri, predvsem pa biči v rokah, biči, ki so dajali s svojim pokanjem ulici poseben ton — to me je nekoliko pomirilo z bučečim prometom. Zopet so iskale oči ono Firenzo, ki sem jo zasanjal nad Dantejem, Michelangelom, Leonardom, nad spisi o renesansi, o zlatem stoletju. In kakor solnce med meglami je začelo prodirati tudi moje čustvo med prva optična in akustična protislovja. Oči so mi švigale po mogočnih starinskih palačah. Videl sem njih krepke oblike, prehajajoče od močnega zidovja k finim fasadam, stebriščem, balkonom in skulpturam na zidu. Prožel me je utis neke neugnane šole, ki je na tem mestu stoletja gospodovala nad snovjo in ji dajala odraze božanstvenega duha. Končno sem obstal pred Domom, pred katedralo S. Maria del Fiore. Jutranje solnce je bogato oblilo ogromno stavbo in vsa silna teža te harmonično obvladane, najvišjim stremljenjem človeškega duha podrejene mase mi je vzbudila v notranjosti zmagoslaven krik: To je torej Firenza! Dolga stoletja je pod tem jasnim nebom, v prozornem ozračju, ki ga hladi voda motnozelenega Arna in veter z visokih Apeninov, živel narod, ki je čutil potrebo, da premaguje svoje divje instinkte z večnostnimi deli, polnimi lepote in ubranosti. Vse je hotelo kvišku, vsi so hoteli biti višji nad drugimi, vsi so skrivali zlohoto in pohoto pod to, kar se ne suši kot sovražnikova kri, kar ne mineva kot politična moč, to, kar je božansko v človeku: v umetnost.

To je torej Firenza! Premeril sem s pogledom campanile, pa kupolo v ozadju in pregledal bežno, prožet od prve opojnosti čustev, fasado s stoterimi detajli ter stopil v ogromno cerkev. Kakšen mir! V vsem sklad, v vsem veličina! Spredaj na koru so rdeče oblečeni kanoniki opravljali molitve in njih nerazločni glasovi so plavali po prostoru kakor čričkanje murnov v globoki noči, polni zvezd in svetega miru. Zopet je stopila pred me veličina naroda. Florentinci, ki so se stoletja klali med sabo, se vojskovali s sosednimi mesti in državicami, se bunili zoper kralje in papeže ter jih nastavljali in odstavljali, so v svojem težko izkušanem mestu gradili krasne cerkve in silne palače ter jih opremljali z divnimi umotvori umetnikov, mož, ki so zrasli v sliko viti Toskani ali se odzibali na benečanskih ravnicah in na tleh rimske Campanje. V srednjem veku, ko je pri nas vladala primitivna beda in suženjska podrejenost, se je pod florentinskim solncem razcvetala umetnost, kakor je ni imel takratni svet. Sem je prodrlo gorko krščanstvo Franca Asiškega, ki ga je florentinski mojster Giot to prvi izrazil v jeziku barv in liniji, tu se je pozneje razvijal pravi kult pestrih boj in jasnih, krepkih oblik, ki je dobil svoje največje svečenike v mojstrih renesanse. In še danes, v povsem drugačnem stoletju, v dobi mehanizacije človeka in nivelizacije kulture, preveva vso Firenzo bajni odsev minulih velikih dob. Katerokoli cerkev obiščeš, katerokoli galerijo pregledaš — povsod vidiš večerno zarjo časov, ki so verovali v suvereno moč umetnosti. Na palačah nekdanjih političnih mogotcev, v njihovih dvoranah, na patricijskih hišah, povsod, povsod je zapisana vsaj s kako skulpturo ali s kako ubrano arhitektonsko obliko vedra pesem Frančiška Asiškega o pobratimstvu med človekom in prirodo, pesem, ki je koncem cinquecenta izgubila navlako egipčansko asirske mistike in zasijala v vedri lepoti Ecclenskega duha. In v vseh teh neštetih delih davnih mojstrov je zajeto nekaj florentinskega pejsaža, nekaj njegovega solnca, pa cipres in pinij, ki rastejo na brdih okoli Fiesole in San Migneto, nekaj motno zelenih, tuintam žoltih odsevov Arna, ki šepeče stoletja zlatninarjem na Ponte vecchio večno isto pesem o minljivosti vod in ženske lepote, o večni sili demona — zlata.

To je tedaj Firenza! Zamaknjen v tiho muziko čustev, budečo se pod nevidnimi prsti davnih umetnikov, ki so vdihavali florentinski zrak z isto ljubeznijo do nerazodetih razodetij, kakor ga vdihavam sedaj jaz tu med mogočnimi sledovi njihovega življenja in njih osebnosti, sem stopal med vrvečimi množicami mesta, med avtomobili in tramvaji, ki pretvarjajo mesto umetnosti v mali buljvarski Pariz. In ko sem videl pozneje toliko florentinskih znamenitosti, toliko slovitih umotvorov raznih časov, ko sem se vglobil v minljivost moči in bogastva v prelestnih dvoranah in sobah Medičejev, ko mi je plesala pred duhom pisana zmes ljudi in obrazov, slik in kipov, resnic in pesnitev in se je vse izlivalo v mogočen akord, mi je postala Firenza sladko doživetje. In vem, da bom to ime še mnogokrat ponavljal pod hladnim nebom, v urah prevar in srda, ob zimskih večerih, ko bo šumel veter nad Dravo in bo vse samo svetel odsev in rahel odmev.

V večernem solncu sem zgledal na konici mogočnega stolpa Palazzo Vecchio podobo leva, ki se povzpenja na najvišji konec. Ta malenkost me je silno zgrabila. Lev n. pr. Donatellov Marzoco pred palačo signorije — je izraz moči, ki se ne ustavi pred nobenimi vrati. Taki so bili velikani, ki so delovali pod florentinskim nebom. Krvoločnost Medičejev je našla tiho odpuščanje v velikih delih, ki so jih zapustili človeštvu. Moč — to je lev v višavi nad Firenzo, lev, ki se povzpenja v samo sinje nebo — le kvišku, večno kvišku! Vedno čez druge! Kaj je v primeri s tem pohlepom po slavi in moči teoretično nietzschejanstvo modernega človeka! Kaj nadutost imperijalistov, ki se borè za premog in petrolej?

Gospodarstvo

Uvoz kave

Bosanski uvozniški krogi ter sarajevska Trgovska in obrtniška zbornica, so našli akcijo za ureditev vprašanja uvoza kave, ki je precej važen uvozni predmet. Iz statističnih podatkov je razvidno, da je znašal uvoz kave v našo državo: l. 1921. 7.88 milijona, l. 1922. 8.03 milijona in l. 1923. 9.18 milijona kg. Od tega je, kakor se ceni, samo Bosna uvozila okrog 40 odst., radi česar je tudi razumljivo, da je inicijativa za ureditev uvoza kave prišla iz Bosne.

Prizadevanja za ureditev kavinega uvoza gredo v glavnem za tem, da se omogoči neovirani uvoz brazilijske kave v našo državo ter onemogoči drago posredništvo preko drugih držav. Kakor je znano, je Brazilija najvažnejša svetovna producentinja kave, ki producira letno okrog 80 odst. svetovnega pridelka kave, a kljub temu je po statistiki generalne direkcije carin uvoz kave iz Brazilije v našo državo izredno majhen. Po statistiki iz leta 1923. je bilo od 9.18 milijona kg uvožene kave označene samo 34 tisoč kg kot brazilijske. Uvažali smo manjše količine kave celo iz Albanije, Grčije, Avstrije, Egipta, Jave in Rusije. Največji del, to je 8.29 milijona kg, pa je bil uvožen iz Anglije. Razlog temu je, ker še nimamo trgovinske pogodbe in niti začasnega dogovora z Brazilijo in se zato pri nas pobira na braziliisko kavo maksimalna carina, dočim se za kavo angleškega izvora plačuje minimalna carina. Razlika med eno in drugo carino je znatna in tem bolj občutna, ker se v naši državi kava mnogo konzumira.

Nedvomno je pretežna večina k nam uvožene kave brazilijskega izvora, a se baš zaradi carine pred uvozom pretvori v angleško blago, da se potem carini po minimalni tarifi. Da sta tako posredništvo in oviran direktni izvoz draga, je jasno, toda sta gotovo tudi nepotrebna.

Sarajevska zbornica je upoštevajoč te momente predložila pristojnim ministrstvom spomenico, v kateri poudarja važnost čimprejšnje sklenitve trgovinske pogodbe ali mogoče samo začasne trgovinske konvencije z Brazilijo.

Nemško-ruska gospodarska pogajanja

Nemški gospodarski krogi ne zaupajo Rusiji.

Že več mesecev se vlečejo nemško-ruska pogajanja za sklenitev gospodarskega in naselitvenega dogovora. Merodajni nemški gospodarski krogi so prilično izgubili zanimanje za izid pogajanj, ker dvomijo, da bi se mogla s trgovinsko pogodbo z Rusijo ustvariti zadostna pravna jamstva za delovanje nemških tvrdk v Rusiji. Nemške gospodarske kroge je zlasti razočaralo dejstvo, da je Rusija pred kratkim uničila pravice nemških industrijcev v manganskem okrožju Georgije in rudnike ponudila v izkoriščanje ameriški skupini Harriman. Ravno tako težke izkušnje doživlja nemška trgovina z Rusijo.

Nemška zveza zunanje trgovine očitno izraža sum ° koristnosti gospodarskih vezi z Rusijo: Dosedanji neznatni obseg, ki ga je dosegla trgovina z Rusijo, vzbuja dvom, ali se sploh izplača podati se v eksperiment trgovinske pogodbe z Rusijo, in to tem manj, ker ruski državni zunanji trgovinski monopol stavlja skoro nepremostljive ovire navezanju trgovinskih stikov.

Rusija se sicer glede na trgovino, finance, promet, industrijo in delavsko zakonodajo skuša deloma oprostiti prvotnih metod komunističnega gospodarstva, toda glede zunanje trgovine se trdovratno drži sistema državnega monopola, ki zaradi svojega birokratizma in neokretnosti onemogoča razvoj poslov. Trgovinske pogodbe privatno-kapitalističnih držav z Rusijo so brez pravega pomena. Nemški gospodarski krogi izvajajo, da je potrebna prej nekaka premostitev med obema svetovnima naziranjima, preden bi se z Rusijo sklenile trgovinske pogodbe.

Pojem največjih pogodnosti izgubi napram ruskemu zunanjetrgovinskemu monopolu vsako vsebino in zato pravijo nemški gospodarski krogi, da se morajo največje pogodnosti razširiti tudi na koncesije, ker sicer ne bi mela Nemčija od pogodnosti ničesar. Nemška zveza zunanje trgovine pravi, da bi imela trgovinska pogodba z Rusijo poleg drugega smisel šele takrat, ako se nemškim državljanom v Rusiji zasigura ista nedotakljivost osebe, kakor jo uživa ruski državljan v Nemčiji. To velja za zasledovanje pred sodiščem, za dopotovalna dovoljenja in svobodno kretanje v državi, za snovanje nemških podružnic in za postopanje s trgovinskimi potniki. Nemško v Rusiji pridobljeno premoženje bi moralo biti ravnotako nepoškodljivo in pod istimi pogoji izvozljivo, kakor se lahko to zgodi z ruskim v Nemčiji pridobljenim premoženjem.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (14. maja.) P š e n i c a: baška, 2 vagona 480 — 482.5; banatska, 5 vagonov 482.5. R ž: baška, 1 vagon 380. T u r š č i c a: baška, 4.5 vagona 190 — 197.5; baška, Kanal, 40 vagonov 203; baška, za maj, 1 vagon 200; baška, za maj-jun'j, 40 vagonov 215; sremska, 4.5 vagona 202.5; sremska, za maj, 5 vagonov 202.5. Tendenca nespremenjena.

Dunajsko tržišče jajec (13. maja) Položaj se ne spreminja mnogo. Tendenca je precej mlačna. Največ je na tržišču ruskih jajec, ki se ponujajo po 11.5 groša. Mnogo je tudi madžarskega blaga, ki se ponuja po 12.5 groša. Domače blago ima nižje cene. Do večjih zaključkov ne pride.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. maja.) Neprestana valovanja cen v Ameriki povzročajo na dunajskem trgu omejevanje kupčije. Temeljna tendenca je b'la danes sicer prijazna. Obseg kupčij se zmanjšuje tudi radi tega, ker se je razpečevanje moke poslabšalo. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine v šilingih za 100 kg: p š e n i c a: domača 53 do 54, madžarska s Potisja 56 — 57, Rosafé 53.50 — 54; r ž: domača 50.50 — 52, Western 48 — 48.50; j e č m e n: domači 42 do 49, češkomoravski 52 — 54; t u r š č i c a: 29.75 — 30.50; o v e s: domači 43.50—44.50, rumunski 44 — 45; m o k a «0»: domača 87 do 89, madžarska zacar'njena 84 — 86, jugoslovenska zacarinjena 83.50 — 86.

= **Gospodarska konferenca v Sarajevu.** Kakor poročajo iz Sarajeva, so v sredo prispeli v Sarajevo vsi udeleženci gospodarske konference. Popoldne istega dne je bilo posvetovanje predsedников in tajnikov vseh zbornic iz države. Pretresali so se referati, ki pridejo pred plenum in redigirale resolucije, ki so o posameznih vprašanjih izdelane. Včeraj se je konferenca otvorila. Na konferenci ni zastopan noben zastopnik vlade. Min'ster trgovine in industrije dr. Grisogono, ki je obljubil poset, je zadržan radi bolezni ministra za socijalno politiko, katerega nadomestuje.

= **Podaljšanje režima največjih carinskih ugodnosti med Jugoslavijo in Rumunijo.** Rumunska vlada je sprejela predlog naše vlade, da se režim najvišjih carinskih ugodnosti med našo državo in Rumunijo podaljša še za tri mesece, namreč dotlej, dokler se ne sklene normalna trgovinska pogodba.

= **Nazadovanje izvoza živine.** Poslednji statistični izkazi o izvozu našega blaga pokazujejo, da je izvoz naše živine in živinskih proizvodov znatno padel. Ministrstvo je zaradi tega sklicalo včeraj široko anketo izvoznikov in strokovnih organov ministrstva, na kateri so se proučevali vzroki slabljenja izvoza živine.

= **Glavna skupščina beograjske borze** se bo vršila dne 24. maja. Na dnevnem redu so med drugim volitve 5 članov upravnega in 5 nadzornega odbora ter 60 razsodnikov.

= **Odkritje petrolejskega vrelca.** V Žepču so odkrili, kakor poroča hrvatsko časopisje, ob priliki kopanja vodnjaka petrolejski vrelec, ki daje precej čist petrolej. Baje ga tamošnji kmetje uporabljajo v svetiljkah.

= **Atlantska plovidba Ivo Račić. d. d.** je nabavila te dni v Angliji novo ladjo z 8700 tonami, kateri je dala ime »Vidovdan«.

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 19. maja t. i. ponudbe glede dobave 500 l vinskega kisa, do 30. maja t. l. glede dobave steklarskega kita, glede dobave bakrene vrvi in glede dobave 80 drogov za električni vod, do 3. junija t. l. glede dobave gostega katrana. — Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 27. maja t. l. pogodba za dobavo 6000 kg moke (ničlarice). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 28. maja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave polukartona. — Dne 9. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave razne opeke ter glede dobave kamenja in gramoza. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. maja ponudbe za dobavo mehkih desk (pogoji na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije). — Direkcija državnega rudnika v Ljubiji sprejema do 20. maja ponudbe glede dobave vijakov z maticami, direkcija državnih rudarskih preduzeča v Sarajevu pa do 30. maja ponudbe glede dobave jamskih tračnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 2. junija pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 55,000.000 škatljic švedskih vžigalic; 5. junija pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave borovih desk; 6. junija pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave firneža. Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Prodaja raznih odpadkov** (od kovin, blaga, usnja itd.) se bo vršila dne 26. maja pri upravi 4. zavoda za izradu vojne odeće v Zagrebu. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Položaj na svetovnem žitnem tržišču.** Po zadnjih poročilih je tendenca na ameriških žitnih tržiščih zopet čvrstejša. Povod temu je večje povpraševanje iz Evrope, zlasti iz Rusije. Na drugi strani pa so tudi poročila o izgledih žetve v Ameriki slaba. Stanje posevkov v Evropi je splošno povoljno.

= **Obtok bankovcev v Avstriji** je nazadoval v prvem tednu t. m. za okroglo 31 milijonov na 767 milijonov šilingov.

= **Položaj na avstrijskem lesnem tržišču.** Z Dunaja poročajo, da je povpraševanje po lesu, zaradi pozne sezone zelo omejeno. Zato je tudi kupčija na dunajski borzi minimalna. Povpraševanje je bilo le po bukovih hlodih in gradbenem materijalu, 40 mm. od 18 cm naprej.

= **Avstrijsko-madžarska trgovinska pogajanja.** Iz Budimpešte poročajo, da so pogajanja uspešno potekla. Avstrijski delegati so odpotovali na Dunaj, kjer se bodo pogajanja nadaljevala.

= **Nemožnost mednarodnega kartela industrije železa.** Iz Berlina poročajo, da ima ustanovitev mednarodnega kartela evropske industrije železa preveč ovir za svojo udejstvitev. Za mednarodni sporazum je položaj sedaj mnogo kompliciranejši, kakor je bil pred meseci.

= **Zmanjšana površ'na, posejana s peso, v Češkoslovaški.** Po podatkih Zveze srednječeških sladkornih tvornic ima letos 39 čeških sladkornih tvornic 60.698 ha zemlje pod peso napram 64.403 ha v letu 1924, torej za 5.91 odstotka manj.

= **Odkritje ležišča platine v Transvaalu.** Pred kratkim so odkrili v severno-vzhodnem delu Transvaala ,kakor poroča angleško časopisje znatno ležišče platine v dolžini devet do deset milj.

= **Svetovni pridelek bombaža.** Washingtonski kmetijski urad je priobčil revidiran preračun o svetovnem pridelku bombaža. Po tem računu znaša svetovni pridelek 24,540.000 bal (v prejšnjem letu 19,520.00 bal). Za naslednje leto se računa na prirastek v Sudanu in Paraguayu. — Neki baš objavljeni pregled pokazuje, da je celokupna vrednost vseh l. 1923. v Zedinjenih državah izdelanih bombažnih fabrikatov znašala 1901 milijon dolarjev napram samo 701 milijonu dolarjev v l. 1914.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **V r e d n o t e:** 7% posojilo 62—63.50, Vojna škoda 175—0, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—260, Merkantilna (110), Praštediona 805—812, Kreditni zavod 190—200, Strojne 0—133, Trbovlje 378—386, Vevče 110—118, Stavbna 255—280. — **B l a g o:** les: smrekovi hlodi, od 25 cm premera naprej, različne dolžine, fco nakl. postaja 250—0; hrastovi frizi, 4—10 cm, od 25 do 60 cm, I. II. fco meja 1400—0; cerovi krlji, od 25 cm premera naprej, 2 m dolžine fco nakl. postaja, 10 vagonov (18); zabojne glave (testale), 20 mm 28×34 cm, eno- in dvodelne, fco meja 630—0; bukova drva, suha 1 m dolžine fco meja 25—0; poljski pridelki: pšenica: Rosafé, rinfusa, pariteta Ljubljana 0—490, avstralska, rinfusa, par. Ljubljana 0—485, Hard Winter št. 2., rinfusa par. Ljubljana 0—500; otrobi pšenični, drobni, par. Ljubljana 0—190; turščica, promptna, fco Ljubljana 225—0; rž, Canada, Western 2, dobava junij, fco Ljubljana 0—460, krompir: beli fco dolenjska postaja 0—125, rumeni, fco dolenj. post. 0—115, rdečkasti fco doleni. post. 0—135.

ZAGREB. V e f e k t i h je bila tendenca danes nekoliko živahnejša. Promet v bančnih papirjih je bil sicer slab, a v industrijskih je bil večji. Poskočili so Dubrovačka, Gutmann, Slavonija, Vojna škoda. — V d e v i z a h je bila spočetka tendenca nespremenjena, a tekom sestanka se je neznatno učvrstila. Končni tečaji so bili na višji bazi kakor začetni, a so proti včerajšnjim v glavnem nespremenjeni. Blaga je bilo dovolj. Povpraševanje prilično. Narodna banka je dajala blago v posameznih čekih. Promet srednji. Notirale so d e v i z e: Dunaj 851—873, Berlin 1460—1475, Bruselj 308.5—313.5, Italija izplačilo 251.75—254.75, ček 25.75—254.75, London izplačilo 298.25, —301.25, Newyork ček 61.2—62, Pariz 322.5 —327.5, Praga 182—184.4, Sofija 181.8—184.2, Švica 1191—1201, Varšava 1190.75—1200.75; valute: dolarji 60.55—61.35; e f e k t i: bančni: Trgo 15—16, Eskomptna 106—107, Kreditna Zgb. 105—108, Hipo 60.75—61.25, Jugo 99—100, Ljubij. kred. 242.5—249 Obrtna 64—66, Praštediona 810—820, Etno 75—90, Slavenska 70—71, Srpska 130—131, Industrijski: Eksploatacija 39—42, Dubrovačka 635—655, Šečerana 605—610, Nihag 49—50, Gutmann 400—420, Slavonija 54—57, Trbovlje 380—0, Union 420—450, Vevče 110—120; državni: 7% posojilo 62—63, agrarne 29—0, Vojna škoda per kasa 179—180, obračun 180—181.

BEOGRAD. Tendenca mlačna. Zaključki so se izvrševali na bazi 8.36—8.38 za Beograd v Curihu. Narodna banka je intervenirala v manjših količinah v devizi na London in v večjih količinah v devizi na Švico. Promet je bil priličen. Notirale so d e v i z e: Amsterdam 2485—2495, Dunaj 869—879, Bruselj 311—313, Budimpešta 867—869, Italija 252.95—253.15, London 299.25—299.50, Newyork 61.65—61.7, Pariz 322—323, Praga 182.95—183.15, Sofija 45—45.5, Švica 1194—1195.

CURIH. Beograd 8.40, Newyork 516.75, London 25.08, Pariz 26.95, Milan 21.18, Praga 15.30, Budimpešta 0.007260, Bukarešta 2.50, Sofija 3.775, Dunaj 72.80.

TRST. E f e k t i: obligacije Julijske Krajine 77.75, Živnostenska 276, Assicurazioni Generali 11.900, Riunione Adriatica A 4100, R'unione Adriatica B 4000, Cosulich 331, Dalmatia 261, Libera 536, Lloyd 5550, Ozeania 170, Tripcovich 733, Dalmazia Cement 600, Split Cement 435, Krka 460; d e v i z e: Beograd 39.45 — 39.75, Dunaj 340 — 347, Praga 72.20 — 72.60, Newyork 24.30—24.45, Curih 471 — 474; v a l u t e: 39.30 — 39.60, 20 zlatih frankov 94 — 96.

DUNAJ. Beograd 11.505 — 11.545, Berlin 168.78 — 169.38, Budimpešta 99.50 do 99.90, Bukarešta 3.375 — 3.395, London 34.44 — 34.54, Milan 29.07 — 29.19, Newyork 709.85 — 711.85, Pariz 36.99 — 37.15, Praga 21.03 — 21.11, Varšava 135.10—135.60 Sofija 5.15 — 5.18, Cur'h 137.29 — 137.79; dinarji 11.46 — 11.52.

PRAGA. Beograd 54.90, Dunaj 476.375, Rim 138.625, Newyork 33.75, Curih 654.25.

BERLIN. Beograd 6.81, Dunaj 59.055, Milan 17.20, Praga 12.43, Newyork 4.195, Curih 81.19.

LONDON. (Ob 11.10) Beograd 299, Newyork 485.25, Italija 118.4, Švica 25.08.

NEW YORK. (Ob 18.; po našem ob 24.) Beograd 1.62, Italija 4.10 in ena osminka, London 4.85 in pol, Švica 19.35 in pol.

Sokol

Sokolsko društvo v Radovljici pr'redi v nedeljo dne 17. maja z naraščajem in deco pešizlet v Ljubno. Člani se udeleže v kroju, članice v civilu z znakom. Odhod točno ob 12. uri izpred Sokolskega doma v Radovljici, vrnitev z večernim vlakom. O tem izletu se osob'to obveščajo člani, ki stanujejo izven Radovljice, s pozivom, da se ga udeleže, ali pa, da se grede pridružilo. — V sredo dne 20. maja se vrši običajna pros'ava pričetka gradbe Sokolskega doma z godbenimi točkami, predavanjem in notranjim telovadn'm nastopom. Pričetek točno ob 20. uri, na kar posebno opozarjamo! Natančen spored na lepakih. 999

— **Sokolsko društvo v Štepanji vasi** priredi v soboto ob 20. zvečer v svoji telovadnici proslavo Masarykove 75letnice s predavanjem o Masaryku kot buditelju, državniku in Sokolu. Udeležba članstva strogo obvezna. Vstop prost.

Sokolsko društvo Ljubljana II. vabi celokupno članstvo in naklonjeno mu javnost k prijateljskemu sestanku ob pril'ki proslave 25-letnice sokolovanja br. Mlika Krapeža v nedeljo dne 17. maja ob 21. uri v gostilni pri Kavčiču na Privozu. Bratje in sestre — vsi do zadnjega!

Ljutomerski Sokol poleti v nedeljo dne 17. maja na Muto, kjer se vrši njegov prvi letošnji nastop. 998

Sport

Uruguayci v Pragi tepeni

Praga, 14. maja. k. Danes se je ob ogromnem zanimanju občinstva vršila nogometna tekma med uruguayskim moštvom Sp. C. Nazional (Montevideo) in praško Sparto. Po srditem boju so zmagali Pražani zasluženo z 1 : 0 (0 : 0).

Izbirni miting LLAP za Firenze

V soboto, 16. t. m. in nedeljo 17. t. m. se vrši na igrišču S. K. Primorje z začetkom ob 16. izbirni miting LLAP za mednarodni lahkoatletski miting v Firenzi (Italija), pri katerem startajo reprezentance Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske, Jugoslavije, Italije in Francije.

Spored: I. dan ob 16. uri: tek 100 m, met diska, tek 1500 m, skok v višino z zaletom, tek 400 m.

II. dan ob 16.30 uri: tek 200 m, met kopja, tek 800 m, skok v daljavo z zaletom, tek 5000 m.

Ker startajo na mitingu atleti vseh ljubljanskih klubov in pridejo nekateri atleti resno v poštev za našo reprezentanco (n. pr. Valtrič, Perpar, Deržaj, Orehek itd.) obeta miting nuditi zelo lep sportni užitek.

Vstopnina: sedeži 10 Din, stojišča 5, dijaške in mladinske 3 Din.

Sturm, Graz : Ilirija. Graški Sturm je poleg vodilnih zagrebških klubov gotovo eno najpopularnejših moštev, ki redno gostujejo v Ljubljani, in to radi svoje kvalitativno prvorazredne in vzorno fair igre, ki sliči docela igri dunajskih profesijonalnih klubov. Sturm, ki se nahaja baš letos v izvrstni formi, stoji na čelu prvenstvene tabele v Gradcu; dosegel je med drugim proti dunajskim klubom rezultate 3 : 1 proti Sportklubu, 2 : 0 proti WAFu, 1 : 1 proti Slovanu, 0 : 1 proti Rapidu in Hakoah. Večina moštva je nastopila že internacijonalno v štajerski reprezentanci, ki je igrala proti Zagrebu 4 : 2 in 3 : 3 in proti B-moštvu Budimpešte 2 : 1. Sturm gostuje v Ljubljani dva dni; v soboto se prične tekma ob 17.30, v nedeljo ob 15. uri. Tribunski sedeži se izdajajo v predprodaji pri tvrdki J. Gorec; sedeži so numerirani. — V nedeljo ob 14. igrajo predigro juniorji Ilirije s Panonijo, ad Prekmurje

Rudolf Rupec, kapetan nogometnega moštva Gradjanskega je bil imenovan za kapetana ZNP.

Češkoslovaško nogometno prvenstvo. Stanje češkoslovaškega nogometnega prvenstva je po tekmah zadnje nedelje nastopno: 1. Slavija (9 točk), 2. ČAFK (7), 3. Viktorija Žižkov (6, goldiferenca 9 : 6), 4. DFC. (6, goldiferenca 12 : 9), 5. Nuselsky (5, goldiferenca 14 : 13), 6. Čechie Karlin (5, goldiferenca 7 : 7), 7. Liben (4, goldiferenca 13 : 20), 9. Sparta (2), 10. Meteor VIII (1). Vsi klubi so odigrali dosedaj 4 do 6 tekem, (Slavija 5), le Sparta je igrala samo dve, od katerih je pri eni zmagala pri drugi pa je bila poražena.

25 let nogometnega sporta v Srbiji. V Beogradu se je sestavil poseben odbor za pros'avo 25letnice nogometnega sporta v Srbiji.

Uruguayci na Dunaju. Sp. C. National Montevideo igra 21. junija na Dunaju proti Vienni.

F. C. Barcelona prvak Španije. V finalni tekmi za prvenstvo Španije za leto 1925 je zmagal F. C. Barcelona proti A. C. Bilbao z 2 : 0 (2 : 0).

Bolton Wanderers na Dunaju. Včeraj v četrtek, je angleško moštvo Bolton Wanderers pri svoji tekmi proti Vienni, katero je porazilo s 4 : 2 (1 : 0) pokazalo tako odlično igro kakor še noben angleški klub na Dunaju. Tekmi je prisostvovalo 12.000 plačujočih gledalcev.

Arne Borg profesijonal. Kakor javljajo iz Amerike, so Arne Borgu ponudili pod zelo ugodnimi pogoji mesto trenerja na stamfordski univerzi. Najbrže bo Borg sprejel to ponudbo. Listi pozdravljajo ta korak znanega plavača. Stockholmski «Idrottsbladet» piše n. pr.: Arne Borg je plavač, najbrže sedaj ne more postati kaj drugega. Dosedaj je živel mnogo let od sporta, njegovo amaterstvo je bilo tedaj precej nejasno. Ako odloži sedaj to svojo masko, bodo to pozdravil vsi odkritosrčni sportniki cele Švedske.

Ustanovni občni zbor Ljubljanskega hazenskega podsaveza

HS. » LLAP razpisuje za 22. t. m. ob 20.30 v damski sobi kavarne Emona ustanovni občni zbor Ljubljanskega podsaveza za hazeno s sledečim dnevnim redom: 1.) Sprejem pravil. 2.) Volitev odbora. 3.) Slučajnosti.

Glasovalno pravico po enem delegatu imajo vsi klubi člani HS-LLAP, ki so zadostili svojim denarnim obveznostim, drugi delegat ima posvetovalen glas. Pismene predloge je nasloviti na tajnika HS. » LLAP. (Sancin S., Erjavčeva 24) najkasneje do 20. t. m. — HS. » LLAP

Službene objave LLAP

(Iz seje tehn. odbora z dne 14. V. 1925)

Razpis izbirnega mitinga se izpremeni v sledečem: Miting se vrši na prostoru Primorja. Istočasno se izpremeni pričetek mitinga, tako da začenja v soboto ob 16. uri in v nedeljo ob 16.30. Program za soboto je sledeči: 100 m, disk, 1500 m, skok v vis. z zal., 400 m, za nedeljo: 200 m, kopje, 800 m, skok v dalj. z zal., 5000 m.

Sprememba razporeda se izvrši lahko po juryji, ako smatra to za potrebno. Istotako se dovoli juryji podeljevati handicap posameznim atletom.

Sestava juryje je sledeča: Vrhovni sud: Slamič, Sancin D., Sancin S., Fink, Rybař. Časomerilci: Sancin S., Brumat, Slamič. Sodniki na cilju: istočasno časomerilci. Sodniki na progi: Jernejčič, Ludvik, Fink, Bybar, Debelak. Starter: Sancin D. Zapisnikarja: Gregorič, Saksida. Vrh. reditelj: Potočnik S. Kot zastopnika podsaveza se delegirata v sodniški zbor: Černe in Podhoj. Sestanek juryje se vrši v soboto ob 14.30 na prostoru Primorja. Vsi imenovani gospodje se prosijo, da se sestanka sigurno in točno udeleže.

Vsi klubi, včlanjeni v LLAP, se pozivajo, da postavijo po dva reditelja, ki se imata javiti pol ure pred početkom mitinga pri vrhovnem reditelju. Klubi, katerih reditelji se ne bi javili, ali pa da bi jim dodeljeno službo malomarno opravljali, se bodo kaznovali z denarno globo do 100 Din.

Odjava atletov: Živanovič Svetislav in Čuk Franjo preklicujeta prijavo za S. K. Ilirija. Verificirajo se rezultati Laskove stafete skozi mesto: I. mesto pripade S. K. Primorje v času 12:21, II. S. K. Ilirija, III. Lasku. Tajnik II.

Službene objave LNP. Popravek: V razpisu pokalnih tekem LNP v «Jutru» z dne 9. V. se popravlja tiskovna pogreška v točki 5.), ki se glasi pravilno: V pokalnih tekmah imajo pravo nastopanja vsi igrači, ki so po svojem klubu prijavljeni pri LNP in v službenem glasilu čitani s pravom nastopa v prvenstvenih ali prijateljskih tekmah.. itd. Tajnik II.

Iz sodniške sekcije LNP. Za tekme v soboto in nedeljo se delegirajo sledeči sodniki: Ilirija : Sturm v soboto g. Planinšek, v nedeljo Lask : Slovan g. Ochs, Celje : Jadran g. Sternad, Rapid : Maribor g. Kramaršič. Načelnik.

Damska sekcija S. K. Ilirije. Opozarjam ponovno vse članice, da prineso danes ob pol 7. zvečer vso opremo, ki je last kluba, v garderobo. Zglasiti se morajo istotam tudi vse one članice, ki nimajo opreme doma. Istočasno se bo pobrala članarina za naraščaj, ter se razdelile izkaznice za nakup mladinskih vstopnic. One, ki bi se pozivu ne odvzale, bo poklical sekcijski odbor na odgovor. — Načelnik!

Lahkoatletična sekcija S. K. Primorja vabi svoje člane, da se udeležijo sestanka, ki se vrši danes v petek ob 20. v kavarni Evropa.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Baden-Badnu

Aljehin zmagovalec.

V sredo se je vršilo zadnje kolo mednarodnega šahovskega turnirja v Baden-Badnu v Nemčiji, katerega so se udeležili razven dr. Laskerja, Capablance in našega prvaka dr. Vidmarja skoro vsi znamenitejši sodobni šahisti.

Zmagovalec v več tednov trajajočem turnirju je ženijalni ruski kombinator *Aljehin*, nedvomno najnevarnejši konkurent Kubanca Capablance za svetovno prvenstvo. On je edini izmed vseh udeležencev, ki ni izgubil niti ene partije in je bila njegova zmaga zagotovljena že po 15. kolu. Dosegel je 16 točk in dobil s tem prvo nagrado.

Drugo nagrado je dobil stari poljski šahovski mojster *Rubinstein* (14 in pol točk), tretjo *Sämisch* (13 in pol). Ostali so dosegli: Bogoljubov 13, Marshal in dr. Tartakower 12 in pol, Rabinovič 12, Grünfeld 11 in pol, Nimcovič 11, Torre 10 in pol, Retti, Spielmann in Treybal 10, Carls 9, Yates 8, Roselli in Tarrasch 7 in pol, Colle 7, Mieses 6 in pol, Thomas 6 in Te Kolste 1 in pol točk.

S silnimi čustvi v duši sem zrl, kako je v zapadajočem solncu, ki je tonilo nekje za modrimi bregovi florentinskega obzorja, žarel lev na stolpu masivne Palazzo Vecchia, hiše, ki je kljub svoji skoraj surovi vnanjosti mogočnejša in izrazitejša ko moderne donebnice. Nekaj korakov proč je bilo mesto, kjer je bil sežgan upornik proti papežu, pobožni menih Savonarola. Zdelo se mi je, da je njegova črna kuta padla čez visokega Neptuna na vodnjaku in da se je oboje izpopolnjevalo v lepo ubranost z levom na stolpu. To je torej Firenza, to je rodno mesto Danteja, Bocaccia, domovina Michelangela, Leonarda in Machiavellija, delavnica in zadnje počivališče Galileja Galilei! Počasi so vzhajale zvezde. Minilo je vse, minila zgoča radost Medičejev in grenka bolest Savonarole. Ostale so velike misli umetnikov, zajete na platno ali izklesane v skulpturah in v kamenju. Vse drugo je utonilo v mrak pozabljenja. Pred njegovimi vrati še poje Medičejec Lorenzo:

Quant' è bella giovinezza,
Ma si fuge tuttavia...

In od belih zvezd, ki se kopljejo v temnosinjem florentinskem nebu, prihaja glas trdovratnega verника umstvene resnice, čigar kosti so strohnele v cerkvi Santa Croce, glas Galileja Galileja: — E pour si muove!

B. Borko.

Neizgovorjen govor

Kakor se nagne mlado drevesce, tako bo rastlo staro drevo. Otrok je za vse najboli sprejemljiv: dobro in slabo, vse najde pri otroku najboljša in najhvaležnejša tla. Ko pride otrok s šestim ali sedmim letom v šolo, je večkrat že tako navajen alkoholnih pijač, da se bo le z veliko težavo vzdržal strupa, s katerim so ga pojili nevedni in nezavedni domači ljudje.

Videla sem nekoč mlado mater z dojenčkom v naročju. Pred seboj je imela čašo vina, pomakala je prst v vino ter ga devala naglo dojenčku v usta. Revše se je kremžilo, kašljalo, mladi oče se je pa zraven smejal in zabaval. Pred kratkim sem čitala, da se je nekdo čudil desetletnemu dečku, ki je bil tako slaboten, da je kazal komaj šest ali k večjemu sedem let. In oče se je začudil: «Kai, da je fant slaboten? Po pol litra vina že lahko izpije, ne da bi bil pijan.» Po nekaterih krajih na Gorenjskem je ob nedeljah in praznikih na mizi velika steklenica žganja, od katerega dobi vsak od najstarejšega do najmlajšega člana družine.

Ako se že v predšolski dobi toliko greši nad otroki, ni čuda, da se z «mladimi junaki» ne doseza onega uspeha, kolega bi se lahko. In vendar je ideja mladih junakov tako lepa in simbolična! Čitala sem sicer v eni «Prerodovih» številk, da mladi junaki niso vedno zanesljivi, češ, da se učenci preradi zlažejo, a jaz upam in vem, da so to le redki slučaji. Da, laž! To grdo lastnost moralo stariši in vzgojitelji zatreti že pri detetu. Iz lastne izkušnje vem kot bivša učiteljica in pozneje kot mati, da se to da doseči z lahkoto. In ko je otrok vajen govoriti le resnico, ne bo se mogel zlagati in se proglasiti za mladega junaka, ako je pokušal le kapljico alkoholnih pijač. O tem sem popolnoma prepričana. Učitelj, ki je kolikor toliko psiholog, tudi kmalu uvidi, je li istina ali laž, ako stopi pred takega dvomljivega junaka ter mu ostro pogleda v oči.

Rekla sem, da je ideja mladih junakov lepa in simpatična, toda samo s tem ne bi še smelo biti odpravljeno alkoholno vprašanje v šoli. Že v osnovnih šolah bi se moral pričeti protialkoholni pouk, kajti pijančevanje se ne bo zatrlo potom zakonodaje, ampak le potom vzgoje. Iz prakse in iz boja, ki se bije tudi pri nas že dolgo let, vemo, da se pri odraslih, ki so uživali alkoholne pijače od mladih dni, ne da ničesar opraviti. Začeti se mora pri otrokih in paziti, da odrasli ne podirajo, kar se gradi v šoli. Mary Huntova, profesorica kemije v Zedinjenih državah, je vpeljala v šolo propagando za zmernost. Deset držav je sprejelo idejo Mary Huntove že leta 1885. Učitelji so šele tedaj prejeli diplomo, ko so položili izpit z ozirom na alkoholno vprašanje. Prav radi tega ker so bile Zedinjene države prve, ki so vpeljale v šolo protialkoholni pouk, imajo najtreznejši proletarijat na vsem svetu. V Franciji, Belgiji, Nemčiji, na Švedskem in na Holandskem so se učitelji zvezali v Zvezo zmernosti ter v tem smislu vzgajajo tudi deco v šoli. — Tudi pri nas je par protialkoholnih predavanj v šoli mnogo premalo, kajti vzgledi v domači hiši, na raznih prireditvah, proslavah, praznikih, krstih, birmah in porokah vlivajo strupa v otroško dušo dan na dan.

Mi nismo svoj čas slišali v šoli, da je alkohol pogubonosen, pač pa smo deklamovali in peli pesmi kakor: «En hribček bom kupil, bom trte sadil, prijat'lje povabil, še sam ga bom pil» ali pa pesem od vinca rujnega kot solnce čistega. Pravi se, da se v Sloveniji in na Hrvatskem toliko popiva, ker so to vinorodni kraji. Ali ni Srbija tudi vinorodna in nima li Italija močnih vin? In vendar ni med Srbi ne med Italijani popivanja kot pri Slovencih in Hrvatih. Vse svoje življenje sem imela priliko opazovati slovenskega tržaškega okoličana. Ko so slovenski delavci — Bog ne daj, da bi bili vsi, a mnogo, preveč jih je bilo, dobivali ob sobotah svojo tedensko plačo, so šli v mesto, kjer so romali od gostilne do gostilne, od beznice do beznice, prebili tako vso noč ter se vračali šele v poznih jutranjih urah domov tuleč peš ali z izvoščeki. Ženam in materam so dajali le mal tedenski prispevek, zadnje dni v tednu so jim še morale dajati za tobak, same so pa garale od zore do mraka, da so mogle preživeti svojo rodbino. Kolikokrat me je bolelo srce in me je navdajal stud, ko sem videla tako počenjanje našega slovenskega življa v tržaški okolici! Bilo je tam nekoč dokaj dobrih, bogatih posestnikov, ki so se prav radi prevelikega popivanja morali umikati tujcu v hribe, dočim so njihove domove pokupili trezneji tujci Italijani. Doma so mi pravili, da si je ta in ta okoličan iz pijane prešernosti in razposajenosti prižigal cigaro s petgoldinarskim ali celo desetgoldinarskim bankovcem. Včasi, ko so bili vina že presiti, so spustili poln sod niz klanec, da se je razletel doli ob zidu. Toda gorje, ko bi se kateri otrok dotaknil grozdja pred trgatvijo! Strah pred vtrganjem grozdja je bil v otrokih tako vkoreninjen, da so pač koprneli po belih in črnih sladkih jagodah, a dotakniti se jih niso upali.

Če se je vcepil tak strah — in skusila sem ga sama — pred vtrganjem najmanjšega grozda, tako bi se vcepil tudi strah pred zauživanjem alkoholnih pijač, ako se začne že v detinski dobi. Tu so poklicane v prvi vrsti matere, da ubranijo svojo deco pred zlom, ki ugonablja tisoče in tisoče. Dekleta in mladeniči naj se pouče v svojih različnih organizacijah o škodljivem vplivu alkohola na otroka. Poljudna predavanja bi bila tu priporočljiva. Prav sedaj si je nadel ljubljanski higijenski zavod hvalevredno nalogo, da bi pošiljal predavatelje na deželo v razne kraje. Eno najboli perečega, najaktualnejšega in najboli potrebnega vprašanja. Povedati ljudem, da naj varujejo pred alkoholom — če že sebe ne pa vsaj svoje deco. Ako bo videl otrok že v predšolski dobi v alkoholnih pijačah strašilo in zlo, pojde v šoli pouk z lahkoto izpod rok in mladih junakov bo povsod dosti. Brez strahu in kljub prodirajočemu pogledu učitelja bodo krepko rekli: «Nisem pokušal pa tudi ne bom nobene alkoholne pijače.»

Marica Bartolova.

Dopisi

TRŽIČ. Koncert salonskega orkestra Kerne, ki se je vršil v nedeljo v sokolnici, se je obnesel nad pričakovanje dobro. Mnogobrojno občinstvo je dajalo navdušeno izraz zadovoljstva in pohvale, ploskanje se ni hotelo poleči, dokler ni bilo dodatka. Posamezne točke so bile izvajane s prav lepim umevanjem in točnim izražanjem Desetorica sodeluočih se je zlila v simpatično enoto, ki je zmožna še velikega napredka. Za to je porok g. Kerne, po katerem ima orkester svoje ime, ki je tudi nastopil z dvema solo - točkama. Naravnost gromovit aplavz je žel za izvajan ples vil. Do takega uspeha mu je pripomogla fino čuteča spremljevalka gdč. Tončka Mallyjeva. Obema iskrena hvala za užitek. V drugem delu je ponovil pevski zbor Slov. bral. društva Vodnikov venec s spremljevanjem orkestra. Izvajanje je bilo še boljše kot pri zadnjem koncertu. V celoti je bil to silno lep večer in občinstvo se je razhajalo z željo, da bi se še večkrat ponovil. Kakor čujemo, napravita orkester in pevski zbor v kratkem vrtni koncert pri Ankeletu pri Sv. Ani za vse planince in izletnike. Zanimanje za igro «Kraljičina z mrtvim srcem», ki jo je spisal strok. učitelj Pečjak in jo v nedeljo uprizori šolski oder Vesna, je splošno. Spisana je v verzih. Mladi igralci so že vnaprej polni navdušenja. Torej, naj nihče ne zamudi ugodne prilike, ta si ogleda to novo delo, ki bo na čast naši mladinski dramatski literaturi.

RATEČE. Naši gospodarji silno trpijo zaradi neurejenih razmer. Začasna meja nam je vzela tri četrtine polja, katerega obdelavanje nam je skoraj onemogočeno. Često Italijani zapro mejo in nujnih kmetskih del ni mogoče opraviti. Vse poljedelske naprave, ki jih imamo onstran meje, so nam opustošili. Kozolce, čisto nove, so podrli in — pokurili v svojih stražnicah. Isto pot gredo naši plotovi. Naših pridelkov ne moremo spraviti domov. Deloma nam jih pokradejo, tako na pr. seno v senjakih, ki ga naložijo na mule in odneso ali pa ga zažgo, krompir itd. Tuti živina ni varna pred njimi. Nekemu posestniku so postrelili Italijani 10 ovac. Naše imetje v Italiji ne uživa nobene zaščite. Vsak italijanski stražnik razpolaga z njo kakor se mu zdi. Naši državljani so v Italiji brezpravni in če se pritožijo, jih vržejo na cesto. Za taka zemljišča, od katerih mi ničesar nimamo, moramo plačati v naši državi visoke davke. Italijani pridelek — mi pa davke. Ljudstvo je obupano, ker vidi, da bo živinoreja in skromno poljedelstvo propadlo, če bodo tra jale razmere še nekaj časa. Obračajo se zato na vse merodajne faktorje po pomoč in zaščito.

KANDERŠE PRI VAČAH. V ilustrovanem «Slovencu» št. 15 je slika bivšega župana Janka Zajca iz Kanderš in pod njo slavospev istemu, kako vzoren župan da je bil ter 34 let občinski odbornik. Orda laž je, da bi prišel litijski okr. glavar očeta Zajca osebno prosit, naj sprejme gerentstvo. Pobožne želje so pa imeli očka Zajc, priti na gerentski stolček, zato so pri g. glavarju pričrnili nekega Brvarja, ki bi imel biti imenovan gerentom. Zajcu je bil Brvar preoddaljen in Bog ve, kaj še, pri tem se je pa zahrbtno hlinil svojim kimovcem, da je prišel do županske časti. To čast je izrabljal kolikor je mogel, utikal se s svojim županskim nosom v privatne in družinske zadeve in sejal povsod nezadovoljstvo in prepire. In to naj bi bil vzoren župan? Zanemarjal je občinske posle in imel vse v najslabšem redu, kar sta mu dokazala gosp srezki poglavar in velikki župan, ki sta ga zapodila v velezasluženi pokoj. Sedaj seveda toči krokodilove solze in zdihuje za časi, ko ga je g. glavar prosil, naj sprejme gerentstvo. Pa nam povejte raje oče Zajc, zakaj takrat niste sprejeli ponudenega gerentstva in zakaj so Vas sedaj odstavili in imenovali gerenta. Masla imate malo preveč na glavi, kaj ne?

DOL PRI HRASTNIKU. Sokolsko društvo na Dolu pri Hrastniku priredi v društvenem domu v Hrastniku v nedeljo dne 17. maja ob 4. uri popoldne igro: «Španska muha». Ker je uprizoritev te igre povsod nudila salve smeha in žela enodušno pohvalo in priznanje, upamo, da ustrežemo z njo tudi cenj. gostom, ki nas posetijo v nedeljo. Zdravo!

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. Pred dobrim letom so je govorilo, da je tukajšnjemu tovarnarju usnja oblast naročila, da si mora iz zdravstvenih ozirov napraviti velike greznice ali pa kanal, da se bo nesnaga spuščala v potok ali pa odtekala v Savo. Tudi tukajšnji zdravstveni odsek se je mnogo trudil, da odpravi ta estetični nedostatek, namreč nečistočo glavne vode, ki je tržanom neobhodno potrebna in se uporablja tudi za napajanje živine in pranje. Žalibog pa tovarnar dosedaj še ni ničesar ukrenil glede greznice. Kaj si mora misliti o nas tujec, ki pride v trg in vidi, v kakem stanju je del te glavne vode, ki teče skozi trg. Grajani nedostatek naj se čimprej odpravi in upamo, da bodo kompetentna oblastva storila v tem oziru čimprej energične ukrepe.

BREŽICE. Agrarna reforma! Dasi tuj izraz, vendar tako lepo zadoni na ušesa bajtarja, ki nima s čim preživeti svoje otročičе in nikjer napasti svoje kravice. Pred petimi leti so se razdelile v obliki malih delov njive in travniki grofa Attemsa najrevnejšim bajtarjem v najem. Najemnina sicer ni bila visoka, vendar nihče ni vedel, ali bo mogel še drugo leto uporabljati to zemljo in je zato tudi skoro nihče ni gnojil. Tudi ni bil nihče siguren, da mu čez noč ne odvzamejo te drobtinice, kajti gospodarjev je bilo preveč: grof Attems, agrarna direkcija, glavarstvo, županstvo in končno neki agrarni odbor. Pričakovalo se je, da pride lepega dne iz Beograda odlok, da je ta zemlja proti mali odkupnini last najemnikov, kakor je bilo obljubljeno. Toda ubogo ljudstvo je doživelo razočaranje. Ta naloga se je sedaj namreč poverila samemu grofu Attemsu, ki je baje nastavil tako visoko ceno, da se bo vsakdo premislil, kupiti posestvo. Tako bo grof še naprej lastnik, drugi pa najemniki. V prostranih gozdih tega veleposestva je tudi lepe paše več kakor dovolj. Toda slaba bi predla bajtarju, ako bi pasel svojo bušo v tej šumi, ali, ako bi nakosil trave. Ako pobere revna ženica suho odpadlo vejo, ima takoj opravka pri sodniji. Še nešteto takih primerov bi lahko navedli, a ker je vsaka pritožba zastonj, je tudi škoda za papir.

NOVA CERKEV PRI CELJU. Obeta se nam, da se «Čebelarska podružnica v Novi cerkvi» zopet oživi. Dne 24. maja se vrši zanimivo predavanje ob lepem vremenu ob pol 15. uri pri čebelnjaku g. Otona Samca. Predaval bo čebelarski veščak župnik Hinko Peternel. Ta dan se volj tudi nov odbor podružnice. Sosedje prisrčno vabljeni!

Darujmo za sokolski Tabor!

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik: Fran Brozovič.
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Mesarija
se odda v najem na prometnem kraju, po pogodbi. Naslov pove upr. «Jutra». 11092

Službe (dobe)

Več krojaških pomočnikov
dobro izvežbanih, samostojnih, se sprejme za konfekcijsko delo. — Vprašati na Emonski cesti 8/I, konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie. 10911

Mehanikarja
dobro izvežbanega, za motorje in avto, sprejme «Tribuna», tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovška c. 4. 10869

Učenca za trgovino
mešanega blaga, sprejme Ivan Rahne, Selo 33, Moste 10835

Privatnik išče prvovrstnega, izučenega
kočijaža
dolušenega kavalerista. — Trezenost, poštenost, prednost in dostojno vedenje predpogoj. Plača sijajna. Nastop službe 1. jun. 1925. Naslov pove upr. «Jutra» 10789

Služkinjo
pridno in pošteno, ki zna dobro kuhati, išče rodbina 3 odraslih oseb. Plača in oskrba dobra. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Služkinja 8». ur—

Sobarica
pridna in poštena, dobi dobro službo pri mali rodbini v Ljubljani. Starejše, ki znajo tudi nekaj šivati in so vešče ročnih del imajo prednost. Plača 500 Din mesečno. Oskrba dobra. Osebno se je predstaviti v Aškerčevi ulici 15. ur—

Risar
spretna moč, se išče za celodnevno ali samo za polodnevno zaposlenje — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Risar». 11114

Iščem kuharico
dobro in vestno, za Beograd. Ponudbe je poslati na poštni predal štev. 83 Ljubljana, glavna pošta. 11068

Službe (iščejo)

Šivilja
pridna in poštena, išče kakršnekoli službe. Naslov v upravi «Jutra». 10945

Prodajalka
mešane stroke, mlajša moč, izobražena, vešča tudi nemškega jezika in izurjena v gospodinjstvu, išče mesta, bodisi v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava «Jutra». 11039

Prodam

Malinovec
pristen in naraven, z najboljšim sladkorjem vkuhan v steklenicah in sodčkih
na drobno in veliko
nudi lekarna
dr. G. Piccoli
v Ljubljani. 223

Drva za kurjavo
kakor hrastovi in bukovi odpadki (otajmki), se prodajo po 15 par 1 kg ali 1500 Din desetitonski vagon, franko vagon Črnomelj. — «Zora», parna žaga in tovarna lesenih čebljev, Črnomelj. 207

Dvokolesa

Najnižja cena in največja zaloga raznih vrst dvokolesa, pneumatike in delov. Prodaja na obroke, ceniki franko Tribuna F B L, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4 138

Oprava za izložbo
se proda. — Ogleda se pri tvrdki H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 10919

Otroški vozliček
se po nizki ceni proda. Naslov pove upr. «Jutra». 11086

Douglas
motorno kolo, zelo malo rabljeno, v izvanredno dobrem stanju, se proda. Ogleda se v trgovini Kenda v Ljubljani, Mestni trg 17. 10587

Sokolski kroj
(predvojno blago), za srednjo postavo, se proda. — Naslov pove upr. «Jutra». 11106

Moški obleki
jesensko in zimsko — za srednjeveliko osebo, dalje zimske hlače, škornje in «zajca» za slačenje čevljev proda Iv. Kosmatič, Gradišče št. 11. 11106

Javna dražba
v konkurzno maso Ernesta Stöcki, Kongresni trg št. 2 spadajočih premičnin, se bo vršila v soboto 16. maja ob 15. (3.) uri popoldne. —
Prodajalo se bode:
3 prodajalniške steklže (1 z okni); en prodajalniški pult s 30 predali; 80 raznih močnih škatelj; 90 m svilenih tuljev (Seidentüll); 14 metrov srebrnih franž; 18 m svilenega krepa; 19 parov talnih trakov za na roko; 1 karton raznih barkunastih šipk; 1 likalnik na plin; 1 samovar na plin; 2 plinova lestenca; 8 kartonov črk za talne trakove. Konkurzni upravitelj. 11107

Dva pisalna stroja
Ideal in Smith Brons, dobro ohranjena, naprodaj po jako ugodni ceni. Naslov v upravi «Jutra». 10632

Novo pohištvo
pleskano (mehak les), obstoječe iz 2 omar, postelje, umivalnika in nočne omarice, proda Mekinda, pleskar, Novi Vodmat. 11109

Moško kolo
dobro ohranjeno, se po jako ugodni ceni proda na Bleiweisovi cesti štev. 18, pritličje levo (od 14. ure dalje). 11119

Prodam zaboje
dobro ohranjene, po nizki ceni. Trgovina Iv. Bonač, Selenburgova ul. 11079

Stroj za sladoled
kompleten, se proda ali da v najem. Vpraša se v kavarni «Central». 11083

Dve postelji
dobro ohranjeni, iz trdega lesa, politirani, se poceni prodasta. — Vprašati v Sp. Šiški, Gubčeva ulica 17/II. 11090

Mali tovorni avto
s streho, za tovor 800 kg, menjajočo luksuz karoserijo z usnjeno streho, lep voz, se proda za 35.000 Din — Plačilni pogoji ugodni. Naslov pove upr. «Jutra». 11064

Avtobus
11sedežni, modern, zaprt, v zelo dobrem stanju, z novo pneumatiko, znamke «Studebacker», se po jako ugodni ceni proda. Naslov pove uprava «Jutra» pod «Avtobus». 11068

Motor z dinamo
Benzinagregat, 65 Volt, 30 Amp., skoraj nov, za razsvetljavo večje hiše ali kinopodjetja, se proda za 20.000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra». 11066

Pomožni motor
D. K. W. s kolesom, dobro ohranjen, z novo pnevmatiko, prodam za 8000 Din. Naslov pove upr. «Jutra». 11055

Motorno kolo
«Dürkop», se ugodno proda Naslov pove upr. «Jutra». 11101

Kupim

Zdravilna zelišča
trilikove lubje, spodleskovo-ušivčevo seme, arnika, cvetje itd., kupuje Ed. Pliler, Vrhnika. Zahtevajte cenik z navodili brezplačno. 11108

Pisalni stroj
kupimo. — Ponudbe z navedbo znamke in cene na upravo «Jutra» pod šifro «Pisalni stroj». 11120

Kupimo dobro ohranjeno
pisarniško opravo
in pisalni stroj. Ponudbe z opisom in navedbo cene na upr. «Jutra» pod šifro «Ageko». 11075

Čebelnjak
zložljiv, za 20—25 A. Z., kupi Kenda, St. Vid nad Ljubljano, šola. 11076

Motorno kolo
novejšega tipa, 3 in pol HP, kupim. — Naslov pove uprava «Jutra». 11054

Posest

Stavbno parcelo
pripravno za vsako večje ali manjše industrijsko podjetje, s savsko vodno silo, v manjšem in prometnem mestu na Gorenjskem, se po zmerni ceni proda. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «M. M. K.» 10961

Enonadstropna hiša
v zelo lepem kraju v Šiški, z električno razsvetljavo, vodovodom, lepim zelenjadnim in sadnim vrtom, se proda. — Pripravna za specerijsko trgovino z vinotočem ali vinsko trgovino. Event. se tudi zamenja za gozdne parcele. Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Prodaja ali zamenjava». 11078

Lepo posestvo
hiša, hlev, kozolec, njive, travniki, sadonosnik, gozd (22 oralov), se po uradni ceni proda v bližini Šlivnice pri Sv. Juriju ob južni železnici. Naslov pove upr. «Jutra». 10887

Lokali

Engros trgovina
galanterijska, dobro vpeljana, v najlepšem lokalu v Ljubljani, se z zalogo vred po ugodnih pogojih proda. Tudi oddaja samega lokala ni izključena. — Natančna pojasnila daje lastnik H. Kenda, Mestni trg št. 17. 9870

Trgovina
raznega blaga, se globoko pod lastno ceno proda ali odda. Naslov pove uprava «Jutra». 11112

Stanovanja

Gospodična
sa sprejme na hrano in stanovanje. — Naslov pove uprava «Jutra».

Prijazna soba
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se odda s 1. junijem solidni gospodični. — Naslov pove uprava «Jutra». 11111

Boljša gospa
išče pri samostojni gospe ali gospodu prazno sobo s pogojem sobo plačevati ter kuhati in živati zastonj. Naslov pove upr. «Jutra». 11102

Stanovanje
opremljeno ali prazno, v suterenu nove vile, obstoječe iz kuhinje, 1—2 sob in pritiklin, se odda najvišjemu ponudniku. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Solnčno stanovanje». 11115

Prazna soba
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se odda pri Garnizijski bolnici. — Naslov pove upr. «Jutra». 11116

Lepa soba
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se odda — Istotam se odda podstrešno stanovanje. Naslov pove uprava «Jutra». 11118

Stanovanje
3 sob v I. nadstr., se odda na Kralja Petra trgu, ev. se zamenja. — Le pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Najlepše». 11080

Sobica
z 2 posteljama, se odda. Naslov pove upr. «Jutra». 11100

Šivilja
išče pri družini stanovanje proti plačilu ali šivanju. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Prosim». 10930

Zakonski par
brez otrok, išče opremljeno sobo z uporabo kuhinje, če mogoče v sredini mesta, za 1. junij. — Ponudbe pod šifro «Potnik 5316» na upr. «Jutra» 11087

Stanovanje
s 2 sobama in kuhinjo iščem za takoj. — Pismene ponudbe pod šifro «1000» na upravo «Jutra». 10883

Stanovanje
obstoječe iz 1—2 parket. sob, kuhinje, shrambe, kleti, obdelan vrt, vodovod, elektrika, oddam takoj boljši stranki v novi hiši. Naslov pove upr. «Jutra». 11104

Kapital

Produktivna zadruga, edina te stroke in brez konkurence v celi Jugoslaviji, sprejme še večje število
zadružnih članov
z delesti po tisoč dinarjev in več po bančnih obrestih in participaciji; na čistem dobičku. — Kdor želi svoj denar dobro naložiti, naj pošlje svoje ponudbe z navedbo koliko deležev hoče vplačati, na upr. «Jutra» pod značko «Deleži». 10935

Moderna industrijska tvrdka v Ljubljani, išče po izredno ugodnimi pogoji
družabnico
z vlogo od 100 do 200.000 Din. Reflektira se na resno, samostojno in neodvisno damo srednjih let, s primerno trgovsko in splošno naobrazbo, ki bi imela veselje voditi blagajno in naslovati knjigovodstvo. C. ponudbe je poslati na upr. «Jutra» pod značko «Brez konkurence». 10758

Za moderno trgovino
išče spretnega družabnika Vitlem Zipser na Bledu. — Popolna sigurnost in prosto stanovanje. Predstaviti se je osebno. 11058

Dopisi

Mlada gospodična
ki ljubi ples, kino in promenado, želi dopisovati v svrho poznejšega znanja s gospodom nad 30 let. — Prednost imajo oficirji. Kesanonimne dopise na upr. «Jutra» pod «Palhrum vet». 10884

Mlad obrtnik
želi resnega znanja s gospodično 20—26 let staro, neomadeževane preteklosti, z nekaj premoženja in ki bi imela veselje do obrti. Dopise s polnim naslovom in sliko pod «Odkritosrčnost» na podružnico Jutra v Celju. 10976

Za potovanje
po Italiji, išče inteligenten Primorec, samo rati družbe, samostojno gdč. ali gospo iz boljše družbe, ki bi potovala vsak na svoj račun. — Pogoj prijetna vnanjost. Dopise če mogoče s sliko pod značko «Diskretni Ahasver» na upr. «Jutra». 11121

Ženitve

Samostojen trgovec
dobro situiran, v mestu, želi poročiti gospodično iz dobre hiše, katera ima veselje do trgovine. Poštene in neanonimne dopise pod «Trgovina v mestu 5825». — Tajnost častna zadeva. 11096

Glasba

Gramofon
s ploščami, se proda. — Naslov pove upr. «Jutra». 11116

Živali

Dva lovska psa
prepeličarja, sta se izgubila. — Pes repavec, pelca kratkodlaka, oba postrvno rjava tigra. Čujeta na ime «Ali» in «Beba». Kdor ve kaj o njih naj javi proti dobri nagradi v Kapitljeski ulici št. 8. 10948

Razno

Na : orje!
Prvorazredni hotel
«Rokan»
Selce, Hrv. primorje
otvorjen!
Lastno morsko kopališče takoj pred hotelom. Do 15. junija se sprejemajo gostje brez predhodnih. — Se priporoča lastnik Alojz Beránek 221

Pri razdelitvi nagrad
za prvo četrtletje 1925. od strani parfumerije «Alda» je dobil nagrado dijak Jure Marčić iz Čapljine (Hercegovina) in sicer porcelanski servis za črno kavo za 6 oseb, vreden 600 Din. 11069

P. n. osobju tobačne tovarne v Ljubljani
Soproda umrlega M. Stupica se najiskreneje zahvaljuje cenj. uradništvu kakor tudi delavstvu za denarno pomoč v znesku Din 452 — nabrano po gospej Al. Rothovi. — Z izrazom vsega spoštovanja Paula Stupica. 11081

Zanesljiva gospa
potuje na Dunaj, Dunajdane, Lipsko, Monakovo in prevzame naročila trgovskega ali privatnega značaja. — Naslov pove upr. «Jutra». 10970

Vsakovrstne vožnje
slasti prevoz pohištva ob priliki selitev, prevoz premoga, lesa in drv s kolodvora ali od drugod in vsakovrstne druge vožnje, oskrbi točno, najhitreje, v najlepšem redu in po zelo solidnih cenah KOMAR A., Krakovska ulica št. 13 Isam se tudi sprejemajo naročila in dajejo vse potrebne informacije. 201

Kolo
lahko in dobro ohranjeno, brez gumij pnevmatike, kupim na mesečne obroke po 250 Din. — Cenj. ponudbe z navedbo cene na upravo «Jutra» pod značko «Zanesljiv plačnik». 2

Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov!
Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din
Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din
Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

BICIKLISTI!
2719-4
ali poznate
B. S. A. biciklje
od angleške tovarne orožja v Birminghamu, ki so v kvaliteti in teku brez konkurence?
ZNAMKA POZNAVALCEV.
Po ugodnih cenah nudi
JUGO-AUTO, Ljubljana
Dunajska c. 36. Tel. 236.

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene
romane „Jutra“
Do sedaj so izšli sledeči:
Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih
Pater Kajetan
Cena broš. Din 30·- vez. Din 40·- po pošti 2 Din več
Tigrovi zobje
Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40·—, po pošti 2·— Din več.
JEAN DE LA HIRE.
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena broš. Din 45·- vezano Din 55.—, po pošti Din 2·— več.
FEREAL CUENDAS.
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije Cena Din 30·—, vez. Din 40—, po pošti Din 2·— več.
HARRY SHEFF.
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje kvalečnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI, njegovega sina Cezara in hčerke Lukrecije Borgije Broširano Din 30·—, vezano Din 40·—, po pošti Din 2·— več.
CLAUDE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20·—, vezana Din 30·—, po pošti Din 2·— več.
FR. HELLER.
Blagajna velikega vojvode
Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2·— več
FR. HELLER.
Prigode gospoda Collina
Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10·—, po pošti Din 2·— več.
Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Podeželske odre
opozarjamo
na najnovejše igre iz zbirke Oder:
Schönherr, Zemlja. Življenska komedija, 15 Din, po pošti 75 p več.
Sveboda-Govekar, Poslednji mož. Veseloigra, 14 Din, po pošti 75 p več.
Lisbart, Županova Micka. Komedija. **Veseli dan** ali **Matiček se ženi.** Komedija, 20 Din, po pošti 1 Din več.
V kratkem izide:
Nučič-Govekar, Narodni poslanec
Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Dr. Fr. Zbašnik:

Motivi iz vojnih časov

VI. STARCA.

«Kh . . . kh . . . kh . . .!«

Vselej je tako pokašljevala, predno je kaj izpregovorila. Kakor bi se bala z besedo na dan!

Njen mož pa, ki je iz izkušnje vedel, kaj se mu s tem napoveduje, se je ob njenem kašlju nemirno zganil. Nejevoljno se je ozrl nanjo, ki je sključeno poleg njega sedela ob peči, in pripomnil:

«Kdaj ti ta tvoj kašelj preide, to bi rad vedel!

«O, Jezus, Marija, no!»

«Ali že zopet začenjaš? Čemu to? Kaj ti hasne?»

«Da smo morali to doživeti! Da nismo prej umrli! Stara, kakor sva . . .»

«Človek ne more umreti, kadar bi hotel!»

«Vem, da ne! Saj to je: tisti, ki bi radi živeli in bi smeli živeti, ker so mladi in zdravi — morajo umreti, mi, ki nismo za nič na svetu in ki nam je življenje breme — živimo!»

«Molči in ne tarnaj!»

«Ali ne molčim zadosti? Ali ne premolčim po cele dneve? Kadar mi je pa le prehudo . . .»

«Hudo, hudo! . . . Marsikomu je hudo!...»

«Uh, kako je mraz!»

«Peč je gorka, stisni se še bolj k nji!»

«Peč je gorka, da, da! Ali on, tam zunaj v tistem snegu, v tistih gorah... noč in dan . . . Vselej me zazebe, če se le spomnim! Prav semkaj čutim tisti strašni mraz! Uuu, kar trese me!...»

«Ti si kakor vrtoglava ovca. Misli se ti sučejo vedno okoli ene stvari . . .»

«Res je, kakor vrtoglava ovca sem! Toda kaj naj storim?»

«Pozabi! Otresi se!»

«O, ko bi mogla! Toda ni mi dano! Vedno mislim, vedno vidim, po dnevi in po noči, če bdim, ali če spim . . . Nocoj sem sanjala — oh, to so bile grozne sanje! . . .»

«Pusti sanje! Sanje so prazen nič!»

«... Glava vsa krvava — vstran od trupla . . . usta pa so se odpirala, kakor bi mi hotela nekaj razodeti . . .»

«Ali ti nisem rekel, da ne govori?»

«O, pa bom torej molčala zopet! . . . Pa naj bo zopet tiho okoli naju kakor v grobu!»

«Zastran mene lahko tudi govoriš, toda govori kaj drugega! . . .»

«O čem neki? Kaj mi je ves svet? O čem naj govorim, ako ne o njem? . . .»

«Kaj mu je pomagano s tem?»

«Vem, da ne! Toda kako bi se mogle ločiti moje misli od njega — mojega edinca? Kjer imajo dva, tri, je nekoliko drugače. Pri nas se zruši z njim vse! . . .»

«Če mora biti, naj se zruši!»

«O, kake ti prihajajo iz ust! Ne kliči nase jeze božje! Kako moreš biti vendar tak? Jaz trpim, ti pa, kakor bi ti bilo vseeno . . .»

«Ti trpiš, jaz pa — hahaha! . . .»

«Da, trpim, sam Bog ve kako!»

«Meni seveda — pa je na smeh!»

«O, čuden si, strašno čuden! Res, ne razumem te!»

«Tudi jaz tebe ne! Kaj hočeš doseči s tem svojim javkanjem?»

«Srce bi si rada olajšala! Tolažbe iščem . . .»

«Tolažbe iščeš? Pri kom? Pri meni? Jaz naj ti je dam? . . . Od kod naj jo vzamem, hahaha!»

«Drug drugega bi morala tolažiti!»

«Jaz ne potrebujem od nikogar tolažbe! Ne tolažbe, ne pomilovanja!»

«O — iz kamna si, iz železa!»

«Da, iz železa, iz jekla moramo biti dandanes . . .«

«Ali nimaš srca?»

«Ne, nimam ga! Ne smem ga imeti! Jeklo, jeklo, vse jeklo!—»

Položil je desnico na srčno stran in vstal. Spet se je in vzravnal za hip po koncu, da se je zdelo, kakor bi hotel pokazati, kako je močan, a bliskoma se je zgrudil nazaj na klop, s klopi pa je zdrsnil na tla in obležal. In ni se več dvignil . . . Tisto jekleno srce, premagano od dolgo zatajevane boli je nehalo utripati...

VII. POSLEDNJE URE.

Ob sedmih zjutraj so mu naznanili, da prošnja za pomiloščenje ni bila uslišana in da bo ob štirih popoldne ustreljen.

Niti zganil se ni, ko so mu prečitali dotični odlok. Topo in ravnodušno je zrl pred se, kakor bi se stvar ne tikala njega. Da, skoro na smeh mu je bilo, ko je čul nekaj o streljanju.

Kajpakda, kar tako se ustreli človek! Kakor stekla mačka ali pa garjev pes!..

Komisija je bila odšla in bil je zopet sam. Naslonjen na rob postelje je buljil nepremično pred se.

Ob štirih popoldne — ustreljen! Smešno! Kdo ima pravico, kar tako storiti konec njegovemu življenju?

Res je, sodili so ga in obsodili, toda zaradi česa? Kaj je storil, kaj zakrivil? Svoj živ dan ni nikomur nič hudega prizadel! Sodili so ga in obsodili, a on od vsega tega ni ničesar razumel. Kakor v omotici je bil ves čas med obravnavo; zdelo se mu je, kakor bi sanjal. In zdaj naj bi ga ustrelili!... Ustrelili danes popoldne ob štirih! Kako je to mogoče? O, to je grda, neusmiljena šala!...

Zasmejal se je na glas in pljunil po tleh! Ne, to ni mogoče!... To ni mogoče!...

Hipoma pa se je zdreznil... Kakor bi se bil prebudil iz sna... Hrbtenico mu je izpreletelo nekaj kot mraz. Z obraza mu je izginila vsa kri in postal je bled kot kreda...

Smrt! Bilo mu je tako nekako, kakor človeku, ki mu je šla svinčenka skozi prsa. V prvem trenotku ne čuti ničesar. Šele čez nekaj časa se razboli rana. Potem pa je bolečina z vsakim hipom večja.

Začel se je zavedati...

Smrt! Strašna beseda! Čemu rojstvo, ako mu mora slediti smrt? Čemu vse to, kar se imenuje življenje?...

Smrt! Pa se bori ž njo že bolan organizem, ki naposled omaga — bodi! Toda smrt pri zdravem telesu, ki kopni po življenju, smrt takrat, ko ti še krepko bije v prsih srce, ko se vsako vlakence tvojega mesa, vsaka kaplja krvi v tebi upira taki misli... In napovedana smrt! Če greš v boj, v krvavo bitko, se ti res lahko zgodi, da boš zadet, toda do zadnjega trenotka te spremlja upanje, do zadnjega hipa te krepi misel, da morda le uideš koščenim rokam smrtne žene... A vedeti: ob tej in tej uri te podere toliko in toliko krogelj na tla in nikdar, nikdar ne vstaneš več!... Zdaj si še, en hip pozneje te ni več!... Zdaj še misliš, hip pozneje — nič... nič... Vedeti vse to naprej — to je tisto strašno!...

Kako se je bilo zgodilo? Kako je prišlo do tega?.. Pogreznil se je v spomine. Notri v otroška leta so mu plule misli nazaj. Vse življenje je šlo še enkrat mimo njega. Slika se je vrstila za sliko. Imel je lepe, imel je težke dni... Saj táko je pač življenje! Toda preveč hudega baš ni bilo. Raznim nevarnostim se je bil srečno izognil, razne nezgode, ki so doletele druge, njega niso zadele... Požar, ki je nekoč upepelil polovico vasi, se je pri njegovi hiši ustavil... Drugi so morali v vojsko, njega so okolnosti rešile te težke naloge. Mnogi so ga zavidali in njemu samemu se je včasih zdelo, kakor bi se godila drugim krivica poleg njega. Bil je na tihem hvaležen usodi.

Brez vseh neprilik seveda tudi njegovo življenje ni bilo. Toda ni ga potrla vsaka stvar. Ako danes ni bilo kaj prav, se je tolažil z jutrajšnjim dnem. Ni bil eden izmed čemernih in temnogledih, njegovo srce je bilo polno lepih nad. Nikogar se ni bal. Sam dober, tudi pri drugih ni slutil zlobe. Nikomur ni nič žalega storil, zakaj naj bi njemu kdo kaj slabega želel?

Mirno in zaupljivo je zrl v bodočnost. Kaj naj bi mu prinesla nevšečnega, razen stvari, ki se mora prej ali slej sprijazniti ž njimi vsak človek! Da bo moral enkrat umreti, no, to je pač usoda vseh ljudi!... Ta misel, če se mu je kdaj vzbudila, ga ni begala kdovekaj.. Pridejo leta, pride starost, pa se poslovi pač od tega sveta, kot se je morali drugi!... V zadovoljnosti so mu potekala leta. Če se je kdaj česa lotil, je ponavadi vse srečno izteklo.

Dobil je bil lepo, pridno ženko, ki mu je bila v ponos in ki mu je rodila troje zdravih, krepkih otrok: enega dečka in dve hčerki. Prelepo je bilo njegovo življenje sredi rodbine, ki jo je ljubil in ki je ona njega ljubila. Srečen je bil.

In če je prežil en lep dan, mu je sledil še lepši. Imel je svoje veselje z ženo, svoje veselje z otroci in veselje z živinico, ki mu je stala v hlevu. In če je stopil na polje, ki je obetalo obilo žetev, ali stopil v zeleni gozd, kjer so rasle vitke smreke in temne hoje — njegova last — se mu je radosti širilo srce.

»O, lepo je življenje!« je vzkliknil včasi, »lepo, lepo je življenje!«

In nič se ni bal, da bi bilo kdaj drugače. Sreča ga je spremljala vse življenje in bil je tako navajen nanjo, da mu niti na misel ni hodilo, da bi se mu kdaj izneverila...

Naenkrat pa je treščilo, treščilo iz jasnega neba!... Kako se je pravzaprav zgodilo» Pred kratkim še tako srečen, zavidan in blagrovan, zdaj pa... Ne, to ne more biti!... Danes popoldne ob štirih... Ne, to ni mogoče!... In zakaj?... Kaj ga je pogubilo?... Ena misel, ena sama misel!... Eh, če bi za vsako misel kaznovali ljudi, ki komu ni všečna, koliko kaznjencev bi potem bilo na svetu! Misli se porajajo, da sam ne veš kako in da sam ne moreš za to!... Misel ti pride, kaj veš od kod... tu je in zaman se je otepaš!...

Pa seveda, izgovoriti bi je ne smel, a on jo je izgovoril! Kako čudno: misel ti pride, ako je ne izdaš, je dobro, če jo izustiš, si zločinec!.. Pa tudi tako ne! Kolikokrat je že prej izrekel isto misel: »Vojna je največja neumnost na svetu!« — In nič hudega ni bilo.

Vsakdo mu je pritrjeval, vsakdo je bil ž njim istih nazorov. In kako bi ne bil! Ali ni mar res tako? Resnico, nič drugega kot resnico je izustil. Toda resnica je bila zločin! Kako to? Resnica bi se nikdar ne smela smatrati za zločin! Kar ni resnica, je laž! Ako je laž prepovedana, dobro! Toda tudi zaradi laži niso menda še nikogar obsodili na smrt! Njega pa zaradi — resnice! Resnica naj bi bila hujša pregreha kot laž! Sicer pa, kaj vse so govorili drugi!... Kako so preklinjali Boga in ljudi! A nikdo se ni zmenil za to. Njega pa naj zadene kazen, tako strašna kazen... Kako je prišlo to?...

Čudno, kako zabrede včasi človek v nesrečo!... Kakor bi te kdo za roko prijel in te tiral v pogubo...

Nikdar ni zahajal v gostilno. Tisti večer pa ga je strašno žejalo. Hotel se je ubraniti zapeljivi misli, a vedno zopet mu je prigovarjalo nekaj: »Le privošči si le kozarec vina! Bil je varčen in veljal je za stiskača. Toda kozarec vina za to, da je delal ves božji dan v najhujši vročini na polju — zakaj bi si ga ne privoščil? Vsak navaden delavec ga zahteva in dobi...

Povedal je ženi, kaj ga mika in začela mu je še ona prigovarjati. In tako je šel.

V gostilni je dobil samo enega pivca. Bilo mu je že žal, češ, drugi ne zapravljajo, tudi ti bi se bil lahko premagal. Nazaj pa le ni mogel, ker ni vedel, kaj bi odgovoril oštirju, ki ga je vprašal, česa želi. In tako je obsedel in si velel prinesti četrt vina. Plačal je takoj, ker je bil namenjen, da hitro odide. Vendar pa se je razpletel med njim, oštirjem in prejšnjim pivcem običajen razgovor o slabih časih, o tem, da trpi vojska tako strašno dolgo in koliko žrtev je že zahtevala. Pa mu je smuknilo kot že tolikokrat prej iz ust:

»Vojska je največja neumnost na svetu!« (Dalje prih.)

Hitite!

po platnene najmodernejše damske čevlje Din 100 1 par

v Bazar za čevlje

Krekov trg 10, I. nadstropje

Razpošiljamo tudi proti povzetju.

2750-a

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Zahvala

Ob priliki bridke izgube našega ljubljenega soproga, očeta itd., gospoda

Matije Polaka

trgovca in posestnika v Ormožu

sem prejela toliko dokazov iskrenega sočustvovanja, da mi je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej.

Radi tega izrekam tem potom svojo najpresrčnejšo zahvalo vsem, ki so mi na kakršenkoli način izrazili svoje sožalje ter mi nudili tolažbo v teh težkih dneh in v tako obilnem številu spremili blagega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Predvsem se iskreno zahvaljujem vsem darovalcem cvetja, č. duhovščini, sokolskima društvoma v Ormožu in Središču ter gasilnemu društvu Ormož za častno spremstvo, pevskemu zboru čitalnice za ganljivi žalostinki ter starosti Sokola Ormož gospodu Janku Grivcu za ganljive, globoko občutene poslovilne besede ob odprtem grobu.

Prav posebej se še zahvaljujem iz dna srca okrajni posojilnici v Ormožu, zlasti predsedniku gospodu Lovru Petovarju in ravnatelju gospodu Janku Grivcu za požrtvovalno in prijateljsko sodelovanje pri prevozu dragega pokojnika iz Gradca in Maribora.

Vsem moj iskreni: Bog plati.

Ormož, dne 13. maja 1925.

Marija Polak s hčerko Marico in sinčkom Mitjo.

Modistka

Z. Gorjanc & Co.

Ljubljana, Sv. Petra c. 27 poleg hotela Tratnik

priporoča svoje veliko zalogo vsakovrstnih najmoderne'ših

damskih klobukov in slamnikov

Sprejema slamnike v prekrojevanje ter vsa popravila. Zaloga Spater'e oblik

Postrežba točna

Cene najnižje

164-a

Barvno trakove, karbon-papir-indigo

52-a 1

L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6/I.

Telefon št. 980. Telefon št. 980.

LP749-a

Udobni prostori

novo urejeni, svetli, suhi, doslej še neuporabljeni, v neposredni bližini južnega kolodvora, pripravni za kak urad, pisarne, skladišča ali kaj sličnega, se takoj oddajo.

Vprašanja naj se stavijo pod šifro „Udobni prostori“ na upravo „Jutra“.

Botri in starši birmancev!

Nudi se Vam izvanredno ugodna prilika za nakup dežkih oblek v — veled nizkih cen — splošno znani naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (na sprotu dramskega gledališča) Največja izbira, nedosegljivo nizke cene! Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie. 2729-a

Ažurira in entla volno v vseh barvah

Toni Jager-Černe

Ljubljana, Dvorni trg 1.

Roman

Ulenspiegel in Lam Dobrin

Junaka veseljaka iz dežele Flanderske.

Stane broš Din 60·— vez. Din 70·— brez poštnine. Naprodaj v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54. (Nasproti gl. pošte.)

✝

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčnoljubljeni soprog, oče, stari oče in stric, gospod

Alojzij Banovec

posestnik v Ljubljani

v ponedeljek, dne 27. aprila t. l. vsled nesreče nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 15. t. m. ob pol 6. pop. iz mrtvašnice sv. Krištofa na pokopališče k sv. Križu.

Ljubljana, 14. maja 1925.

Žalujoča rodbina Banovec.

Velespoštovanemu gospodu

IVANU ČARMANU

tovarnarju, in njegovemu sinčku IVANU.

Ob priliki Vašega godu Vam želijo obilo sreče vsi delavci in delavke tovarne „Doka“ v Zgl. Šiški.

2742-a

Za dobro uvedene artikle traži se mjestni zastupnik

uz proviziju. Pensionirani oficiri i osobe sa nešto kaucije imadu prednost. Ponude pod broj „5000“ na „RO“ CENTRO-REKLAM, Zagreb, Strossmayerova 6.

2742-a

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta štev. 19

sprejema vloge na **hranilno knjižico** in **tekoči račun** ter jih obrestuje najugodneje. Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in zastavitvi.

Kdor še nima v svoji knjižnici Sienkiewiezevega romana

Z ognjem in mečem

naj si ga takoj kupi. Bros Din 105·—, vez. Din 120·— brez postnine. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Presernova ulica 54 (nasproti glavne pošte.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica Din 50,000.000·—
Rezervni zaklad okoli: Din 10,000.000.—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA
PODRUŽNICE:
Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana
Telefon štev. 261, 413, 502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.